

การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สารนิพนธ์
ของ
สมยศ สุขพัฒน์ธี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

บทคัดย่อ
ของ
สมยศ สุขพัฒน์ธี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2550

สมยศ สุขพัฒน์ธี. (2550). การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์: อาจารย์ ดร. มารศรี สุธานี.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้านคือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 24 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน และโรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์สัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์และสรุปผลข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยจำแนกเป็นรายด้านสรุปได้ดังนี้

1. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ มีการจัดเก็บข้อมูลประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล มีการส่งเสริมในการบันทึกข้อมูลลงในแบบประวัติส่วนตัวแยกเป็นแฟ้มรายบุคคล และจัดบันทึกข้อมูลลงคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรม OBEC และโปรแกรม SMITH
2. ด้านการคัดแยก ส่งต่อ มีการจัดหาเครื่องมือในการคัดแยก ส่งต่อ มีการสัมภาษณ์เด็กและผู้ปกครอง การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรมของเด็ก การเยี่ยมบ้าน และการใช้เครื่องมือแป้นหมุน
3. ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการจัดอบรมครูผู้สอนในการจัดเขียนเนื้อหา และการเขียนแผนจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualize Education Plan, IEP) ตามประเภทความพิการของเด็ก จัดหาเอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้ครูศึกษา จากแหล่งต่าง ๆ
4. ด้านงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนจัดทำแผนการบริหารงบประมาณและแผนการใช้งบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งงบประมาณของทางราชการและเงินนอกงบประมาณ
5. ด้านสื่อและอุปกรณ์ มีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ เช่น สื่อสำเร็จรูปสำหรับเตรียมความพร้อม บัตรคำ บัตรภาพ มีการจัดทำทะเบียนสื่อและอุปกรณ์ ทะเบียนการยืมและการใช้สื่อ
6. ด้านบริการที่จำเป็น มีการจัดบริการด้านการเรียนการสอน เช่น การจัดห้องเสริมวิชาการ บริการแนะแนว ศิลปบำบัด ดนตรีบำบัด

7. ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก จัดบรรยากาศในห้องเรียน จัดหาแว่นตา เครื่องช่วยฟัง คอมพิวเตอร์
สละเวลาในการดูแลเด็กเป็นพิเศษ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความพึงพอใจและอยู่
ร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข

A STUDY OF ADMINISTRATION OF MAINSTREAMING IN THE OFFICE
OF NAKHON NAYOK EDUCATIONAL SERVICE AREA

AN ABSTRACT
BY
SOMYOS SUKAPATTEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Administration
at Srinakharinwirot University

May 2007

Somyos Sukapattée. (2007). *A Study of Administration of Mainstreaming in the Office of Nakhon Nayok Educational Service Area*. Master's Project, M.Ed. (Educational Administration). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor: Dr. Marasri Suthanithi.

The purposes of this study was to study 7 factors of administration of mainstreaming in Nakhon Nayok schools including the information Service Operating, Discriminating and Referring, Personnel Developing, Budgeting, Instructional Materials and Visual Aids, The necessary services and the Accessibility. The sampling groups were the administrators and the teachers got by the Purposive Sampling in 2006 academic year. They were from 2 extra large schools, 2 large schools, 4 middle-size schools and 4 small -size schools .One administrator and 4 teachers were interviewed in every sampling school that made 24 persons. The research instrument was consisted of the interview questionnaire. The statistics using for analyzing data were percentage, mean, and the content analysis.

The results were found as the following :

Those administrators and teachers could manipulate on executive management by directing, promoting, supporting, co–ordinating, supervising and developing in 7 aspects :

1. Information Service Operating : The administrators promoted the teachers to be trained, be taken part in seminar, workshop and experience exchanging in order to provoke their competency about the information operation, analyzing and application in the instruction.

2. Discriminating and referring : The administrators had managed about the tools used for discriminating and referring those exceptional children as their right potential.

3. Personnel Developing : The teachers' need were well – trained workshop about teaching those special children, Special Lesson Plan and Individualized Education Program .

4. Budgeting : The administrators had supported sufficient budget in order to maintain the activities for those exceptional children.

5. Instructional materials and Visual Aids : The administrators had equipped necessary instructional materials and visual aids for those special children - the Attention Deficit and Hyperactive Disorders, the Intellectual Retarded and the Handicapped.

6. The necessary services : The administrators and the teachers had serviced about counseling, teaching with art therapy or musical therapy in order to adjust the children behavior.

7. The Accessibility : The administrators and the teachers had managed the essential accessibility in order to benefit those children with the special needs such as the eyeglasses, the environment inside and outside the classroom .

การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สารนิพนธ์
ของ
สมยศ สุขพัฒน์ธี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจาก อาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานวิจัย ทั้งทางตรงและทางอ้อม จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งผู้วิจัยขอกราบ ขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณะกรรมการพิจารณาเค้าโครงสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่ง ประกอบด้วยผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัศน แสงศักดิ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เรือโท ดร.ไพบูรณ์ อ่อนมั่ง และอาจารย์ ดร.มารศรี สุธานี ที่ให้ ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขสารนิพนธ์จนทำให้ผลงานครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ นายสุนทร เขยชื่น นายชัยรัตน์ บุษราคัมวดี นายมนัส บ้านเล่า ที่สละ เวลาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้คำชี้แนะ ตรวจสอบ แก้ไข แบบสัมภาษณ์ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองนครนายก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทุกท่าน ที่ได้ให้การศึกษอบรม และนางอุไรวรรณ สุขพัฒน์ ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจมาโดยตลอด จนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่มีพระคุณและได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

สมยศ สุขพัฒน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
การบริหารการศึกษา	7
การศึกษาพิเศษ	8
ความหมายของการศึกษาพิเศษ	8
ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	10
ประเภทลักษณะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	11
หลักการจัดการศึกษาพิเศษ	16
การจัดการเรียนร่วม	18
ความหมายของการจัดการเรียนร่วม	18
ปรัชญาของการจัดการเรียนร่วม	19
ทฤษฎีพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วม	22
โรงเรียนเรียนร่วม	23
การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม	28
การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา นครนายก	32
การจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ	33
การคัดแยก ส่งต่อเด็ก	36
การพัฒนาบุคลากร	41
งบประมาณ	44
สื่อและอุปกรณ์	48
บริการที่จำเป็น	49
สิ่งอำนวยความสะดวก	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
งานวิจัยในประเทศ	52
งานวิจัยต่างประเทศ	55
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	57
ผู้ให้ข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	58
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	60
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	75
ประชากรและผู้ให้ข้อมูล	75
สรุปผลการวิจัย	76
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	81
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	82
บรรณานุกรม	83
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	90
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	97
ภาคผนวก ค หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย	99
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	106

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จำแนกตามขนาดโรงเรียน	58
2	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ จำแนกตามขนาดโรงเรียน ...	60

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ซึ่งในปัจจุบันการสร้างบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ต้องมีการพัฒนาทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม กระทรวงศึกษาธิการได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาในแนวปฏิรูป การศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือการพัฒนาคนไทยให้ได้รับการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมีคุณภาพให้เป็นคนดี คนเก่ง มีความสุข และสามารถเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. 2543: 7) ดังนั้นรัฐบาลจึงพยายามทุ่มเททรัพยากร ปัจจัยต่างๆ ให้เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิและโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียมกันทั้งเด็กทั่วไป และเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา แนวคิดที่ให้เด็กทุกคนได้เข้าสู่สถานศึกษาที่จัดไว้โดยไม่แบ่งแยกเลือกปฏิบัติ นับว่าได้เป็นแนวคิดหรือแนวทางที่สำคัญยิ่ง ปัจจัยเบื้องต้นที่เป็นพื้นฐานของการบรรลุถึงสังคมแห่งความเท่าเทียมกัน ต้องเริ่มจากการปฏิบัติที่ไม่เลือกปฏิบัติ เพราะจะเป็นผลให้เกิดความเท่าเทียมกันของคนในสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2544: 8)

รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญที่ต้องให้การศึกษอย่างเท่าเทียมกัน จึงได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุว่า

“บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการเข้ารับการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน โดยรัฐต้องสงเคราะห์ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาสให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี และพึ่งตนเองได้ จึงทำให้มีกฎหมายนโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ผู้พิการ ผู้ที่บกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาสต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ”

ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ จึงจำเป็นต้องจัดการศึกษาพิเศษที่แตกต่างไปจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปกติ ในด้านที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอน ขบวนการเนื้อหา วิชา (หลักสูตร) เครื่องมือ และอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น (ผดุง อารยะวิญญู. 2541: 13-14) เพราะเป้าหมายการให้เด็กจบการศึกษาตามหลักสูตร การจัดการศึกษาตามปกติในระบบโรงเรียนเพียงอย่างเดียว จึงไม่สามารถตอบสนองเป้าหมายของกลุ่มผู้ด้อยโอกาส โดยเฉพาะ คนพิการและเป้าหมายหลักของการศึกษาทั่วไปในระบบ โรงเรียนปกติ ไม่สามารถให้บริการได้ (ศรีศักดิ์ ไทยอารี และคณะ. 2542: 4-25)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานในกระทรวง
ศึกษาธิการที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ตระหนักถึงสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กทุกคนที่จะ
ได้รับโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา จึงกำหนดนโยบายการพัฒนาโรงเรียนเรียน
ร่วมขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมาย 3 ประการคือ 1) เพื่อให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษได้รับการ
พัฒนาศักยภาพ 2) เพื่อให้โรงเรียน ที่จัดการเรียนร่วมดำเนินการจัดกิจกรรมพัฒนานักเรียน
ได้ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และส่งผลให้นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ
3) เพื่อให้โรงเรียนเรียนร่วมดำเนินการบริหารจัดการด้านการศึกษาพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ
เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543:1)

กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา (2532 : 32) ได้ชี้ให้เห็นปัญหาในการบริหาร
จัดการโรงเรียนเรียนร่วมไว้ดังนี้ ปัญหาด้านครูผู้สอน เนื่องจากการจัดการสอนสำหรับ
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วมนั้นมีทั้งเรียนในห้องเรียน เฉพาะสำหรับ
นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และเรียนห้องเดียวกันกับนักเรียนปกติ ดังนั้นครูผู้สอนที่สอน
ในโรงเรียนเรียนร่วม จึงมีทั้งครูผู้สอนในสังกัดกองการศึกษาพิเศษและครูผู้สอนที่สอนนักเรียน
ปกติ ซึ่งมีครูผู้สอนหลายคนที่ไม่จบการศึกษาพิเศษ และไม่ได้รับการอบรมทางการศึกษา
พิเศษ จึงเกิดปัญหาคือครูผู้สอนที่ไม่มีความรู้หรือทักษะในการสอนนักเรียนที่มีความต้องการ
พิเศษ และไม่มีความรู้ในการจัดทำอุปกรณ์การเรียน การสอนไว้ใช้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้
ของนักเรียน ส่วนปัญหาทางด้านอุปกรณ์ครูผู้สอนที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุก
ประเภทคิดว่าอุปกรณ์ที่มีอยู่ไม่เพียงพอ และไม่เหมาะสมอีกด้วย ทางด้านอาคารสถานที่
โรงเรียนเรียนร่วมยังขาดห้องฝึกทักษะสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามความจำเป็น

สำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร (2529: 22-23) ได้ทำการศึกษาวิจัย
ปัญหาในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ตามความเห็นของครูผู้สอนและผู้บริหาร
โรงเรียนพบว่ามีปัญหาดังนี้ สภาพความพิการของเด็กมากเกินไปกว่าที่จะเรียนในชั้นปกติได้
และครูผู้สอนยังขาด ความเข้าใจในการจัดชั้นเรียนร่วม ส่วนด้านสื่อและอุปกรณ์การสอนยังมี
น้อยไม่เหมาะสมกับความพิการของนักเรียน หลักสูตรไม่เหมาะสมทำให้การประเมินผลไม่
ยุติธรรมและครูผู้สอนยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543ค: 86) ในการดำเนินงาน
พบว่าการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติของ
โรงเรียนในสังกัดที่ผ่านมาแม้จะดำเนินการบนความไม่พร้อมหลายประการ เช่นครูผู้สอนได้ให้
ข้อคิดเห็นไว้ เมื่อนำนโยบายและความรู้จากทฤษฎีลงไปปฏิบัติ ผู้ปฏิบัติงานในทุกระดับจึง
ประสบปัญหาในหลาย ๆ เรื่อง ตั้งแต่การไม่ยอมรับของครูผู้สอนในโรงเรียนและผู้บริหาร
โรงเรียน ขาดสื่ออุปกรณ์ที่จะช่วยในการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนไม่สามารถจัดบริการ
เสริมให้กับเด็กได้ และขาดงบประมาณในการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับเด็ก
เทคนิควิธีสอน แต่ก็ได้มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหา โดยให้การช่วยเหลือสนับสนุนด้าน

วิชาการ สื่ออุปกรณ์และงบประมาณ มีการฝึกอบรมเพื่อให้การปฏิบัติงานในพื้นที่สามารถดำเนินงานได้ แต่ก็ยังไม่สามารถสนับสนุนได้ทุกโรงเรียน เนื่องจากข้อจำกัดในหลายด้าน ปัจจุบันมีโรงเรียนเรียนร่วมที่เป็นโรงเรียนแกนนำ จำนวน 88 โรงเรียน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก (2548: 7) ได้เสนอแนวคิดในฐานะหน่วยงานทางการศึกษา มีหน้าที่ในการส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมาย โดยมีบทบาทในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ในเขตอำเภอเมืองนครนายก จำนวน 42 โรงเรียน จำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมจำนวนทั้งสิ้น 226 คน โดยประสบปัญหาในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ใน 7 ด้าน คือด้านการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ , ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก, ด้านพัฒนาบุคลากร, ด้านงบประมาณ, ด้านสื่อและอุปกรณ์, ด้านบริการที่จำเป็น, และด้าน สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญและไม่สนับสนุน โดยผู้บริหารโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมไม่สามารถให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูผู้สอนได้ และประสบปัญหาในด้านการบริหาร จัดการโรงเรียนเรียนร่วมสรุปได้ดังนี้ บางโรงเรียนขาดแคลนบุคลากร มีครูผู้สอนไม่ครบชั้น ทำให้การจัดการเรียนการสอนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ซึ่งบางพื้นที่ห่างไกลก็ไม่สามารถนำเด็กไปรับ บริการกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ได้และโรงเรียนไม่สามารถจัดบริการเสริมได้ เช่น การแก้ไขการพูด กายภาพบำบัด เพราะไม่มีผู้เชี่ยวชาญ หรือครูผู้สอนไม่มีความรู้ความเชี่ยวชาญพอ การจัดระบบการทำงานของแต่ละหน่วยงานในพื้นที่แตกต่างกันทำให้การติดต่อประสานงานล่าช้า ซึ่งโรงเรียนข้างเคียงปฏิเสธการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียน ผลักภาระให้โรงเรียนแกนนำหรือศูนย์การศึกษาพิเศษ

ผู้วิจัยในฐานะผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยเป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ใน 7 ด้านคือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านการพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้านคือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอนและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ได้นำผลการศึกษาค้นคว้างานวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมในการพัฒนาใน ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาการบริหาร จัดการโรงเรียนเรียนร่วมในเขตอำเภอเมืองนครนายก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 ใน 7 ด้าน คือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 644 คน แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 42 คน ครูผู้สอน จำนวน 602 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 โดยใช้วิธีเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียน สัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน ได้ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 24 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่จะทำให้วัตถุประสงค์ประสบความสำเร็จ โดยผ่านทางบุคคลและการใช้ทรัพยากรอื่น กระบวนการดังกล่าวรวมถึงองค์ประกอบของการ

บริหาร อันได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ การวางแผน การจัดองค์การ การกำหนดนโยบาย การบริการ และการควบคุม

2. การบริหารจัดการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการ

อำนวยการส่งเสริมสนับสนุน ประสานงาน นิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมินผล แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ใน 7 ด้าน คือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

2.1 ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ หมายถึง การจัดเก็บข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษและบุคลากรเป็นรายบุคคล โดยการวิเคราะห์ข้อมูล การจำแนกหมวดหมู่ การจัดทำรายงาน เพื่อนำสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาและสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายในโรงเรียนเรียนร่วม

2.2 ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก หมายถึง การดำเนินการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ประเภทอย่างเป็นขั้นตอน โดยการสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจผลงาน ฯลฯ โดยการใช้เครื่องมือหลายชนิด เพื่อพิจารณาจัดคัดเด็กที่มีความผิดปกติแต่ละประเภท และแต่ละคนเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม

2.3 ด้านพัฒนาบุคลากร หมายถึง การสนับสนุนให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น จัดเอกสารให้ศึกษา ให้เข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อเพิ่มพูนความสามารถประสิทธิภาพของบุคคล อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผล ต่อโรงเรียนเรียนร่วม

2.4 ด้านงบประมาณ หมายถึง การดำเนินการบริหารแผนงบประมาณของโรงเรียน โดยวางแผนการใช้งบประมาณ และบริหารการใช้งบประมาณการศึกษาพิเศษทั้งที่รับจากทางราชการและเงินงบประมาณอื่น

2.5 ด้านสื่อและอุปกรณ์ หมายถึง การจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนได้แก่ สื่อสำเร็จรูป สำหรับเตรียมความพร้อม แผ่นพับ บัตรภาพ บัตรคำ และอุปกรณ์อื่น ฯลฯ

2.6 ด้านบริการที่จำเป็น หมายถึง การดำเนินการจัดบริการให้นักเรียน ได้แก่ บริการแนะแนว การปรับพฤติกรรม ศิลปะบำบัด การตรวจสุขภาพ

2.7 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมและโครงสร้างที่สอดคล้องกับสภาพของนักเรียน เช่น สนามบริเวณโรงเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ห้องส้วม ในโรงเรียนเรียนร่วม

3. โรงเรียนเรียนร่วม หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาในรูปแบบการเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

4. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ที่มีอำนาจสูงสุดในการบริหารจัดการในโรงเรียน ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หรือรักษาการในตำแหน่ง
5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูประจำชั้นที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติทั้งหมด
6. ขนาดโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนเป็นขนาดต่างๆ ตามจำนวนเกณฑ์นักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 4 ขนาด ดังนี้

โรงเรียนขนาดเล็ก	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	1 – 120 คน
โรงเรียนขนาดกลาง	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	121 – 600 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	601 – 1,500 คน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	จำนวนนักเรียนตั้งแต่	1,501 คนขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 7) ได้เสนอแนวการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม โดยอำนาจการ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน นิเทศ ควบคุม กำกับติดตาม ประเมิน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม การบริหารจัดการที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องจะร่วมกันดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดดังกล่าวมากำหนดตัวแปรที่ศึกษา การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้านคือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการ คัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดยนำเสนอเป็นหัวข้อตามลำดับ ดังนี้

1. การบริหารการศึกษา
2. การศึกษาพิเศษ
3. การจัดการเรียนร่วม
4. โรงเรียนเรียนร่วม
5. การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม
6. การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
 - 6.1 จัดทำข้อมูลสารสนเทศ
 - 6.2 การคัดแยกส่งต่อเด็ก
 - 6.3 การพัฒนาบุคลากร
 - 6.4 งบประมาณ
 - 6.5 สื่อและอุปกรณ์
 - 6.6 บริการที่จำเป็น
 - 6.7 สิ่งอำนวยความสะดวก
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 7.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. การบริหารการศึกษา

การบริหารเป็นศาสตร์แขนงหนึ่งที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้อย่างต่าง ๆ กัน เช่น เสนาะ ตีเยวรี (2544: 3) กล่าวว่า การบริหารคือกิจกรรมในการใช้ทรัพยากรขององค์การให้บรรลุ วัตถุประสงค์ขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สุนทร โคตรบรรเทา (2547: 1) กล่าวว่า การบริหาร คือการทำให้คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมกันทำงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือการทำงานกับคนและโดยคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ศิริพงษ์ เสงายน (2547 :15) กล่าวว่า การบริหารเป็นกระบวนการที่เป็นรากฐานของการมีปะทะสัมพันธ์กันของบุคคลใน การปฏิบัติงานผู้บริหารในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบที่จะเป็นผู้แนะนำชี้แจง และควบคุมให้บุคคลดำเนินการไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด สมยศ นาวิการ (2536: 18) กล่าวว่า การบริหารคือกระบวนการของการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการ

การควบคุม การกำกับความพยายาม ของสมาชิกขององค์การและใช้ทรัพยากรอื่นๆ เพื่อความสำเร็จในองค์การที่กำหนดไว้ ชีวรุฒิ ประทุมรัตน์ และคนอื่นๆ (2530: 1) ให้ความหมายว่า การบริหารหมายถึง กิจกรรมหรือการทำงาน หรือการดำเนินงานที่ บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมกันโดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน และมีการใช้ทรัพยากร คือ คน เงิน และวัสดุ ให้บรรลุวัตถุประสงค์

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การที่บุคคลร่วมกันกำหนดขึ้น โดยอาศัยการใช้กิจกรรมและเทคนิคต่างๆ รวมทั้งใช้ทรัพยากร ได้แก่ คน เงิน และวัสดุอย่างเหมาะสม

อุทัย ธรรมเดโช (2531: 40) ให้ทัศนะเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาว่าเป็นกิจกรรมที่กลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ดำเนินการพัฒนาศาสนิกของสมาคมให้มีความเจริญงอกงาม เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และช่วยพัฒนาสังคมให้เจริญขึ้นไป

นพพงษ์ บุญจิตราดุล (2537: 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงภารกิจที่ผู้บริหารและครูมีส่วนร่วมดำเนินจัดกิจกรรม เลือกสรรและควบคุมสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนในด้านต่างๆ ตั้งแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ความสามารถ ทักษะ ค่านิยม คุณธรรม ตลอดจนการถ่ายทอดวัฒนธรรมขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ดีให้แก่เด็กและเยาวชน เพื่อเป็นสมาชิก ที่มีประสิทธิภาพ

ชีวรุฒิ ประทุมรัตน์ และคนอื่นๆ (2530: 17) ให้ความหมายว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การจัดกิจกรรมการศึกษาทุกอย่างของผู้บริหาร โดยร่วมมือกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียน เจริญเติบโตทุกๆ ด้านและในการจัดกิจกรรมนั้นมีการใช้ทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการให้เกิดประโยชน์สูงสุด

สุรพันธ์ ยันต์ทอง (2533: 3) กล่าวว่า การบริหารการศึกษานั้น ผู้บริหารทุกคน ย่อมปรารถนาที่จะเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพและคุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นประการสำคัญ ผู้บริหารจะต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจ กำลังสมองและทรัพยากรอื่นๆ อย่างเต็มที่ เพื่อให้งานบรรลุตามเป้าหมายขององค์การ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กระบวนการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงาม มีพัฒนาการทั้งร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

2. การศึกษาพิเศษ

2.1 ความหมายของการศึกษาพิเศษ

นักการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย และต่างประเทศหลายท่านได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษ ดังนี้

วารี ธีระจิตร (2541: 1) ได้ให้ความหมายการศึกษาพิเศษ หมายถึงการศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอน และบริการที่จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องต่าง ๆ ได้แก่ ปัญญาอ่อน เด็กพิการทางด้านร่างกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ สังคมและเด็กที่มีปัญหาทางด้านการพูดรวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ ให้ได้รับความรู้เพิ่มเติม ในส่วนที่ขาดหายไป ตัดทอนความรู้ที่ไม่จำเป็น

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 13-14) ได้กล่าวถึง การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดสำหรับเด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านการร่างกาย (และสุขภาพ) เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กพิการซ้ำซ้อน ซึ่งเด็กเหล่านี้ไม่อาจได้รับประโยชน์เต็มที่จากการศึกษาที่จัดให้กับเด็กปกติ ดังนั้น การศึกษาพิเศษจึงแตกต่างไปจากการศึกษาสำหรับเด็กปกติ ในด้านที่เกี่ยวกับกระบวนการเนื้อหา (หลักสูตร) วิธีสอน เครื่องมือและอุปกรณ์การสอนที่จำเป็น การศึกษาพิเศษควรจัดให้สนองความต้องการและความสามารถของแต่ละบุคคล

กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ (2543: 5) ได้ให้ความหมาย การศึกษาพิเศษ คือ การพัฒนาความสามารถของคนพิการแต่ละคนให้สามารถพึ่งตนเองได้มากที่สุด และเป็นภาระผู้อื่น น้อยที่สุดเท่าที่จำเป็น บางคนอาจพัฒนาให้สามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ได้ บางคนมีความสามารถในการเรียน เขียน อ่านได้ หรือให้เรียนวิชาชีพแขนงต่าง ๆ ตามแนว ทัศน เพื่อนำทักษะด้านอาชีพไปทำงานเลี้ยงตน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 7) ได้ให้ความหมาย การศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาที่จัดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จินตนา อัมพรภาค ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษไว้ว่าการศึกษาพิเศษ คือ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งหมายถึง เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ เนื่องจาก เหตุบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ รวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าปกติ (จินตนา อัมพรภาค. 2546: 9; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2534: 12)

วารี ธีระจิตร (2545: 1) ได้ให้ความหมายของการศึกษาพิเศษ หมายถึง การศึกษาทั้งด้านการเรียนการสอนและการบริการที่จัดให้แก่เด็กพิเศษที่มีความบกพร่องด้านต่าง ๆ ได้แก่ เด็กปัญญาอ่อน เด็กพิการทางกายและสุขภาพ เด็กพิการทางตา ทางหู เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และสังคม และเด็กที่มีปัญหาทางการพูด รวมทั้งเด็กปัญญาเลิศ ให้ได้รับความรู้เพิ่มในส่วนที่ขาดหายไปตัดทอน ความรู้ที่ไม่จำเป็น

จากความหมายของการศึกษาพิเศษสรุปได้ว่า การศึกษาพิเศษ หมายถึงการศึกษาที่จัดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท ที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยมุ่งให้นักเรียนได้เรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับสภาพร่างกาย อารมณ์ และความสามารถของแต่ละ

บุคคลอันเป็นความเสมอภาคที่ควรได้รับจากรัฐ ทั้งเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาความสามารถและอัจฉริยภาพของตนเอง

2.2 ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

คำว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ (exceptional children) ในวงการศึกษพิเศษของประเทศไทยมีการใช้กันอยู่หลายคำด้วยกัน เช่น เด็กนอกระดับ เด็กผิดปกติ เด็กอปกติ เด็กพิการ เด็กพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กที่มีความบกพร่อง ซึ่งคำที่ใช้เหล่านี้ต่างมีความหมาย ถึงเด็กกลุ่มเดียวกันทั้งสิ้น โดยงานวิจัยนี้จะใช้ คำว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และได้มีนักวิชาการและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม (2533: 42) ได้ให้ความหมายของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ไม่อาจพัฒนาความสามารถได้เท่าที่ควรจากการเรียน การสอนตามปกติ ทั้งนี้มีสาเหตุจากสภาพความบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญาและอารมณ์จำเป็น ต้องจัดการศึกษาพิเศษให้เหมาะสมกับลักษณะและความต้องการ

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 12) ได้ให้คำจำกัดความของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ดังนี้ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ไม่ใช่เด็กพิการทั้งหมด เพราะเด็กบางคนมีร่างกายปกติแต่เรียนหนังสือไม่ได้ดีเท่าที่ควร เนื่องจากมีข้อจำกัดบางประการ ซึ่งเด็กพิการเป็นส่วนหนึ่งของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนั้นคำนี้จึงมีความหมายกว้างกว่าเด็กพิการ การให้คำนิยามจึงควรใช้คำที่มีความหมายครอบคลุมถึงเด็กทุกประเภท

สิริมา หมอนไหม (2543: 23) กล่าวว่า “เด็กที่มีความต้องการพิเศษ” มาจากคำภาษาอังกฤษว่า “Children with Special Needs” เป็นคำใหม่ในวงการศึกษพิเศษ และเพิ่ง ใช้กันอย่างแพร่หลายในระยะไม่กี่ปีที่ผ่านมา ครูการศึกษาพิเศษควรทราบความหมายของคำที่ เกี่ยวข้องก่อนที่เราใช้อยู่ในวงการศึกษพิเศษ ซึ่งมาจากคำภาษาอังกฤษ ได้แก่

1. Impairment หมายถึง สภาพความบกพร่อง เช่น ทางกาย ทางสติปัญญา เนื้อเยื่อ หรือระบบเส้นประสาท

2. Disability หมายถึง การไร้สมรรถภาพมีความหมายรวมถึงความบกพร่องในการทำงานของอวัยวะด้วย ซึ่งทำงานได้น้อยกว่าปกติหรือทำงานไม่ได้เลย

3. Handicap หมายถึง ผู้ที่มีความบกพร่อง ความบกพร่องของร่างกายส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเขาทำให้เขาไม่สามารถปฏิบัติภารกิจได้ดีเท่ากับคนปกติ แต่หากมีการแก้ไขอวัยวะที่บกพร่องให้สามารถใช้งานได้ดังเดิมแล้ว สภาพความบกพร่องอาจหมดไปบุคคลผู้นั้นจึง ไม่ใช่ผู้มีความบกพร่องต่อไปอีก

4. Exceptional Children หมายถึง เด็กที่มีสภาพร่างกายและสติปัญญาแตกต่างไปจาก เด็กปกติ ได้แก่ เด็กปัญญาเลิศ เด็กปัญญาอ่อน เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา เด็ก

ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องเกี่ยวกับระบบประสาท เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางภาษา เด็กที่มีปัญหาในการเรียนรู้ และเด็กพิการซ้ำซ้อน

5. Children with Special Needs หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ การให้การศึกษาสำหรับเด็กเหล่านี้จึงควรมีลักษณะแตกต่างไปจากเด็กปกติในด้านเนื้อหา วิธีการ และการประเมินผล เป็นเด็กกลุ่มเดียวกับเด็กนอกกระดับ (Exceptional Children)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (2543: 11) เสนอความคิดว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา (Children With Special Education Needs) หมายถึง เด็กที่มีความต้องการช่วยเหลือทางการศึกษาที่แตกต่างไปจากเด็กปกติอันเนื่องมาจากเหตุบกพร่องทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม หรือจากความด้อยโอกาสรวมถึงเด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ศรีเรือน แก้วกังวาน (2545: 5) กล่าวว่า พฤติกรรมที่บ่งชี้ความเป็นพิเศษนั้นๆ ต้องมีความต่อเนื่องมีความรุนแรงเข้มข้น ก่อให้เกิดความเสียหายในการเจริญเติบโตที่ควรพัฒนาไปตามวัยจนทำให้เด็กไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติธรรมดาเหมือนเด็กทั่วไปได้ และเด็กต้องได้รับการดูแลรักษา ช่วยเหลือ แก้ไข ควบคุม ควบคุม ให้การศึกษาพิเศษมากยิ่งขึ้นกว่าเด็กปกติธรรมดาทั่วๆ ไป

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก (2546: 19) ให้ความเห็นว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษเนื่องจากความพิการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ รวมถึงเด็กที่มีสติปัญญาสูงกว่าเด็กปกติ

กล่าวโดยสรุปเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กที่มีพัฒนาการทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไปที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนหรือดำรงชีวิตในสภาพปกติ ซึ่งเด็กเหล่านี้ต้องได้รับการดูแลและช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ

2.3 ประเภทลักษณะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประเภทลักษณะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

วารี ธีระจิตร (ชอุ่ม อินทร์น้อย. 2546: 38; อ้างอิงจาก วารี ธีระจิตร. 2537: 4-5) ได้แบ่งประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จะแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการจำแนกประเภทซึ่งต้องพิจารณาความจำกัดทางร่างกาย และความจำกัดทางสติปัญญาซึ่งเป็นอุปสรรคในการศึกษาโดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มมีความจำกัดทางร่างกาย (Physical Limitation) แยกเป็น

1.1 กลุ่มบกพร่องทางการมองเห็น (Visually Impaired) แบ่งเป็น

- 1.1.1 ตาบอด (Blind)
 - 1.1.2 สายตาเห็นเลือนลาง (Hearing Impaired)
 - 1.2 กลุ่มบกพร่องทางการได้ยิน (Hearing Impaired)
 - 1.2.1 หูหนวก (Deaf)
 - 1.2.2 หูตึง (Hard of Hearing)
 - 1.3 กลุ่มบกพร่องทางการพูด (Speech Impaired)
 - 1.3.1 พูดไม่ได้ (Aphasia)
 - 1.3.2 พูดผิดปกติ (Disorders of Speech)
 - 1.4 กลุ่มบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ (Crippled and Other Health Impaired) เช่น แขนขาด้วน อัมพาต เป็นต้น
 - 1.5 กลุ่มบกพร่องทางพฤติกรรม (Behavior Disorders)
 - 1.5.1 อารมณ์ไม่ปกติ (Emotional Disturbed)
 - 1.5.2 ผิดปกติทางสังคม (Socially Maladjusted) เช่น มีความประพฤติเกเร ก้าวร้าว ขอบข่มเหง ปรับตัวเข้ากับผู้อื่นไม่ได้
 2. กลุ่มมีความจำกัดทางสติปัญญา (Intellectual Limitation) แยกเป็น
 - 2.1 กลุ่มเรียนช้า (slow Learner) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 70-90
 - 2.2 กลุ่มปัญญาอ่อนพอเรียนได้ (Educable Mentally Retarded Children) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 50-70
 - 2.3 กลุ่มปัญญาอ่อนพอฝึกได้ (Trainable Mentally Retarded Children) มีระดับเกณฑ์เชาวน์ระหว่าง 35-49 เด็กประเภทนี้ควรอยู่ในความดูแลของแพทย์ และให้การศึกษาโดยมีผู้มีความรู้ความสามารถเฉพาะทาง
- นอกจากนี้ คนเดียวอาจมีความพิการหลายอย่าง เรียกว่า พิการซ้ำซ้อน (Multiple Handicap) เช่น เป็นทั้งหูหนวก ตาบอด ปัญญาอ่อน เกิดขึ้นในคนเดียวกัน
- กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ (2542: 5) คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนก ความ พิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ 9 ประเภท คือ
1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น
 2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
 3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 4. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือทุพพลภาพ
 5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
 6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม
 7. เด็กออทิสติก

8. เด็กสมาธิสั้น

9. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 11-15) ได้แบ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็น 10 ประเภท โดยประเภทที่ 1 - 9 เหมือนเดิม เพิ่มอีกหนึ่งประเภท ได้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยมีรายละเอียดตามประเภทของความบกพร่องและพิการดังต่อไปนี้

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น หมายถึง เด็กที่มองไม่เห็น (ตาบอดสนิท) หรือ พอมองเห็นแสงเลือนลาง และมีความบกพร่องทางสายตาทั้งสองข้าง โดยมีความสามารถในการเห็น ได้ไม่ถึงเศษหนึ่งส่วนสิบของคนสายตาปกติ จำแนกได้ 2 กลุ่ม คือ

1.1 เด็กตาบอด หมายถึง เด็กที่มองไม่เห็นหรือมองเห็นบ้างแต่ไม่มากนักแม้ได้รับการแก้ไขแล้วยังไม่สามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้

1.2 เด็กสายตาเลือนลาง หมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา สามารถมองเห็น ได้บ้างหรือมองเห็นได้เลือนลาง (Low Vision) เมื่อได้รับการแก้ไขแล้วอาจใช้อุปกรณ์พิเศษบางอย่างช่วยจึงสามารถใช้สายตาในการเรียนหนังสือได้บ้าง

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหมายถึงเด็กที่สูญเสียการได้ยิน ไม่สามารถรับฟังเสียงได้เหมือนเด็กปกติ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

2.1 เด็กหูตึง หมายถึง เด็กที่มีการได้ยินเหลืออยู่บ้าง สามารถได้ยินได้ไม่ว่าจะใส่เครื่องช่วยฟัง (Hearing Aids) หรือไม่ก็ตาม เด็กหูตึงจะมีระดับการได้ยินระหว่าง 26-89 เดซิเบล ซึ่งในคนปกติจะมีระดับการได้ยินระหว่าง 0-25 เดซิเบล

2.2 เด็กหูหนวก หมายถึง เด็กที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ 90 เดซิเบล ขึ้นไปไม่สามารถได้ยินเสียงพูดดังๆ อาจรับรู้เสียงบางเสียงได้จากการสั่นสะเทือน ไม่สามารถใช้การได้ยินให้เป็นประโยชน์ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เด็กหูหนวกอาจสูญเสียการได้ยินมาตั้งแต่กำเนิดหรือเกิดการสูญเสียการได้ยินในภายหลัง เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินจะมีปัญหาการพูดไม่ได้หรือพูด ไม่ชัดขึ้นอยู่กับระดับการสูญเสียการได้ยิน และอายุที่เริ่มสูญเสียการได้ยินของเด็ก

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง เด็กที่มีภาวะความจำกัตัวอย่างชัดเจนใน ทักษะการดำรงชีวิต ซึ่งแสดงลักษณะเฉพาะคือ มีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญ ตั้งแต่ความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2 ขึ้นไป ร่วมกับ ความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะจาก 10 ทักษะ ดังนี้

- 3.1 การสื่อความหมาย
- 3.2 การดูแลตนเอง
- 3.3 การดำรงชีวิตภายในบ้าน
- 3.4 ทักษะทางสังคมและความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 3.5 รู้จักใช้แหล่งทรัพยากรในชุมชน
- 3.6 การควบคุมตนเอง
- 3.7 การนำความรู้มาใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน
- 3.8 การทำงาน
- 3.9 การใช้เวลาว่าง
- 3.10 สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย และแสดงอาการก่อนมีอายุ 18 ปี

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นเด็กที่มีพัฒนาการล่าช้ากว่าเด็กปกติในวัยเดียวกัน ส่งผลให้มีความจำกัดในการปรับตัวที่สามารถดำรงชีวิตในชุมชนและสังคมได้ เมื่อเด็กเหล่านี้ได้เข้าเรียนร่วมชั้นกับเด็กปกติจะมีพฤติกรรมปรับตัวที่ดีขึ้น สามารถดำรงชีวิตในชุมชนและสังคมได้ ซึ่งเป็นผลต่อเนื่องมาจากการฟื้นฟูสมรรถภาพจากทีมบุคลากร เช่น ผู้ปกครอง บุคลากรทางการแพทย์ และครู การจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะทำให้คุณภาพชีวิตของเด็กเหล่านี้ดีขึ้นในบุคคลที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาทั้งหมดจะพบว่า มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาระดับน้อย มีจำนวนมากที่สุด คือ 85-87 % ระดับปานกลาง ประมาณ 6-10 % ระดับรุนแรง 3-4 % และระดับรุนแรงมาก ประมาณ 1% เด็กที่มีภาวะบกพร่องทางสติปัญญาส่วนใหญ่จะมีภาวะบกพร่องในระดับน้อย ซึ่งหากได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพแต่เยาว์วัย จัดการศึกษาที่เหมาะสมกับระดับความสามารถแต่ละบุคคลฝึกทักษะที่สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จะสามารถช่วยเหลือตนเองได้ปรับตัวอยู่ในสังคมและมีการงานอาชีพเลี้ยงตัวได้

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางกายหรือทุพพลภาพ

เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติของแขนขา และหรือลำตัว รวมไปถึงศีรษะ แต่ไม่รวมถึงเด็กที่มีสายตาพิการหรือสูญเสียการได้ยิน แม้ว่าดวงตาและระบบการได้ยินจะเป็นส่วนหนึ่งของร่างกายก็ตาม ทำให้มีปัญหาในการเคลื่อนไหวและยังหมายรวมถึงเด็กเจ็บป่วยเรื้อรัง มีโรคประจำตัว เช่น โรคหอบหืด หัวใจเบาหวาน จำเป็นต้องจัดสภาพแวดล้อมใหม่ ให้สอดคล้องกับความสามารถและความต้องการของเด็กเหล่านี้

5. เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

เด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางจิตวิทยาในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือมากกว่าหนึ่งเรื่องขึ้นไป ความผิดปกติดังกล่าวจะเกี่ยวข้องกับความเข้าใจหรือการใช้ภาษา การพูดหรือการเขียนซึ่งอาจส่งผลถึงความสามารถ

ที่บกพร่องไปเกี่ยวกับการฟัง การคิด การพูด การอ่าน การเขียนสะกดคำ ตลอดจนการคิดคำนวณทางคณิตศาสตร์รวมถึงสภาวะความพิการด้านการรับรู้ การที่สมองขาดจับจดมองไม่อาจทำหน้าที่บางอย่างได้เล็กน้อย การมีปัญหาด้านการอ่าน (Dyslexia) และการมีปัญหาด้านการเรียนรู้ อันเนื่องมาจากความพิการด้านสายตา การได้ยิน หรือร่างกายพิการ ตลอดจนการมีภาวะปัญญาอ่อน มีปัญหาทางอารมณ์ หรือเด็กด้อยโอกาส

6. เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม

เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม (Behavior Disorder หรือ BD) หมายถึง เด็กที่แสดงพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากเด็กทั่วไป และพฤติกรรมดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของเด็ก และผู้อื่น พฤติกรรมที่เบี่ยงเบนนี้เป็นผลมาจากความขัดแย้งระหว่างเด็กกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และหรือความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในตัวเด็กเอง

7. เด็กออทิสติก

เด็กออทิสติก (Autistic Child) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติทางด้านพัฒนาการที่เกี่ยวกับสังคม อารมณ์ และการสื่อสารอย่างรุนแรง อาจมีหรือไม่มีปัญญาอ่อนร่วมด้วย เด็กประเภทนี้ ยังไม่มีชื่อเรียกภาษาไทย ยังคงเรียกตามคำเดิมในภาษาอังกฤษว่า ออทิสซึม (Autism) เป็นคำนาม ที่เรียกโรคนี้ ส่วนเด็กที่มีอาการของโรคนี้เรียกว่า “เด็กออทิสติก” (Autistic Child) สาเหตุที่แท้จริงของการเป็นเด็กออทิสติกยังไม่ทราบแน่ชัด แต่นักวิชาการจำนวนมากมีความเชื่อว่ามีสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ สาเหตุความบกพร่องทางระบบชีววิทยาของร่างกาย รวมถึงความผิดปกติในสมอง ความผิดปกติของระบบประสาทซึ่งก่อให้เกิดความบกพร่องในการเรียนรู้ ส่วนสาเหตุอีกประการหนึ่งเกิดจาก สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ การให้ความช่วยเหลือเด็กเหล่านี้ต้องใช้ความอดทนจริงจัง มีความรู้ ประสบการณ์ และการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง โดยความร่วมมือ ของบุคลากรหลายๆ ด้าน เช่น แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา ครูฝึกพูด ครูการศึกษาพิเศษ นักสังคมสงเคราะห์ พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิดเด็กเหล่านี้

8. เด็กสมาธิสั้น

เด็กสมาธิสั้น (Attention Deficit and Hyperactive Disorders – ADHD) หมายถึง เด็กที่มีความผิดปกติด้านความสนใจและพฤติกรรมอยู่ไม่สุข มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมกับอายุ หรือระดับพัฒนาการในเรื่องของการขาดสมาธิ ความหุนหันพลันแล่น ยับยั้งตัวเองไม่ค่อยได้ อาจมีอาการชุกชุมผิดปกติหรือมีลักษณะเชื่องช้า สงบเงียบได้ ไม่สามารถให้ความสนใจต่อการเรียนได้อย่างจริงจังและนานเพียงพอโดยจะปรากฏอาการให้เห็นก่อนอายุ 7 ปี

เด็กสมาธิสั้น อาจมีลักษณะทางอารมณ์และพฤติกรรม 3 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

8.1 สมาธิบกพร่อง เช่นเสียสมาธิง่าย ให้ความสนใจได้ไม่นาน วอกแวกง่ายมีปัญหาในการปฏิบัติตามคำสั่งที่ซับซ้อน

8.2 ความผลีผลาม เช่น พุดหรือแสดงออกก่อนคิด หุนหัน มีความว่องไวผิดปกติ ขาดความระมัดระวัง บางคนชนมาก ชุ่มช้าม ไม่เรียบร้อย เป็นต้น

8.3 พฤติกรรมอยู่ไม่สุข เช่น นั่งนิ่งๆไม่เป็น ไม่สนใจเวลาครูสอน เพราะทำอย่างอื่นไปด้วย มีความยากลำบากในการรอคอย ไม่ยอมเข้าคิว เป็นต้น

สำหรับลักษณะทางอารมณ์ที่จะพบคือ อารมณ์แปรปรวนง่าย ขาดความอดทน อดกลั้น ใจร้อน โมโหง่าย ไม่ค่อยอยู่ในกฎกติกา เป็นต้น

9. เด็กที่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน (Multiple Handicapped Children) หมายถึงเด็กที่มีสภาพความบกพร่องทางอวัยวะส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายมากกว่า1อย่างในบุคคลเดียวกัน เป็นต้น สาเหตุของสภาพความบกพร่องซ้ำซ้อนมีหลายประการ คือ สาเหตุบกพร่องก่อนคลอด อาจเป็นความผิดปกติของโครโมโซม ความผิดปกติของระบบเมตาโบลิซึม มารดาเป็นหัด เยอร์มันติดยาหรือสิ่งเสพติด การขาดสารอาหารระหว่างตั้งครรภ์ เป็นต้น ส่วนสาเหตุระหว่างคลอดเกิดจากการขาดออกซิเจน สมองได้รับบาดเจ็บระหว่างคลอด เด็กที่มีความบกพร่องรุนแรงมักเห็นได้ชัดตั้งแต่แรกเกิด สาเหตุหลังคลอดเกิดจากอุบัติเหตุ การได้รับสารพิษ เป็นต้น

10. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ

ในแผนพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน ผู้มีความสามารถพิเศษของประเทศไทย ได้ให้ความหมายของเด็กและเยาวชนผู้ที่มีความสามารถพิเศษไว้ว่า หมายถึง เด็กที่แสดงออกซึ่งความสามารถอันโดดเด่นในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้าน ในด้านสติปัญญา ความคิดสร้างสรรค์การใช้ภาษา การเป็นผู้นำ การสร้างทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถทางกีฬา และความสามารถทางวิชาการในสาขาใดสาขาหนึ่งหรือหลายสาขา อย่างเป็นที่ประจักษ์เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กอื่นที่มีอายุระดับเดียวกัน สภาพแวดล้อมและประสบการณ์เดียวกัน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นเด็กที่มีความต้องการทางการศึกษาแตกต่างไปจากเด็กปกติ อันเนื่องมาจากเหตุบกพร่องทั้ง 9 ประเภท และรวมทั้งเด็กที่มีความสามารถพิเศษ เข้าไปด้วย ซึ่งทางหน่วยงานจึงต้องช่วยเหลือแก้ไขและบรรเทาความบกพร่องที่เกิดกับเด็กพวกนี้ให้อยู่ในสังคมได้เป็นสุข

2.4 หลักการจัดการศึกษาพิเศษ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 1) เสนอแนวความคิดว่า หลักการจัดการศึกษาให้แก่เด็ก เป็นเรื่องที่จะต้องคิดและพิจารณาโดยรอบคอบ ยิ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วยแล้ว ยิ่งจำเป็นต้องพิจารณาใคร่ครวญในการจัดการศึกษาเป็นพิเศษตามความเหมาะสมของเด็กแต่ละประเภท ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 อันเป็นกฎหมายแม่บทในการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการ

พัฒนาคนคุ้มครองสิทธิ สร้างความเสมอภาคให้โอกาสทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยยึดหลักในการจัดการศึกษาที่ว่า “ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” ดังนั้นการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จึงถือเป็นหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

ซุ้ม อินทร์น้อย (2546: 44) กล่าวว่า หลักการจัดการศึกษาที่สำคัญก็คือ การจัดสถานการณ์ในการเรียนการสอนเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคนซึ่งนักการศึกษาพิเศษได้พยายามกระตุ้นให้มีการจัดการศึกษาพิเศษให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในรูปแบบต่างๆ ซึ่งพอจะแบ่งได้กว้างๆ ดังนี้

1. โรงเรียนพิเศษแบบประจำ ให้บริการด้านการศึกษาอบรม และรักษาพยาบาล อยู่ด้วยกัน สำหรับเด็กพิการมากหรือรุนแรง

2. จัดโรงเรียนพิเศษแบบประจำและไปกลับ

3. จัดเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติแบบไปกลับ

4. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ และจะออกไปเรียนซ่อมเสริมกับครูพิเศษในห้องเรียนพิเศษบางเวลา

5. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติ แต่จัดบริการสอนพิเศษ

6. ให้เรียนในชั้นเรียนของเด็กปกติแต่ครูประจำชั้นทุกคนผ่านการอบรม สามารถช่วยเหลือให้การศึกษามิพิเศษตามสมควร

7. จัดระบบบริการและให้บริการพิเศษแบบอื่นๆ เช่นการฟื้นฟูสมรรถภาพ การแก้ไขความบกพร่องด้านต่างๆ เป็นต้น

8. บริการการศึกษาพิเศษตามบ้าน หรือตามเตียงที่มีผู้เจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล ซึ่งอยู่ในวัยที่ต้องการศึกษาเล่าเรียน พอสรุปได้ว่าการจัดการศึกษาพิเศษได้ดีและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญ คือ การบริหารและการจัดการศึกษาพิเศษ กับการจัดเตรียมบุคลากรสำหรับสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งทั้งสองประการที่เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษดังกล่าว ถ้าสามารถดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพแล้วก็จะทำให้การจัดการศึกษาพิเศษสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่น

กล่าวโดยสรุป หลักการจัดการศึกษาพิเศษควรเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้รับประโยชน์เต็มที่จนสามารถพัฒนาไปสู่ระดับสูงสุดแห่งศักยภาพของแต่ละคนการจัดการศึกษาพิเศษได้ดี และมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ แต่ปัจจัยที่สำคัญ คือ การบริหารและจัดการศึกษาพิเศษกับการจัดเตรียมบุคลากรสำหรับสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งทั้งสองประการที่เป็นปัจจัยสำคัญในการจัดการศึกษาพิเศษดังกล่าว ถ้าสามารถดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ แล้วก็จะทำให้การจัดการศึกษาพิเศษสามารถดำเนินไปด้วยความราบรื่น

3. การจัดการเรียนร่วม

3.1 ความหมายของการจัดการเรียนร่วม

กรมสามัญศึกษา (2542: 3) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยคำนึงถึงความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้ และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 221) กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมเป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษวิธีหนึ่ง โดยเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการจัดเข้าเรียนในชั้นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งการจัดการเรียนร่วมมีความหมายต่างกัน ดังนี้คือการจัดการเรียนร่วมบางเวลา (integration) หมายถึง การที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านั้นอาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติทุกประการ การจัดการเรียนร่วม (inclusion) หมายถึง การจัดการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดให้กับเด็กทุกคน โดยไม่มีการแบ่งแยกกว่าเด็กใดเป็นเด็กปกติ หรือเด็กคนใดเป็น เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 21) การจัดการเรียนร่วม หมายถึง วิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 21) เสนอแนวคิดว่าการจัดการเรียนร่วมเป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติเพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านั้นได้มีโอกาสเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นให้สามารถดำรงชีวิตอย่างปกติสุข

เบญญา ชลธาร์นนท์ (2544: 6) ได้ให้ความหมายของการจัดการเรียนร่วมไว้ว่า หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กพิการเข้าไปในระบบการศึกษาทั่วไป มีการร่วมกิจกรรมและใช้ช่วงเวลาช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กทั่วไป

พีรพัฒน์ ชูชัย (2548: 11) การจัดการเรียนร่วม หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติตามความสามารถของแต่ละบุคคล โดยได้รับความช่วยเหลือตามความจำเป็นพิเศษ เพื่อส่งเสริมให้ได้เรียนรู้และอยู่ร่วมในสังคมปกติอย่างเป็นสุข

ศรียา นิยมธรรม (2548: 38-39) กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วมนั้นมิได้หมายความว่าเพียง แต่เอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปนั่งเรียนร่วมกับเด็กปกติในห้องเรียนเดียวกัน

การเรียนรู้มีความหมายมากกว่านั้น เพราะยังหมายถึงการเรียนรู้และการเจริญเติบโตในสิ่งแวดล้อม ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้มีปฏิสัมพันธ์กับเด็กในการร่วมทำกิจกรรมต่างๆ กิจกรรมเหล่านั้นต้องเกี่ยวข้องกับพัฒนาการต่างๆ ทุกด้าน เช่น ร่างกาย สังคม ภาษา และสติปัญญา หมายถึงการจัดโปรแกรมการศึกษารายบุคคลตามความต้องการและความสามารถของเด็กโดยการจัดกิจกรรมเป็นกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็กโดยให้เด็กทุกคนได้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและ ร่วมกิจกรรมต่างๆ อย่างทั่วถึงไม่มีเส้นกั้นระหว่างความปกติ หรือ ผิดปกติ พิการหรือไม่พิการ เด็กที่เรียกว่าเด็กปกติเองก็มีปัญหาหลายอย่างเหมือนๆ กับเด็กพิการ การเรียนรู้ยังหมายถึง การทำงานร่วมกับนักวิชาการในสาขาต่างๆ ซึ่งมักเรียกกันว่าสหวิทยาการ...ที่สำคัญที่สุดก็คือ การให้โอกาสแก่คณะครู ผู้บริหาร ผู้ช่วยอาสาสมัครที่จะทำงานร่วมกัน เพื่อช่วยเหลือเด็กให้ เจริญเติบโตและได้ประโยชน์ที่สุดตามความต้องการพิเศษของเขา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2548: 5) ได้ให้ความหมายการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดให้เด็กและเยาวชนที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อนเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปในโรงเรียนปกติ จัดได้หลายรูปแบบ เช่น เรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา เรียนร่วมบางเวลา เรียนร่วมโดยได้รับบริการสอนเสริมจากครูสอนเสริม หรือครูเดินสอน และจัดให้มีบริการสนับสนุนตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กและเยาวชน เป็นเฉพาะบุคคล

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนกับเด็กปกติในรูปแบบที่เหมาะสม สอดคล้องกับระดับความพร้อมและความสามารถของเด็กแต่ละคน โดยจัดสภาพแวดล้อมที่มีขีดจำกัดน้อยที่สุด ให้สามารถเรียนรู้และร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไปให้มากที่สุด โดยได้รับการสนับสนุนช่วยเหลือจากบุคลากรในโรงเรียนทุกๆ ฝ่ายให้สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ อย่างเหมาะสม ได้ใช้ชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข

3.2 ปรัชญาการจัดการเรียนรู้ร่วม

เป็นที่ยอมรับกันว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จึงควรมีการเตรียมบุคคลเหล่านี้ตั้งแต่วัยเยาว์ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะดำรงอยู่ในสังคมได้ โดยให้มีโอกาสเรียนร่วมกับนักเรียนปกติเท่าที่สามารถจะทำได้ และช่วยให้ทุกคนสามารถดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมได้อย่างปกติสุข ได้มีนักการศึกษาพิเศษได้กล่าวถึงปรัชญา แนวคิด ทฤษฎีพื้นฐานของการจัดการศึกษาพิเศษไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 5) เสนอแนวคิด ปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชนผู้มีความสามารถพิเศษไว้ ดังนี้

1. การศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ทุกคน ในการพัฒนาบุคคลไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต รูปแบบของการศึกษารอบคอบคลุมทั้งการศึกษาตามแนวระบบโรงเรียน

การศึกษานอกระบบโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย อันเป็นการเรียนรู้จากแหล่งวิทยาการ และสภาพแวดล้อมที่อยู่รอบด้าน

2. เด็กและเยาวชนทุกคนมีสิทธิ์ที่จะได้รับการศึกษา ที่สอดคล้องกับระดับและประเภทของความสามารถ ความถนัด และความสนใจที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล เพื่อพัฒนาศักยภาพให้บรรลุขีดสูงสุด และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างเหมาะสมในสังคม พ่อแม่ผู้ปกครอง และครอบครัว ซึ่งเป็นบุคคลแรกๆ ในชีวิตของเด็กและเยาวชนมีหน้าที่อบรมเลี้ยงดู และส่งเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ มีพัฒนาการที่รอบด้านทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม นอกจากนี้สำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ

3. พ่อแม่ผู้ปกครอง และครอบครัว ก็มีบทบาทพิเศษที่จะต้องเอาใจใส่การพัฒนาเด็ก และ เยาวชนเหล่านี้

4. สังคมต้องให้การยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคล และความหลากหลายของเด็กและเยาวชน ทั้งทางด้านความคิด ความสนใจ ความสามารถพิเศษ เฉพาะทางของแต่ละบุคคล บุคลิกภาพ และอื่นๆ

5. รัฐและสังคมพึงพัฒนาบุคคลให้มีความสามารถด้านอื่นๆ โดยรอบด้านด้วย เพื่อให้เป็นคนที่มีการพัฒนาการที่สมบูรณ์ทั้งด้านสมอง ร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ควบคู่ไปกับการพัฒนาความสามารถพิเศษที่มีอยู่ ทั้งนี้พึงระมัดระวังว่าการพัฒนาบุคคล โดยองค์รวมนั้นจะต้องไม่ลดทอนหรือสกัดกั้นความสามารถพิเศษของบุคคล

6. รัฐต้องไม่สร้างระบบการศึกษาที่ปิดกั้นการพัฒนาความสามารถพิเศษในทุกด้านของเด็กและเยาวชน ด้วยการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งหรือสาขาใดสาขาหนึ่งเท่านั้น แต่ต้องสร้างระบบการศึกษาที่เปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ได้แสดงความสามารถทุกด้านที่มี และได้รับการพัฒนาความสามารถเหล่านั้นไปพร้อมๆ กัน

7. การจัดระบบการเรียนรู้ ต้องมีความยืดหยุ่นและหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนแสดงออกซึ่งความสามารถพิเศษได้ตลอดชีวิตของการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ นั้นต้องเอื้อต่อการสร้างสรรค์ คิดค้นริเริ่ม การเป็นตัวของตัวเอง การสร้างจินตนาการที่แหวกแนว ฯลฯ โดยผู้รับผิดชอบในการเรียนรู้จะต้องเข้าใจว่านักเรียนที่มีความสามารถพิเศษนั้นจะมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นค่อนข้างมาก

8. รูปแบบการบริการสำหรับเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ ควรคำนึงถึงการบริการพิเศษหลายรูปแบบ เช่น การจัดการเรียนรู้พิเศษหรือการรับรู้เฉพาะทาง การจัดกิจกรรมเสริม (Enrichment) ในระบบโรงเรียนปกติ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กและเยาวชนได้รู้ศักยภาพที่มีอยู่นั้นให้บรรลุถึงจุดสูงสุด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 3) ได้เสนอแนวทางการจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบของการเรียนร่วม โดยดำเนินการบนพื้นฐานปรัชญาและหลักการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. เรื่องสิทธิมนุษยย์ เพราะเด็กทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันในการศึกษา การได้รับบริการทางการศึกษาและอื่นๆ สามารถได้รับประโยชน์สูงสุดเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล
2. การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความบกพร่อง หรือเด็กพิการนั้นควรจัดให้เร็วที่สุด ตั้งแต่แรกเริ่มค้นพบความพิการในตัวเด็ก และต้องจัดให้สนองกับความต้องการพิเศษของนักเรียน เพื่อพัฒนาคนพิการให้มีความสามารถช่วยเหลือตนเองได้ และสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ
3. การบำบัดและป้องกัน การจัดบริการการศึกษาพิเศษให้มีบทบาทในการบำบัดรักษาและป้องกัน เพื่อขจัดความไม่สามารถในการเรียนรู้ให้ลดลงจากตัวเด็ก โดยการหาวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ มาทดแทน ส่วนการป้องกันมีลักษณะให้การศึกษาเพื่อสนองความต้องการของเด็ก และจัดหาวิธีการที่ป้องกันสภาพความพิการไม่ให้ขยายมากขึ้น และไม่ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น

กรมสามัญศึกษา (สัมภาษณ์ พลอดชาว. 2549: 26; อ้างอิงจาก กรมสามัญศึกษา. 2537: 1) ได้ระบุถึงปรัชญาของการจัดการเรียนร่วมว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสังคม มีความเป็นอยู่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกันคนต้องมีเพื่อนเมื่อเล็กก็ต้องการเพื่อนเล่นในวัยเรียนก็ต้องการเพื่อนเรียน เพื่อนเล่น เพื่อนร่วมกิจกรรมโตเป็นผู้ใหญ่ต้องการเพื่อนคู่คิด นอกจากนี้แต่ละคนมีพื้นฐานความสามารถไม่เหมือนกัน มนุษย์ต้องพึ่งพาอาศัยกันตลอดเวลา คนพิการซึ่งเป็นคนส่วนหนึ่งของสังคมเขาควรจะได้รับปฏิบัติอย่างคนธรรมดาทั่วไป คือ ความเห็นใจ ความเข้าใจ ความช่วยเหลือและการพัฒนาโดยเท่าเทียมคนปกติ ดังนั้น การเตรียมผู้พิการตั้งแต่เยาว์วัยเพื่อให้เขาพร้อมที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ และให้เขาได้ร่วมกิจกรรมกับเด็กปกติจะช่วยให้เขามีเพื่อน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน และกันซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข เมื่อเขาเติบโตขึ้นจึงเป็นความหวังของการศึกษาในปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ปรัชญาการเรียนร่วมวิธีการจัดการศึกษาที่คำนึงถึงสิทธิและโอกาสให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง รวมทั้งเด็กที่มีความบกพร่อง หรือพิการ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเอง มีเพื่อน มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้บุคคลเหล่านี้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลทั่วไปอย่างปกติ เมื่อเขาโตขึ้นจะได้ไม่ภาระให้แก่สังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

3.3 ทฤษฎีพื้นฐานของการจัดการเรียนร่วม

การจัดการศึกษาพิเศษ จำเป็นต้องจัดตามความเหมาะสม โดยพิจารณาความต้องการและความสามารถเพื่อประโยชน์สำหรับเด็กอย่างเต็มที่

ผดุง อารยะวิญญู (จินตนา อัมพรภาค. 2546: 14; อ้างอิงจาก ผดุง อารยะวิญญู. 2533: 7) ได้สรุปทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วมไว้ ดังนี้

1. ในสังคมมนุษย์มีทั้งคนปกติและผู้ที่มีความบกพร่องต่างๆ เมื่อสังคมไม่สามารถแยกคนที่มีความบกพร่องออกจากสังคมปกติได้ ดังนั้นจึงไม่ควรแยกการศึกษาเฉพาะด้านใดด้านหนึ่งควรให้เด็กพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2. เด็กพิเศษมีความต้องการและความสามารถแตกต่างจากเด็กปกติ ดังนั้นควรจัดรูปแบบและวิธีการศึกษาให้เด็กต่างไปจากเด็กปกติ เพื่อให้เด็กมีศักยภาพในการเรียนรู้อย่างเต็มที่

3. เด็กแต่ละคนมีความต้องการและความสามารถแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษ การศึกษาจะช่วยให้ความสามารถของเด็กแต่ละคนปรากฏเด่นชัดขึ้น

4. เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานแตกต่างกันทางด้านการเลี้ยงดูจากครอบครัว เศรษฐกิจ สังคมการศึกษา สติปัญญาและทักษะ การศึกษาจะช่วยให้แต่ละคนได้เรียนรู้เพื่อการปรับตัวเข้าหากันและให้ทันการเปลี่ยนแปลงของโลก

5. เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม การจัดการศึกษาจึงต้องจัดเพื่อพัฒนาทุกด้านให้สูงสุดตามความสามารถของแต่ละบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 53) ให้ความหมายของการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม

1. แนวคิดการนำเด็กเข้าสู่สภาวะปกติให้มากที่สุด เป็นแนวคิดหลักของการศึกษาพิเศษในปัจจุบัน ซึ่งเป็นกระบวนการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้สามารถปฏิบัติสิ่งต่างๆ ในชีวิตได้ดีขึ้น สามารถตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมในการที่จะให้เด็กตอบสนองได้เป็นปกติ จะต้องจัดหาเครื่องมือ เครื่องใช้ ปรับสภาพแวดล้อม ให้เป็นสิ่งแวดล้อมที่เสริมแรง ฯลฯ

2. แนวคิดการจัดการเรียนการสอนแบบไม่แยกประเภทตามความพิการ

3. แนวคิดการเน้นสิ่งที่ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน เป็นการส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีพัฒนาการ และมีความสามารถที่จะปฏิบัติสิ่งต่างๆ ได้

4. แนวคิดการประสานงานกันระหว่างนักวิชาการอื่นจากหลายๆ สาขา

จากทฤษฎีพื้นฐานของการเรียนร่วมดังกล่าวพอสรุปได้ว่า เป็นที่ยอมรับแล้วว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นส่วนหนึ่งของสังคม การให้เด็กพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติย่อมก่อให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน อันเป็นพื้นฐานสำคัญยิ่งต่อการดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุขในอนาคต เมื่อเด็กเหล่านี้เจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ดังนั้นจึงต้องจัดเตรียมเด็กที่มีความ

ต้องการพิเศษให้มีความพร้อมที่จะดำรงชีพอยู่ในสังคมด้วยศักยภาพที่แต่ละบุคคลมีอยู่ ประกอบกับการฝึกฟื้นฟูบำบัดและการเรียนรู้จากระบบการศึกษาที่จัดขึ้นอย่างเหมาะสม

4. โรงเรียนเรียนร่วม

ผดุง อารยะวิญญู (2542: 221-223) กล่าวถึง รูปแบบโรงเรียนเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติว่า อาจทำได้หลายลักษณะ และรูปแบบที่นิยมปฏิบัติกันหลายประเทศที่ประสบผลสำเร็จ มีดังนี้

1. โรงเรียนเรียนร่วมจัดในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติและเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการเด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ควรเป็นเด็กที่มีความพิการน้อย มีความฉลาดและมีความพร้อมในด้านการเรียนตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2. โรงเรียนเรียนร่วมจัดในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่า ครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำ แก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. โรงเรียนเรียนร่วมจัดในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่างๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก

4. โรงเรียนเรียนร่วมจัดในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ ครูเสริมวิชาการคือ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1-2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก ห้องเสริมวิชาการ (resource room) เป็นห้องที่มีขนาดเท่ากับห้องเรียนหรือ มีขนาดใหญ่กว่าหรือเล็กกว่าห้องเรียนก็ได้ ในห้องนี้มีอุปกรณ์เครื่องมือตลอดจนเอกสาร และหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็กๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่นๆ

6. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้

เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความพิการค่อนข้างมาก

กระทรวงศึกษาธิการ (2543: 18-19) กล่าวถึงการจัดโรงเรียนเรียนร่วมว่าอาจจัดได้ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นเรียนปกติเต็มวัน

นักเรียนเรียนในชั้นปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น และนักเรียนไม่ได้รับการทางการศึกษาพิเศษโดยตรง แต่ครูทั่วไปและเด็กได้รับการทางสังคม

1.1 บริการทางอ้อมสำหรับครู ได้แก่

1.1.1 การฝึกอบรมครูประจำการในเรื่องต่างๆ เช่น เทคนิคการสอนเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้

1.1.2 ครูการศึกษาพิเศษช่วยครูพิเศษอธิบายและให้ความรู้กับนักเรียนทั่วไปเกี่ยวกับความพิการ เพื่อสร้างเจตคติเชิงบวกและให้เกิดการยอมรับเพื่อพิการ

1.1.3 ครูการศึกษาพิเศษอาจร่วมประชุมกับครูประจำชั้นเรียนต่างๆ ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับความพิการ

1.2 บริการทางอ้อมสำหรับนักเรียน

1.2.1 ในเด็กพิเศษอาจได้รับการสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ได้รับการตรวจวัดการเห็นและการแก้ไขโดยอาจต้องใส่แว่นตาหรือแว่นขยายหรือการตรวจประเมินทางจิตวิทยา บริการล่ามภาษามือ เป็นต้น

1.2.2 ในเด็กทั่วไปอาจได้รับการฝึกอบรมจากครูการศึกษาพิเศษ เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยติว (Peer Tutor) ในชั้นเรียน

2. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นเรียนปกติเต็มวันและรับบริการปรึกษาหารือ

นักเรียน เรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้นแต่มีผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นบุคคลที่มีประสบการณ์ทั้งในเรื่องการศึกษาปกติและครูเดินสอน หรือครูการศึกษาพิเศษที่ทำหน้าที่เป็นครูสอนเสริมในโรงเรียน บุคคลเหล่านี้จะไม่สอนเด็กโดยตรง แต่ทำหน้าที่เป็นผู้คอยแนะนำช่วยเหลือครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชา และจัดหาบริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เพื่อให้การเรียนร่วมประสบผลสำเร็จ

3. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการครูเดินสอน

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลาโดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนโดยตรงจากครูเดินสอนตามตารางที่กำหนด หรือเมื่อมีความจำเป็นครูเดินสอนอาจเป็นนักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด ครูแก้ไขการพูด หรือครูการศึกษาพิเศษที่เดินทางไปให้บริการตามโรงเรียนต่างๆ แก่เด็กพิการทั้งในและนอกห้องเรียน นอกจากนี้ยังให้บริการช่วยเหลือแก่ครูปกติด้วย เช่น ช่วยครูปกติในกรณีที่เด็กบางคนต้องการการสอนเสริมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

4. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นเรียนปกติเต็มวันและบริการสอนเสริม

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา โดยอยู่ในความรับผิดชอบของครูประจำชั้น แต่ได้รับการสอนเพิ่มเติม หรือสอนเสริมจากครูการศึกษาพิเศษที่ประจำที่ห้องเสริมตาม กำหนดตารางการเรียน โดยให้นักเรียนมาเรียนกับครูสอนเสริมบางเวลาและบางวิชา ครูสอนเสริมอาจสอนในเนื้อหา หรือทักษะที่เด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น ทักษะการทำความเข้าใจ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว (Orientation & Mobility : O&M) สำหรับเด็กตาบอด ภาษามือสำหรับเด็กหูหนวก โดยอาจสอนเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มเล็กๆ ได้ในปัจจุบัน ครูสอนเสริมจะใช้เวลาสอนเด็กร่วมกับครูในชั้นเรียนมากกว่าที่จะนำเด็กออกมาสอนในห้องสอนเสริม

5. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นเรียนพิเศษและชั้นเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษ และเข้าร่วมในชั้นเรียนปกติมากน้อยตามความเหมาะสมโดยอาจเรียนร่วมในบางวิชา เช่น พลศึกษา ศิลปศึกษา การงานพื้นฐานอาชีพ ดนตรี นาฏศิลป์ จริยศึกษา ครูการศึกษาพิเศษและครูปกติร่วมกันทำงานร่วมกันรับผิดชอบรูปแบบนี้จัดได้ทั้งระดับประถมและมัธยมศึกษา

6. โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ

นักเรียนเรียนในชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลาร่วมกับเพื่อนพิการ ประมาณ 5 -10 คน ครูประจำชั้น เป็นผู้สอนทุกวิชา เด็กจะมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมกับเด็กทั่วไป เช่นการเข้าแถวเคารพธงชาติสวดมนต์ไหว้พระ การรับประทานอาหาร การไปทัศนศึกษา เป็นต้น

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทย (2529: 58) เสนอแนวทางการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม โรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในโครงการเรียนร่วมของกรมสามัญศึกษาจัดการเรียนร่วม ซึ่งแบ่งวิธีการดำเนินการตามความเหมาะสมของสภาพโรงเรียนและท้องถิ่น เพื่อสะดวกแก่ผู้บริหารและให้ได้ผลตามจุดประสงค์ ตามปกติกรมสามัญศึกษาจะไม่จัดให้โรงเรียนมีเด็กพิการหลายๆ ประเภทเข้าเรียนในห้องเดียวกัน หรือในโรงเรียนเดียวกัน และจำนวนนักเรียนในชั้นพิเศษในแต่ละชั้นควรมีจำนวนตามความเหมาะสม และระดับความพิการ เช่น ประเภทเด็กเรียนช้าอาจจัดเข้าเรียนได้ 20 -25 คน และในการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมในห้องเรียนปกติ ควรจัดเข้าเรียนประมาณห้องละ 3-5 คน เพราะถ้ามากกว่านั้นครูประจำชั้นปกติจะดูแลและช่วยสอนเสริมวิชาการให้ได้ไม่ทั่วถึง

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2541: 12-13) เสนอแนวคิด เมื่อมีประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 ซึ่งเน้นการให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยกำหนดว่า “รัฐพึงจัดและสนับสนุนผู้ยากไร้ ผู้มีความผิดปกติทางร่างกาย จิตใจ หรือสังคมและผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาให้ได้รับการศึกษาโดยทั่วถึง” ส่วนเรื่องของการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ อาจจัดเป็นสถานศึกษาเฉพาะหรือจัดรวมในโรงเรียนปกติได้ตามความเหมาะสม ซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นการ

เปิดโอกาสในการให้การศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างกว้างขวางและทุกรูปแบบ ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยดำเนินร่วมกับกองการศึกษาพิเศษกรมสามัญศึกษาในปีการศึกษา 2533 กองวิชาการได้ดำเนินโครงการพัฒนารูปแบบการจัดการประถมศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ จัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นเรียนร่วมกับเด็กปกติในโครงการนำร่อง โดยจัดที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมาและชัยภูมิ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจึงมีหลากหลายรูปแบบ คือ แบบเต็มเวลา แบบห้องเรียนพิเศษ แบบโรงเรียนประจำ แบบไป – กลับ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 96) กล่าวว่า การจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบโรงเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาจัดในหลายลักษณะ แตกต่างกันไป ตามสภาพของแต่ละพื้นที่ โรงเรียนเรียนร่วมนอกจากจะได้รับการช่วยเหลือจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแล้ว โรงเรียนเรียนร่วมในประเทศไทย มีหลายแห่งที่จัดให้เรียนร่วมในโรงเรียนปกติ ในบางแห่งจะจัดเด็กเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนพิเศษแล้วออกไปเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติ เมื่อเด็กคนใดมีความพร้อมที่จะไปเรียนร่วมได้นอกจากนี้ยังมีโครงการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งกองการศึกษาพิเศษจัดเตรียมความพร้อมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสทางการศึกษา และฟื้นฟูสมรรถภาพ ร่วมกับการบำบัดรักษา เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ทางการได้ยิน ทางสติปัญญา และทางร่างกาย รวมทั้งเด็กเจ็บป่วยเรื้อรังในโรงพยาบาล เพื่อให้มีความสามารถและเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ตามความเหมาะสมในโอกาสต่อไป นอกจากการศึกษาสงเคราะห์แก่เด็กที่ขาดโอกาสจะเข้าเรียนในโรงเรียนปกติ เช่น ชาวป่า ชาวเขา ชาวเรือ ชาวเกาะ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดโรงเรียนเรียนร่วมมีหลายรูปแบบ โรงเรียนหนึ่ง อาจจัดเรียนร่วมได้มากกว่าหนึ่งรูปแบบ ส่วนจะใช้รูปแบบใดต้องพิจารณาให้เหมาะสมกับระดับความบกพร่อง ความพร้อมของเด็กแต่ละคนตลอดจนปัจจัยอื่นประกอบแต่ควรเน้นให้เด็กได้เรียนร่วมกับเด็กทั่วไปให้มากที่สุด

โรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีภารกิจจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ 4 ระดับ ประกอบด้วย การจัด การศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก (2547 ค: 2) เสนอแนวคิดบทบาทและหน้าที่ในจัดโรงเรียนเรียนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โรงเรียนจะจัดในรูปแบบการเรียนเต็มเวลา เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต มีอาชีพ

พึ่งตนเองได้มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของโรงเรียนทั้ง เรื่องของอาคารสถานที่ การบริหารจัดการ รูปแบบการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล การจัดบุคลากร เพื่อให้มีระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกัน โดยจัดโรงเรียนเรียนร่วม ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ คือ โรงเรียนเรียนร่วมในชั้นปกติ, โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำ, โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ได้กำหนดภารกิจในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษา โดยให้เด็กที่มีอายุย่างเข้าปีที่เจ็ดถึงย่างเข้าปีที่สิบหกได้เรียนอย่างทั่วถึง โดยคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่บุคคลพึงได้รับอย่างเสมอภาคกันมีความสำคัญต่อความหมายของการศึกษาในสังคม เด็กที่มีความต้องการพิเศษถือเป็นทรัพยากร ของชาติเช่นเดียวกับเด็กปกติทุกคน หากเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการบำบัดรักษาฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างถูกต้อง และการจัดการศึกษาได้อย่างเหมาะสม เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าของชาติอย่างน้อยก็สามารถช่วยเหลือตนเองได้ ไม่เป็นภาระแก่ครอบครัวและสังคม ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองนครนายก จำนวน 62 โรงเรียน เป็นโรงเรียนเรียนร่วม จำนวน 42 โรงเรียน นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษจำนวน 226 คน (กลุ่มงานส่งเสริมคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่นครนายก. 2549:14) ซึ่งจัดเกณฑ์การจำแนกขนาดโรงเรียนประกอบ การจัดทำข้อมูลพื้นฐานการศึกษา ไว้ 4 ระดับ คือ

1. โรงเรียนขนาดเล็ก เกณฑ์นักเรียน 1 – 120 คน จำนวน 21 โรงเรียน
2. โรงเรียนขนาดกลาง เกณฑ์นักเรียน 121 – 600 คน จำนวน 16 โรงเรียน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ เกณฑ์นักเรียน 601 – 1500 คน จำนวน 2 โรงเรียน
4. โรงเรียนใหญ่พิเศษ เกณฑ์นักเรียน 1501 คน ขึ้นไป จำนวน 3 โรงเรียน

ข้อมูลจำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนในโรงเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนขนาดเล็ก มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 60 คน
2. โรงเรียนขนาดกลาง มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 127 คน
3. โรงเรียนขนาดใหญ่ มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 30 คน
4. โรงเรียนใหญ่พิเศษ มีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 9 คน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก มีภารกิจที่จะต้องรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ารับการศึกษาคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนที่บุคคลพึงได้รับอย่างเสมอภาคกัน ได้เข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติโดยทั่วไป โดยจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่ และเพิ่มความรับผิดชอบให้ครูผู้สอนและบุคลากรอื่น โดยกำหนด

ภารกิจ การจัดการศึกษาออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนประถมศึกษา ระดับประถมศึกษา และระดับมัธยม

5. การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 26-43) ได้เสนอแนวทาง ขั้นตอนการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม

1.1.1 อาคารสถานที่

1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม

1.1.3 รูปแบบการจัดห้องเรียน

1.2 การจัดเตรียมบุคลากร

1.2.1 ผู้บริหาร

1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ครูประจำวิชา

1.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ

1.3.4 ครูเสริมวิชาการ

1.3 การเตรียมเด็ก

1.3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.3.2 เด็กปกติ

1.4 การเตรียมผู้ปกครอง

1.5 การจัดเตรียมการวัดผลและประเมินผล

2. การคัดแยกเด็ก

3. การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนรายบุคคล

4. การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

กองการศึกษาเพื่อคนพิการ (2543: 14) ได้กล่าวถึงการบริหารจัดการเรียนร่วมมี ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. จัดตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาของนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนพิการและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเช่นแพทย์ นักจิตวิทยา นักวิชาการศึกษาพิเศษ ครูแนะแนว ครูแก้ไขการพูด เป็นต้น

2. จัดทำทะเบียนคนพิการที่เรียนร่วมในสถานศึกษา

3. จัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับทุกคนในสถานศึกษาที่เรียนร่วม

4. จัดให้มีผู้ประสานงานการเรียนร่วมประจำสถานศึกษา จัดให้มีครูสอนเสริมหรือครู การศึกษาพิเศษ และบุคลากรอื่นที่จำเป็นตามความเหมาะสม ทำหน้าที่สอนเสริมคนพิการที่

เรียนร่วมอยู่ในโรงเรียน โดยช่วยสอนวิชาต่างๆ หรือสอนทักษะที่จำเป็น เช่น การทำ ความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหว สำหรับผู้มีความบกพร่องทางการเห็น เป็นต้น

5. ในกรณีที่คนพิการมีความจำเป็นต้องรับการศึกษาฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอื่นๆ ให้สถาน
 6. ศึกษาประสานงานส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 7. จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อและบริการอื่นใดทางการศึกษาตามความเหมาะสมให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการจำเป็นของนักเรียนพิการรายบุคคล
 8. การรับนักเรียนให้เป็นไปตามประกาศรับนักเรียนของสถานศึกษาการจัดนักเรียนเข้าชั้นเรียน การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลของนักเรียนพิการให้ดำเนินการตามโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล
 9. โรงเรียนดำเนินการประเมินผลการดำเนินงานจัดการเรียนเรียนร่วมเป็นระยะๆ อย่างไม่เป็นทางการ เช่น ผู้บริหารเยี่ยมชั้นเรียนที่จัดการเรียนร่วม พบปะสนทนากับครูสอนเสริมครูประจำชั้นตลอดจนผู้ปกครองและคนพิการอย่างสม่ำเสมอ
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2545: 11-14) กล่าวว่า การบริหารจัดการเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารโรงเรียน และผู้เกี่ยวข้องที่ต้องทำหน้าที่บริหารจัดการ อำนวยการ ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน นิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมิน แก้ไข พัฒนา ปรับปรุงการดำเนินงาน หรือกิจกรรมต่างๆ ในระบบโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับนโยบายเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม ดังนี้
1. สำรวจ และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษถูกต้องครบถ้วนเป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการใช้งาน
 2. ดำเนินการรับเด็กทุกคน และคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคนในรูปคณะกรรมการ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม และพิจารณาส่งต่อหรือจัดเข้าเรียนได้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการ
 3. ส่งเสริม/จัดกิจกรรมพัฒนาครูอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ รวมทั้งนำความรู้จากการพัฒนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน
 4. ส่งเสริม / สนับสนุน ให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นอย่างเด่นชัด
 5. ส่งเสริมและสร้างขวัญกำลังใจแก่บุคลากรด้านการศึกษาพิเศษให้ความช่วยเหลือ ยกย่อง ชมเชย สนใจเอาใจใส่เผยแพร่ผลงานอำนวยความสะดวก และให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย โครงการ และการดำเนินงานด้านการศึกษาพิเศษ

6. จัดทำทะเบียนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาให้เป็นปัจจุบัน จัดระบบการใช้และความช่วยเหลือให้สะดวกต่อการใช้งาน บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี ปลอดภัย และนำไปใช้อย่างคุ้มค่า

7. ใช้งบประมาณการศึกษาพิเศษที่ได้รับ หรือจัดหาเพิ่มเติมตรงตามวัตถุประสงค์ เพื่อการดำเนินงานโครงการ หรือกิจกรรมพัฒนานักเรียนอย่างคุ้มค่า ในรูปคณะกรรมการ จัดการเรียนร่วม

8. จัดกิจกรรม สนับสนุนการพัฒนาศักยภาพนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไป และประสานความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน หน่วยงาน หรือองค์กรต่างๆ

9. สร้างเครือข่ายความร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการศึกษา พิเศษและประสานความร่วมมือในการทำกิจกรรม เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนร่วมกับชุมชน หน่วยงานและองค์กรต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

10. ดำเนินการนิเทศการจัดการศึกษาพิเศษให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง และนำผลการนิเทศไปพัฒนาจัดการศึกษาพิเศษ

11. ดำเนินการประเมินผลการจัดการเรียนร่วมโดยคณะกรรมการ ด้วยวิธีการที่เหมาะสมได้ข้อมูลตรงตามจริง แล้วรายงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ ตลอดจนนำผลการประเมินมาพัฒนางาน

จิตนา อัมพรภาค (2546: 27) ได้กล่าวโดยสรุปคือการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียนเรียนร่วมสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วมในปี พ.ศ. 2536 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดกลุ่มงานส่งเสริมการศึกษาพิเศษ ในระดับประถมศึกษาขึ้นในกองวิชาการ เพื่อรับผิดชอบเรื่องนี้โดยตรง ปีการศึกษา 2540 เป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา และได้เพิ่มงานอีกด้านหนึ่งคือด้าน วิจัยและประเมินคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา ในสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน การศึกษา ซึ่งมีผลดีต่อการพัฒนางานศึกษาพิเศษทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพในการพัฒนางาน แบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 การแสวงหารูปแบบและแนวทางการจัดการศึกษา (พ.ศ. 2529-2534)

ระยะที่ 2 การขยายโอกาสทางการศึกษา: การจัดการเรียนร่วม (พ.ศ. 2535-2539)

ระยะที่ 3 การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา (พ.ศ. 2540-ปัจจุบัน)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543: 7-9) ได้เสนอแนวทางการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม เป็นบทบาทหน้าที่ที่ผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมและผู้ที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน นิเทศ ควบคุม กำกับ ติดตาม ประเมิน แก้ไข ปรับปรุง พัฒนาการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่างๆ ให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษ ตามบทบาทหน้าที่อย่างเหมาะสม การบริหาร

จัดการที่ดีเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานให้ประสบผลสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมและผู้เกี่ยวข้องจะร่วมกันดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบริหารจัดการ ในเรื่องต่อไปนี้

จัดทำข้อมูลสารสนเทศ โรงเรียนทำการสำรวจและจัดทำข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษในโรงเรียนให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อวางแผนจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของผู้ปกครอง/โรงเรียน/ชุมชน

การคัดแยกส่งต่อเด็ก โรงเรียนดำเนินการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนและทำการคัดแยกเด็ก โดยคณะกรรมการใช้เครื่องมือที่หลากหลายเหมาะสม เช่น เครื่องมือแป้นหมุน 1 เครื่องมือคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ แนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก เครื่องมือทดสอบสติปัญญาแบบไม่ใช้ภาษา เป็นต้น เมื่อคัดแยกเด็กได้แล้วจึงพิจารณาจัดเด็กเข้าเรียนเพื่อเรียนร่วมหรือส่งต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรับการฟื้นฟูหรือรับบริการทางการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทาง ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษา

การพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง พิจารณาคัดเลือกครูผู้สอนที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงบุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษ สนับสนุนให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาตนเองอยู่เสมอ เช่น จัดเอกสารให้ศึกษา ให้เข้ารับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ควรให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงาน เช่น การยกย่องชมเชย การให้งบประมาณสนับสนุนการสอนของครูผู้สอนเป็นพิเศษ ตลอดจนการสร้างเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมแก่ครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

งบประมาณ โรงเรียนควรมีการดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณของโรงเรียน โดยดำเนินการวางแผนการใช้งบประมาณและบริหารงบประมาณการศึกษาพิเศษทั้งที่ได้รับจากทางราชการและเงินงบประมาณอื่นที่ได้จัดหามาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทางราชการและบังเกิดประโยชน์สูงสุด

สื่อและอุปกรณ์ โรงเรียนควรจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียน โดยจัดหาไว้ในชั้นเรียน ซึ่งจะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนบังเกิดประสิทธิภาพ เช่น สื่อสำเร็จรูปสำหรับการเตรียมความพร้อม แผ่นภาพ แผ่นพับ บัตรคำ แบบเรียนที่พิมพ์ด้วยอักษรเบรลล์ ภาพหุ่น (สำหรับคนตาบอด)

บริการที่จำเป็น ปัจจัยที่สนับสนุนให้การดำเนินการจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จและ

มีผลส่งถึงการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งทางโรงเรียนควรจะได้ดำเนินการจัดบริการให้นักเรียน โดยอาจจัดให้มีบริการอื่นไปพร้อมกับบริการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ บริการแนะแนว กายภาพบำบัด ศิลปบำบัด ดนตรีบำบัด การปรับพฤติกรรม การแก้ไขการพูด อาชีวบำบัด บริการบำบัดฟื้นฟู เป็นต้น

สิ่งอำนวยความสะดวก การดำเนินงานจัดการเรียนร่วม นอกเหนือจากบริการจำเป็นที่จัดให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษตามสภาพความบกพร่องทางร่างกายและความจำเป็นของแต่ละคนแล้ว ปัจจัยที่สนับสนุนและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับความสะดวก ซึ่งควรจะต้องจัดให้นักเรียนได้แก่ อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ เช่น กายอุปกรณ์ (แขนเทียม ขาเทียม ฯลฯ) ไม่เท้าสำหรับคนตาบอด อุปกรณ์เครื่องมือเขียนตัวอักษรเบรลล์ของคนตาบอด เครื่องพิมพ์อักษรเบรลล์ วิทยุ-เทป แก้วอี้ รถเข็น เป็นต้น เครื่องช่วยฟังแว่นตา (สำหรับคนที่มองเห็นเลือนลาง) ลูกคิดหลักเลข (สำหรับคนตาบอด) สิ่งแวดล้อมและโครงสร้างทางสถาปัตยกรรมที่สอดคล้องกับสภาพของนักเรียน เช่น ทางลาด ทางเดิน ราวจับในห้องน้ำและที่ราบบันได เป็นต้น

6. การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นครนายก

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก (2547ค: 2) เสนอแนวคิดบทบาทและหน้าที่ในจัดโรงเรียนเรียนร่วม ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายกโรงเรียนจะจัดในรูปแบบการเรียนเต็มเวลา เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านทั้งด้านวิชาการและการดำเนินชีวิต มีอาชีพพึ่งตนเองได้มีจิตสำนึกและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม ทั้งนี้โรงเรียนจะต้องปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของโรงเรียนทั้ง เรื่องของอาคารสถานที่ การบริหารจัดการ รูปแบบการเรียนการสอนการวัดผลประเมินผล การจัดบุคลากร เพื่อให้มีระบบการศึกษาที่ยืดหยุ่น สามารถตอบสนองความต้องการที่แตกต่างกัน โดยจัดโรงเรียนเรียนร่วม ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้ คือ โรงเรียนเรียนร่วมในชั้นปกติ , โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำ , โรงเรียนเรียนร่วมจัดชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน

ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ทั้ง 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ 2) ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก 3) ด้านพัฒนาบุคลากร 4) ด้านงบประมาณ 5) ด้านสื่อและอุปกรณ์ 6) ด้านบริการที่จำเป็น 7) ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

6.1 ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 10-13) ได้เสนอแนวคิดไว้ในคำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ถึงมาตรฐานที่ 1 และตัวบ่งชี้ด้านการบริหารจัดการว่าสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ ระดับคุณภาพ ระดับ 1 สำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษ ระดับ 2 สำรวจ และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษถูกต้องเป็นปัจจุบัน ระดับ 3 สำรวจ และจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาพิเศษถูกต้องเป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการใช้งาน และยังได้กล่าว อธิบายอีกว่า

ข้อมูล หมายถึง ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่อาจเป็นตัวเลข ตัวหนังสือเอกสารทางราชการ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ เช่น จำนวนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ประวัตินักเรียน ประวัติครูการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

สารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลด้านการศึกษาพิเศษที่ได้รับการประมวลผล หรือผ่านการจัดกระทำด้วยวิธีการต่างๆ แล้วนำเสนอในรูปแบบที่สื่อความให้ผู้ใช้งานสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เช่น แผนภูมิ ตาราง ฯลฯ

ระบบข้อมูลและสารสนเทศ หมายถึง ข้อมูลและสารสนเทศที่มีการจัดเก็บ การวิเคราะห์ ประมวลผล การจำแนกหมวดหมู่ การให้บริการ และการรายงานอย่างเป็นระบบ

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2546: 94) เสนอแนวคิดว่า ระบบสารสนเทศภายในโรงเรียนนั้น ประกอบด้วยข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับภาพรวมของสถานศึกษา สภาพเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ความต้องการของชุมชน สภาพการบริหารและการจัดการตามโครงสร้างและภารกิจ เช่นปฏิทินการปฏิบัติงานของสถานศึกษา กิจกรรมประจำวันของสถานศึกษา ระบบเอกสารที่จำเป็นในสถานศึกษา เป็นต้น

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก (2548: 34) เสนอแนวคิด ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องในด้านต่างๆ ที่สามารถเรียนร่วมได้ เพื่อนำมาวางแผนในการจัดการศึกษา การมีข้อมูลดังกล่าวจะนำไปสู่การประกันโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียนเหล่านี้ไม่ให้เกิดกีดกัน สามารถนำมาวางแผนในการจัดชั้นเรียนและการเตรียมบุคลากรในบางจังหวัดได้มีการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องและจัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กเฉพาะบุคคล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก

สำนักงานโครงการพิเศษ (2541: 79) เสนอแนวทาง การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นการดำเนินการ เพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศมีความหมายสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย ชัดเจน เพียงพอเหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่จะดำเนินการ สำหรับโรงเรียนนั้นภารกิจหลักที่ต้องดำเนิน

การคือการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างรอบด้านจนเกิดทักษะชีวิต สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่จะต้องจัดให้มีอย่างละเอียดเป็นระบบ ระเบียบหลายมิติทั้งในการใช้งานทั้งในการวางแผนการทำงาน ดำเนินการ และตัดสินใจในการทำงานนั้นๆ ควรเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคนอย่างรอบด้านโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาได้อย่างเหมาะสมถูกต้อง นอกจากข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนแล้วข้อมูลอื่นๆ ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ต้องเป็นข้อมูลที่จัดให้มีขึ้นอย่างเป็นระบบ และนำไปใช้ได้เหมาะสม จึงจะทำให้การดำเนินการของโรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ แล้วจึงนำข้อมูลนั้นมาทำการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้เกิดความหมาย สามารถนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจวางแผนการทำงานต่างๆ และอาจจะมีการปรับปรุงข้อมูล และการพัฒนาระบบให้ถูกต้องเป็นปัจจุบันและเหมาะสมอยู่เสมอ เพื่อการนำข้อมูลไปใช้อย่างมีคุณภาพแนวทางในการดำเนินการมีดังนี้

1. การจัดเก็บข้อมูล เป็นขั้นตอนแรกที่ต้องดำเนินการ ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์สภาพความต้องการและความจำเป็นในการใช้ข้อมูล

1.2 การกำหนดชนิดของเครื่องมือจัดเก็บข้อมูล

1.3 การเก็บข้อมูลด้วยเครื่องมือที่เหมาะสม ซึ่งอาจเป็นเครื่องมืออย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เช่น แบบกรอกข้อมูล แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต การตรวจสอบเอกสาร การตรวจสอบผลงาน การตรวจดูร่องรอยการปฏิบัติ

2. การได้ข้อมูล เป็นสิ่งที่ได้จากการเก็บรวบรวมด้วยเครื่องมือต่างๆ อาจจะเป็นตัวอักษร ตัวเลข หรือสัญลักษณ์โดยที่ยังไม่ผ่านกระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล บางอย่างอาจได้จากการบอกเล่าของคนอื่น ซึ่งสามารถเลือกนำไปใช้ประกอบการดำเนินงานได้โดยไม่ต้องนำไปจัดกระทำแต่อย่างใด

3. การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการคำนวณหาค่าหาข้อสรุปวิเคราะห์ให้เห็นประเด็นต่างๆ ประกอบไปด้วยการกำหนดรูปแบบการประมวลผลที่เหมาะสม การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับข้อมูลการควบคุมกำกับให้การประมวลผลได้ผลลัพธ์หรือสารสนเทศออกมาตามต้องการ

4. การได้สารสนเทศหลังจากประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลแล้ว จะได้ผลผลิตที่สามารถนำไปใช้ได้ตามต้องการโดยจัดให้อยู่ในรูปแบบต่างๆ เช่น ตาราง แผนภูมิ ทั้งนี้เนื้อหาสาระของสารสนเทศและรูปแบบที่นำเสนอต้องมีลักษณะดังนี้

4.1 มีความถูกต้องตามความเป็นจริง

4.2 ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ มีความสมบูรณ์ครอบคลุมเพียงพอสำหรับใช้ประกอบการตัดสินใจ

4.3 ใช้ได้ง่าย มีความชัดเจน ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน

4.4 ดึงดูดความสนใจของผู้พบเห็นให้ต้องการรู้ ต้องการนำไปใช้

4.5 สามารถจัดเป็นระบบได้ ตั้งแต่เริ่มเตรียมการ การจัดเก็บข้อมูล การประมวลผล และการวิเคราะห์ข้อมูล การนำไปใช้และการปรับแก้ไขให้ถูกต้องเหมาะสม

4.6 สามารถปรับใช้ได้หลายสถานการณ์

5. การนำไปใช้ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญเพราะถ้าไม่มีผู้นำข้อมูลและสารสนเทศไปใช้ข้อมูลและสารสนเทศก็จะสูญเปล่า ดังนั้นฝ่ายจัดทำต้องสามารถจัดสารสนเทศให้มีความชัดเจนในเรื่องข้อมูลในการนำเสนออาจจะจำเป็นต้องนำเสนอในเชิงรุกด้วย ข้อมูลและสารสนเทศ จึงจะถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ต้องมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศ อย่างสม่ำเสมอเพื่อให้ข้อมูลและสารสนเทศเป็นปัจจุบันและเหมาะสมอยู่เสมอ การปรับปรุงและพัฒนาระบบสารสนเทศ จึงกระทำร่วมไปกับการจัดเก็บข้อมูลใหม่ต่อไป

ระบบข้อมูลในโรงเรียน

โรงเรียนที่มีการจัดระบบข้อมูลที่ดี จะเกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานตามภารกิจหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในปัจจุบันที่ต้องพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก ในยุคข้อมูลข่าวสารและสอดคล้องกับชุมชนและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีระบบข้อมูลที่สนองต่อการเปลี่ยนแปลงนี้ ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องสำรวจข้อมูลเพิ่มเติมตามความเหมาะสม

1. สภาพของชุมชน ประกอบด้วย เชื้อชาติหรือเผ่าพันธุ์ ศาสนา หรือชนบประเพณี และความเชื่อต่างๆ และลักษณะค่านิยมที่สำคัญ

2. สภาพของโรงเรียนประกอบด้วยสถานที่ตั้ง ขนาด และอาคารสถานที่

3. หลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ประกอบด้วยเนื้อหาของหลักสูตรกลาง และเนื้อหาที่สอดคล้องกับสภาพของชุมชน

4. สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่โรงเรียนจัดให้ประกอบด้วยไฟฟ้า น้ำ เครื่องอุปโภค/บริโภค และเครื่องเล่นกีฬา หรือสนามเด็กเล่น

5. แผนการพัฒนาโรงเรียนในอนาคตประกอบด้วย อาคารและสิ่งก่อสร้าง สนามกีฬา สวนหย่อม การจัดห้องสมุดให้ได้มาตรฐาน การจัดสร้างห้องปฏิบัติการต่างๆ

6. ข้อมูลนักเรียน ประกอบด้วยข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่มีปัญหาอุปสรรคที่ต้องปรับปรุงแก้ไขและช่วยเหลือด้านการขาดเรียน สุขภาพ คุณธรรม จริยธรรม รายได้ผู้ปกครอง สภาพการเลี้ยงดูของครอบครัว สถิติปัญญา ภาษา การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ การแก้โจทย์ปัญหา ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ สังคม และภาษาอังกฤษ และข้อมูลนักเรียนที่ควรส่งเสริมเป็นพิเศษในด้านต่างๆ

7. ข้อมูลครูผู้สอน ประกอบด้วยข้อมูลของครูที่ต้องการความช่วยเหลือด้านการจัดทำแผนการสอนเทคนิควิธีสอน การวัดผล และการผลิต/ใช้สื่อ ข้อมูลครูจำแนกตามรายวิชา และวุฒิการศึกษา ข้อมูลจำนวนนักเรียนต่อครู จำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์ของครู ข้อมูลครูที่ได้รับการเพิ่มพูนความรู้และได้รับการนิเทศ ข้อมูลจำนวนสื่อการเรียนการสอนต่อจำนวนครู

ประโยชน์ของระบบสารสนเทศในโรงเรียน

ระบบสารสนเทศในโรงเรียน สามารถเอื้อประโยชน์แก่โรงเรียนได้หลายประการดังนี้

1. ระบุเด็กที่มีปัญหาด้านการเรียน และต้องการความเอาใจใส่เป็นพิเศษ
2. ระบุปัจจัยต่างๆ (ทั้งทางด้านครอบครัวและชุมชน) ที่มีผลต่อการเรียนรู้ของเด็ก
3. มีข้อมูลเพื่อจัดทำโครงการที่เหมาะสมสำหรับครอบครัว และชุมชนซึ่งจะส่งผลต่อการปรับปรุงการเรียนรู้ของเด็ก
4. โรงเรียนจะมีข้อมูลเพื่อการติดตามประเมินผลและประสิทธิภาพในการจัดการสอน แนวใหม่สำหรับเด็ก

5. อำเภอ และ จังหวัดจะมีข้อมูลและแนวทางเพื่อการติดตามประเมินผล และประสิทธิภาพในการเรียนรู้ของเด็กในโรงเรียนและของอำเภอต่างๆ

6. ให้ข้อมูล และแนวทางแก่ผู้ที่มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และแผนในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็กในระดับต่างๆ

กล่าวโดยสรุป การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ หมายถึงข้อมูลที่จัดเก็บมาเพื่อนำมาวิเคราะห์ ประมวลผล การจัดหมวดหมู่ และการให้บริการ โดยโรงเรียนสามารถจัดระบบข้อมูลของตนเองได้โดยการสำรวจสภาพของชุมชน , สภาพของโรงเรียน , ข้อมูลนักเรียน , ข้อมูลครู เพื่อใช้ในการวางแผนของสถานศึกษาในอนาคต

6.2 การคัดแยก ส่งต่อเด็ก

ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทยและสำนักเลขาธิการอาเซียน (2529: 31) กล่าวโดยสรุปว่า ในการดำเนินงานเรียนร่วมควรพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการในการวินิจฉัยและตัดสินใจว่าเด็กที่อยู่ในชั้นเรียนปกติเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การคัดเลือกเด็ก การพิจารณาจัดเด็กที่มีความผิดปกติแต่ละประเภทและแต่ละคนเข้าเรียนร่วมด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุด ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ครูจำเป็นต้องทำการประเมินผลนักเรียนทุกคนในชั้นเรียนของตนอย่างต่อเนื่อง และสัมพันธ์กับการเรียนการสอนว่ามีเด็กคนใดผิดปกติบ้างหรือไม่ ผลที่ได้จากการประเมินผลตามขั้นตอนนี้จะเป็นข้อมูลในการคัดเลือกเด็กเบื้องต้น หลังจากที่ได้ติดตามสังเกตพฤติกรรมของเด็กไปเรื่อยๆ แล้ว ครูจะสามารถทราบปัญหาที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กได้

ขั้นตอนที่ 2 เป็นขั้นตอนที่หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดแล้วหรือไม่ ครูก็อาจประเมินตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง หลังจากได้คำตอบแน่นอนว่ามีเด็กมีความผิดปกติก็ต้องคัดเลือกเด็กเพื่อดำเนินการในขั้นตอนที่ 3 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การทดสอบมาตรฐาน การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เป็นต้น แล้วบันทึกไว้

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่คณะทำงานประเมินดูว่า ข้อมูลที่ได้มานั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่เพียงพอก็ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

ขั้นตอนที่ 5 เป็นขั้นตอนที่ต้องพิจารณาว่า เด็กที่คัดเลือกออกมานั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง ถ้าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด ครูก็ต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งจะได้ส่งต่อขอรับบริการพิเศษต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูจะต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็นเพื่อขอรับบริการพิเศษ แต่ถ้าตัดสินใจไม่ส่งต่อก็ต้องดำเนินการในขั้นตอนที่ 7

ขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติงาน ครูผู้มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาจะต้องร่วมกันศึกษาหลักสูตร ปรับแผนการเรียนการสอนให้เหมาะกับเด็กเป็นรายบุคคล และประสานงานทั้งด้านการเรียนการสอนและวางแผนขอรับบริการพิเศษที่จัดอยู่ภายในโรงเรียนต่อไป

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2536: 38) ยังได้กล่าวว่า การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึงการระบุว่าเด็กมีความบกพร่องด้านใด และควรจัดเด็กให้อยู่ในประเภทใด เช่น จัดว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดชั้นเรียน และการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องนั้นๆ วิธีการคัดแยกเด็กที่กล่าวถึงมี 2 แบบ คือ การทดสอบที่ไม่เป็นทางการ เป็นการทดสอบที่ง่าย ๆ ซึ่งครูอาจนำมาใช้ แต่ผลการทดสอบ อาจเชื่อถือไม่ได้ 100% ส่วนอีกประการหนึ่งคือ การทดสอบที่เป็นทางการ อาจมีขั้นตอนใน การทดสอบหลายขั้นและอาจเสียเวลาบ้าง แต่ผลการทดสอบเชื่อถือได้

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2543: 5-6) ได้เสนอแนวคิด การรับเด็กเข้าเรียนการคัดแยก และหรือส่งต่อไว้ว่า ในการจัดการศึกษาพิเศษของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แก่พื้นที่จังหวัด ซึ่งมี 76 จังหวัด โดยมีสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในการพัฒนาการศึกษาพิเศษร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน โดยในแต่ละกลุ่มโรงเรียนจะมี โรงเรียนอย่างน้อย 1 โรงเรียน ที่เป็นศูนย์กลางทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษของโรงเรียนในกลุ่มรวมทั้งการรองรับการให้เด็กเข้าเรียนร่วม ในกรณีที่โรงเรียนอื่นยังไม่มี

ความพร้อมในการ จัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ ก็อาจจะส่งมาเรียนที่เป็น ศูนย์กลางทางวิชาการเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษของกลุ่ม

สำหรับแนวทางการดำเนินงานรับเด็กเข้าเรียน การคัดแยกและหรือการส่งต่อของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด มีดังต่อไปนี้

1. การประกาศรับสมัครให้เด็กเข้าเรียน โดยโรงเรียนจะแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบ อย่างทั่วถึง ซึ่งทุกโรงเรียนจะรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่มาสมัครเข้าเรียน
2. การคัดแยกและหรือส่งต่อ ดำเนินการโดยโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งอา ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะความบกพร่อง นักการศึกษาพิเศษ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ปกครองเป็นต้น เพื่อร่วมกันพิจารณาความพร้อมของเด็กในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สำหรับเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมตาม ศักยภาพและความต้องการพิเศษของแต่ละคน นอกจากนี้จะทำให้คำแนะนำผู้ปกครองเพื่อช่วย พัฒนาเด็กที่บ้านอย่างต่อเนื่องด้วยหรือบางกรณีเด็กอาจต้องพบแพทย์เพื่อรับการบำบัด การ บอกแหล่งบริการที่จะช่วยเสริมพัฒนาการเด็ก หรืออาจประสานการส่งต่อนักเรียน บางประเภท ไปเรียนที่โรงเรียนที่เป็นศูนย์กลางในกลุ่มโรงเรียนนอกจากนี้ในกรณีที่เด็ก ไม่สามารถเรียนร่วม ในโรงเรียนประถมศึกษาได้ เนื่องจากมีความบกพร่องในระดับมาก หรือรุนแรง โรงเรียนจะ ประสานการส่งต่อไปยังโรงเรียนเฉพาะของกรมสามัญศึกษา หรือส่งไปเข้ารับการฟื้นฟูบำบัด ตามสภาพความพิการนั้น โดยร่วมมือกับภาคเอกชน องค์กรและมูลนิธิต่างๆ ทั้งนี้เพื่อให้เด็ก ได้รับประโยชน์สูงสุดใน การได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 10-13) ได้เสนอแนวคิด ไว้ในคำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ถึงมาตรฐานที่และตัวบ่งชี้ว่า การ ดำเนินการคัดแยกส่งต่อ และจัดเข้าเรียน มีระดับคุณภาพ ได้แก่ ระดับ 1 ดำเนินการ รับเด็กทุกคนและคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน ระดับ 2 ดำเนินการรับเด็กทุกคน และคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคนในรูปคณะกรรมการ โดยใช้ เครื่องมือและ วิธีการที่หลากหลายเหมาะสม ระดับ 3 ดำเนินการรับเด็กทุกคนและคัดแยกเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษครบทุกคน โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่หลากหลายเหมาะสม และพิจารณาส่งต่อ หรือจัดเข้าเรียนได้สอดคล้องกับสภาพความต้องการพิเศษ

การคัดแยก หมายถึง การพิจารณาจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทและ แต่ละคนให้เข้าเรียนด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับประโยชน์ เต็มที่จากการให้การศึกษา ซึ่งอาจมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนรวบรวมข้อมูลครู และผู้เชี่ยวชาญช่วยกันรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กอย่าง ละเอียด โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน และ สัมภาษณ์ผู้ปกครอง แล้วบันทึกไว้

2. ชั้นประเมินผล เพื่อตัดสินใจว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้าไม่เพียงพอก็ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม เช่น อาจส่งไปให้นักจิตวิทยาตรวจสอบเพิ่มเติม

3. ชั้นประมวลข้อมูล หมายถึง การจัดทำรายงาน ทำกราฟ หรือแผนภูมิเพื่อสรุปข้อมูลอธิบายจุดเด่นและจุดด้อยของเด็กโดยอาจใช้แบบฟอร์มรายงานการศึกษาและตรวจสอบเด็กเฉพาะกรณี

4. ชั้นให้ความช่วยเหลือหากมีตัวบ่งชี้ว่าเด็กอาจมีปัญหาด้านต่างๆ เช่นสติปัญญา จิตใจหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องเนื่องจากพยาธิสภาพ ก็อาจประสานงานและส่งต่อเข้ารับการบริการจากแพทย์เฉพาะทาง นักจิตวิทยาคลินิก หรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะอื่นๆ แต่หากเด็กมีความบกพร่องแลต้องการศึกษาพิเศษ ทางโรงเรียนจะต้องให้มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลซึ่งจะกำหนดว่าเด็กควรได้รับความช่วยเหลืออะไรบ้าง โดยวิธีใดและจากใคร

คณะกรรมการคัดแยก หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง และผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ เช่น แพทย์ นักจิตวิทยา นักการศึกษาพิเศษ เป็นต้น

จินตนา อัมพรภาค (2546: 30) กล่าวว่า การคัดแยกเด็กยังไม่ถูกต้องทั่วถึงเนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจ เครื่องมือที่จัดสรรมีน้อย มีความยุ่งยากในการใช้ไม่มีเครื่องมือที่ง่ายในการปฏิบัติงานของครูและโรงเรียน

สรเพ็ชัญ อินทะพันธุ์ (2546: 17) กล่าวว่า การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความสำคัญมาก เพราะหากดำเนินการคัดแยกและตั้งข้อสังเกตผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก

ในการคัดแยกเด็กสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจผลงาน ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้มีหลายชนิด เช่น

1. แบบทดสอบมาตรฐาน เช่น เครื่องมือวัดระดับสติปัญญาชนิดต่างๆ ผู้ใช้ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักจิตวิทยา แพทย์

2. แบบทดสอบเฉพาะ เป็นแบบทดสอบที่ใช้คัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เช่น แบบทดสอบวัดการรับรู้ทางสายตา เป็นต้น

3. แบบคัดแยกเด็กแบบหมุน 1 เป็นแบบทดสอบพัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 4-7 ปีใน 3 ด้าน คือ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านภาษา และด้านความคิดรวบยอด แบบทดสอบดังกล่าว ครูและผู้บริหารที่ผ่านการอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษสามารถนำไปปฏิบัติได้ ใช้คัดแยกเด็ก ที่สงสัยว่าเด็กอาจต้องการความช่วยเหลือพิเศษทางด้านการศึกษา

4. แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เช่น

4.1 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อายุระหว่าง 2-6 ปี

4.2 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อายุระหว่าง 6-12 ปี

5. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เช่น

5.1 แบบสังเกตพฤติกรรมต้องสังเกตอย่างต่อเนื่องและใช้เวลานาน 6 เดือน ถึง 1 ปี

5.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็ก การใช้แบบคัดแยกเด็กอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่าเด็กจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใด ดังนั้นในการคัดแยกเด็กจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลายๆ แบบและหลายวิธีประกอบกัน

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่าจะตัดสินใจส่งต่อ และได้ติดต่อขอรับบริการพิเศษจากผู้เชี่ยวชาญหรือนักวิชาชีพเฉพาะทางไปแล้วก็ตามระหว่างที่รอคำตอบกลับจากผู้เชี่ยวชาญ หรือนักวิชาชีพเฉพาะทางเหล่านั้น ครูต้องไม่ทิ้งเวลาของเด็กไว้ว่างเปล่า แต่ควรปรับปรุงแผนการศึกษาของเด็กเป็นช่วงสั้น ๆ ให้ โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากการคัดเลือกเบื้องต้นมาพิจารณาประกอบต่อเมื่อทราบแน่นอนว่าเด็กจะต้องรับบริการพิเศษอย่างไรแล้ว ก็จะต้องจัดแผนการเรียนการสอนเป็นรายบุคคลให้ต่อไป และจัดเข้าเรียนชั้นเรียนร่วมต่อไป

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2536: 7) เสนอแนวทาง การส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะดำเนินการต่อเมื่อนักเรียนมีปัญหาต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจากนักวิชาชีพเฉพาะทาง โดยครูจะสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นระยะเวลาพอสมควร เมื่อเห็นว่าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด ครูจะต้องส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษต่อไป กระบวนการส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษมีดังนี้คือ

1. ติดต่อครูสังคมสงเคราะห์ และครูแนะแนวของโรงเรียน
2. รวบรวมรายละเอียดจากระเบียนสะสมของโรงเรียน แบบแสดงความคิดเห็นของครู และรายงานหรือจากบันทึกอื่นๆ

3. เขียนแสดงเหตุผลในการขอรับความช่วยเหลือในรูปแบบฟอร์มการส่งต่อ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 10-13) เสนอแนวคิดไว้ในคำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ไว้ว่า

การส่งต่อ หมายถึง เมื่อพิจารณาแล้วว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรได้รับการศึกษา หรือบริการพิเศษเพิ่มเติมจากนักวิชาการเฉพาะไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การตรวจสอบและการวินิจฉัย หรือการบำบัดรักษา ทางโรงเรียนมีหน้าที่ดำเนินการส่งต่อ

การส่งต่อเพื่อขอรับบริการพิเศษ กระทำเมื่อนักเรียนมีปัญหาที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษจากนักวิชาชีพเฉพาะทาง

1. เครื่องบ่งชี้ จากการสังเกตพฤติกรรมเป็นระยะเวลาพอสมควร
2. กระบวนการ
 - 2.1 ติดต่อครูสังคมสงเคราะห์ และครูแนะแนวของโรงเรียน
 - 2.2 รวบรวมรายละเอียดจากระเบียนสะสมของโรงเรียนแบบแสดงความคิดเห็นของครู และรายงานหรือจากบันทึกอื่นๆ
 - 2.3 แสดงเหตุผลในการขอรับความช่วยเหลือ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การคัดแยก ส่งต่อ หมายถึง การใช้เครื่องมือในการพิจารณาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่ละประเภทและแต่ละคนให้เข้าเรียนด้วยวิธีที่เหมาะสม ด้วยวิธีการ สังเกต และใช้แบบทดสอบสติปัญญา, การตรวจผลงาน ส่วนการส่งต่อ จะดำเนินการต่อเมื่อนักเรียนมีปัญหา ต้องการความช่วยเหลือเป็นกรณีพิเศษจากนักวิชาชีพเฉพาะทาง

6.3 ด้านพัฒนาบุคลากร

สำนักงานเขตและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544: 7) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรดำเนินการโดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดอบรมบุคลากรตามหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2531 (ปรับปรุง พ.ศ. 2541) (200 ชั่วโมง) การอบรมดังกล่าวครูจะศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษรวม 14 เล่มและมีผู้เชี่ยวชาญสาขาต่างๆ เป็นผู้อบรมเข้มและฝึกปฏิบัติเป็นเวลา 8-10 วัน เพื่อให้สามารถคัดแยกจัดการเรียนการสอนแก่เด็กเป็นรายคน รวมทั้งมีระบบการนิเทศภายในเพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานของครูผู้ผ่านการอบรมด้วยตนเอง และอบรมเข้มไปแล้วให้สามารถดำเนินการในพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านนี้ ให้เพียงพอกับปริมาณนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษที่เพิ่มขึ้นสำหรับปีงบประมาณ 2542 ได้พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ (ครู/ผู้บริหาร/ศึกษานิเทศก์) ให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนร่วมให้ได้ผลดียิ่งขึ้นมีจำนวนบุคลากรที่เข้ารับการฝึกอบรมทั้งสิ้น 8,794 คน ตลอดจนจัดทำวีดีทัศน์ ชุด ตะวันดวงใหม่ เรื่อง การจัดการศึกษาพิเศษออกอากาศเผยแพร่ไปยังโรงเรียนและผู้สนใจ นอกจากนี้ใน ส่วนของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดก็ได้ขยายผลโดยจัดฝึกอบรมเพื่อพัฒนาบุคลากรตามความต้องการของพื้นที่นั้นๆ ให้สามารถจัดการศึกษาพิเศษในโรงเรียนต่างๆ ได้ด้วยความมั่นใจและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 10-13) เสนอแนวทางไว้ใน คำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ถึงมาตรฐานที่ 3 ว่า ส่งเสริมบุคลากรในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาครูการศึกษาพิเศษ

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาครูสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ

ระดับ 2 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาครูอย่างหลากหลายและต่อเนื่องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ

ระดับ 3 ส่งเสริมให้มีกิจกรรมพัฒนาครูอย่างหลากหลายและต่อเนื่องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการ รวมทั้งนำความรู้จากการพัฒนาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน
 ตัวบ่งชี้ที่ 2 สนับสนุนครูการศึกษาพิเศษ ใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 สนับสนุนให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย

ระดับ 2 สนับสนุนให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน

ระดับ 3 สนับสนุนให้ครูมีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการวิจัย และใช้กระบวนการวิจัยในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง จนนักเรียนมีการพัฒนาขึ้นอย่างเด่นชัด

เริงลักษณ์ โรจนพันธ์ (ชอุ่ม อินทร์น้อย. 2546: 45; อ้างอิงจาก เริงลักษณ์ โรจนพันธ์. 2529: 8) สรุปว่า การฝึกอบรมนั้นมีลักษณะดังนี้คือ

1. เป็นกระบวนการ (Process) อย่างหนึ่งในการพัฒนาองค์การโดยอาศัยการดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน มีการวางแผนที่ดี และเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องกันไปโดยไม่หยุดยั้ง

2. การกระทำทั้งหมดก็มุ่งที่จะเปลี่ยนพฤติกรรม 3 ด้านคือ

2.1 เพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) เนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาการในปัจจุบันก่อให้เกิดความจำเป็นที่ทุกคนต้องขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม ให้ทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

2.2 เพิ่มพูนทักษะ (Skills) หรือความชำนาญเพื่อบรรเทาการสูญเสียอันเกิดจากการทำงานโดยขาดทักษะและประสบการณ์

2.3 เปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Attitudes) เพื่อให้เกิดความคิดอ่านใหม่ๆ เปลี่ยนแปลงความเชื่อเก่าๆ ที่ล้าสมัยเสื่อมถอย เพื่อให้เกิดทัศนคติใหม่ที่มีประโยชน์ตามความประสงค์

3. เป็นกระบวนการที่จะช่วยเพิ่มพูนความสามารถ (Ability) ประสิทธิภาพ (Efficiency) ของบุคคล อันจะก่อให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) ต่อหน่วยงานเป็นสำคัญ พะยอม วงษ์สารศรี (2530: 153) กล่าวว่า การฝึกอบรม หมายถึง วิธีการในการเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของผู้ปฏิบัติงาน ทั้งในด้านความคิด การกระทำ ความสามารถ ความรู้ ความชำนาญ ตลอดจนความรู้สึกต่างๆ

อุทุมพร จามรมาน (2535: 2) กล่าวว่า การฝึกอบรมคือกิจกรรมหรือความพยายามที่จะจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงาน เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเกิดความเปลี่ยนแปลง ไปในทางที่ดีในเรื่องความรู้ ทัศนคติ และทักษะในการทำงาน

กอบกิจ ตันท์เจริญรัตน์ (2536: 41) ให้ความหมายของการฝึกอบรมว่าเป็น กระบวนการที่จัดขึ้นโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาความรู้ เจตคติ และทักษะของบุคคล เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น

สิริมา หมอนไหม (2543: 41-43) กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ เพราะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กพิการซึ่งมีหลายประเภทและเด็กแต่ละประเภทจะมีระดับความรุนแรงที่แตกต่างกันไป การจัดการเรียนการสอนจะต้องสามารถสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ โดยการดำเนินการของหน่วยงานอื่นๆ เช่น กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา ศูนย์พัฒนาการเด็ก สถาบันราชภัฏมหาวิทยาลัย มูลนิธิ/องค์กรพัฒนาเอกชน และการดำเนินการโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

รูปแบบการพัฒนาบุคลากรมีทั้งการประชุมสัมมนา การฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ ปัจจุบันเป็นการพัฒนาที่มงานทั้งในระดับชาติและจังหวัด การพัฒนาบุคลากรที่สำคัญ ดังนี้

1. การฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ

การพัฒนาครูซึ่งดำเนินการในระยะแรกระหว่างปี พ.ศ. 2531-2539 นั้นได้สร้างและพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2531 ใช้สำหรับฝึกอบรมครูเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจทักษะ เจตคติที่ดี และสามารถปฏิบัติงานได้ ระยะเวลาในการอบรมไม่น้อยกว่า 200 ชั่วโมง หรือไม่น้อยกว่า 30 วันทำการ มีครูที่เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ จำนวน 222 คนในปี พ.ศ. 2541 มีการปรับหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษพุทธศักราช 2531 (หลักสูตร 200 ชั่วโมง) โดยปรับเนื้อหาวิชาและเปลี่ยนแปลงกระบวนการฝึกอบรมในขั้นตอนเดียวมาเป็นการใช้ชุดฝึกอบรมด้วยตนเองและเข้ารับการอบรมเข้มในภาคความรู้และฝึกปฏิบัติ เป็นหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2531 (ปรับปรุง พ.ศ. 2541) ซึ่งเป็นการฝึกอบรม 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การอบรมภาคความรู้เชิงวิชาการ ด้วยวิธีการศึกษาด้วยตนเองจากชุดฝึกอบรม เรื่อง การจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 14 เล่ม

ขั้นตอนที่ 2 อบรมเข้มและฝึกปฏิบัติ

ขั้นตอนที่ 3 กลับไปปฏิบัติงาน และจะมีคณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งไป

นิเทศและประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ในโรงเรียนตามเกณฑ์ และใช้หลักสูตรดังกล่าว ฝึกอบรมครูตั้งแต่ปีงบประมาณ 2542 และในปี พ.ศ. 2542 มีครูที่เข้ารับการฝึกอบรม กลุ่มโรงเรียนละ 1 คน รวม 4,221 คน

2. การพัฒนาวิทยากรแกนนำการศึกษาพิเศษระดับจังหวัด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มอบให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นผู้ดำเนินการฝึกอบรมครูตามหลักสูตรการฝึกอบรมการศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2531 (ปรับปรุง พ.ศ. 2541) โดยจุดชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง วิทยุทัศน์ และหนังสือ เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษตลอดจนเครื่องมือคัดแยกเด็กให้ นอกจากนี้ยังจัดอบรมวิทยากรแกนนำให้จังหวัดละ 4 คน ประกอบด้วย ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด 1 คน ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ 1 คน ผู้บริหารโรงเรียนร่วม 1 คน และครูการศึกษาพิเศษที่ผ่านการอบรมหลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ พุทธศักราช 2531 หรือ ครูการศึกษาพิเศษที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ 1 คน เข้ารับการอบรม 5 วัน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจใน หลักสูตรที่จะนำไปฝึกอบรมเข้มและฝึกปฏิบัติให้ครู การสร้างทีมงานในระดับจังหวัด อำเภอ และโรงเรียน ร่วมกัน วางแผนและสามารถจัดฝึกอบรมครูได้ รวมทั้งเป็นเครือข่ายในการทำงานการศึกษาพิเศษ

3. การพัฒนาวิทยากรแกนนำการศึกษาพิเศษระดับชาติ

ในการพัฒนาวิทยากรแกนนำ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

3.1 เพื่อสร้างทีมงานในลักษณะเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ การศึกษาพิเศษเฉพาะด้าน

3.2 สามารถให้คำปรึกษาและร่วมปฏิบัติงานในพื้นที่/ เขตปฏิบัติการได้ผู้เข้ารับการอบรมได้แก่นักวิชาการการศึกษา ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และ ศึกษาพิเศษสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ รวมทั้งครูการศึกษาพิเศษจากจังหวัดต่างๆ ในส่วนกลาง และแต่ละภูมิภาค รวม 30 คน

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาบุคลากร หมายถึง การส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้โดยรวมและรายด้าน จัดอบรมบุคลากรตามหลักสูตรฝึกอบรมการจัดโรงเรียนเรียนร่วม ของสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ รูปแบบการพัฒนาบุคลากรมีทั้งการประชุมสัมมนา การฝึกอบรมทั้งหลักสูตรระยะสั้นและระยะยาว การศึกษาดูงานทั้งในและต่างประเทศ ปัจจุบันเป็นการพัฒนาทีมงานทั้งในระดับชาติและจังหวัด และการศึกษาดูงาน

6.4 ด้านงบประมาณ

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2536: 6) ได้เสนอแนวทาง การบริหารงบประมาณไว้ว่า คือ การจัดการทางด้านการงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามโครงการ ได้แก่

1. เงินงบประมาณ
2. เงินนอกงบประมาณ
 - 2.1 เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์
 - 2.2 การจัดหารายได้

2.3 เงินจากองค์กร หน่วยงานอื่นทั้งในและนอกประเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 13) เสนอแนวคิด ไว้ใน คำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ถึงมาตรฐานที่ 4

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ว่า ส่งเสริมการใช้งบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และ ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพิเศษ

ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 จัดทำทะเบียนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใด ทางการศึกษาพิเศษ

ระดับ 2 จัดทำทะเบียนให้เป็นปัจจุบัน จัดระบบการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพิเศษให้สะดวกต่อการใช้งาน และบำรุงรักษาให้ อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี

ระดับ 3 จัดทำทะเบียนให้เป็นปัจจุบัน จัดระบบการใช้สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาพิเศษให้สะดวกในการใช้งาน บำรุงรักษาให้อยู่ ในสภาพที่ ใช้การได้ดี ปลอดภัยและนำไปใช้อย่างคุ้มค่า

ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 2 ใช้งบประมาณสำหรับการจัดการศึกษาพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ ระดับคุณภาพ

ระดับ 1 ใช้งบประมาณการศึกษาพิเศษที่ได้รับตรงตามวัตถุประสงค์

ระดับ 2 ใช้งบประมาณการศึกษาพิเศษที่ได้รับตรงตามวัตถุประสงค์ ในรูป คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม และ

ระดับ 3 ใช้งบประมาณการศึกษาพิเศษที่ได้รับ และหรือจัดหาเพิ่มเติมตรงตาม วัตถุประสงค์เพื่อการดำเนินงานโครงการหรือกิจกรรมพัฒนานักเรียนอย่างคุ้มค่าในรูป คณะกรรมการจัดการเรียนร่วม

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544: 7) เสนอแนวทาง การจัด งบประมาณในปี 2543 ว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติดำเนินการขยาย โอกาสทาง การศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนา ด้านคุณภาพและประสิทธิภาพ ในการจัดการพิเศษอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1. เพิ่มการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมให้ได้มากที่สุด เป้าหมาย คาดว่าไม่น้อยกว่า 80,000 คน ปรากฏว่ามีนักเรียนร่วมที่ได้รับบริการการศึกษาพิเศษจำนวน 126,941 คน

2. จัดงบประมาณในการพัฒนาบุคลากรเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้สามารถพัฒนาบุคลากร ทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจทักษะและเจตคติที่ดีเป็นการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ต่อยอดตาม

ความต้องการของพื้นที่ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยเด็กได้รับการพัฒนาสูงสุด

3. จัดทำคู่มือคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษาในนามของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อใช้เป็นแนวทางการบริหารจัดการให้เข้าใจตรงกัน ไม่ให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติในการให้การศึกษาแก่เด็กกลุ่มนี้ในสถานศึกษาสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้ใช้เป็นแนวทางการทำงานที่สอดคล้องกันในการจัดการศึกษาให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมสาระสำคัญของคู่มือฉบับนี้คือ ให้สถานศึกษารับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มาสสมัครเข้าเรียนไว้ก่อน โดยมีคณะกรรมการในการคัดแยกเพื่อพิจารณาว่า เด็กสามารถเรียนร่วมได้หรือไม่ ถ้าได้ก็ให้เรียนร่วมในโรงเรียน แต่ถ้าไม่สามารถเรียนร่วมก็ให้ส่งต่อไปยังโรงเรียนเฉพาะ หรือได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพที่เหมาะสมต่อไป

4. สนับสนุนให้หน่วยงานได้ช่วยเหลือเด็กระยะแรกเริ่ม เพื่อให้เด็กได้รับการช่วยเหลืออย่างถูกต้องโดยเร็ว รวมทั้งการสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพต่างๆ

5. จัดการศึกษาโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญและสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้มีการประเมินเพื่อกำหนดจุดเริ่มต้นในการให้ การศึกษาตามระดับความสามารถ ความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน เพื่อนำมากำหนดจุดมุ่งหมายทางการศึกษา ให้ นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของตน

6. โรงเรียนจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualize Education Plan, IEP) เพื่อวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครูและผู้ปกครองในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน ทั้งด้านการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนานักเรียนในระยะสั้นและระยะยาว การให้บริการช่วยเหลือ การปรับหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน รวมทั้งการวัดผลและประเมินผลเพื่อทราบความก้าวหน้าของนักเรียนตามที่กำหนดจุดมุ่งหมายไว้

7. จัดการเรียนการสอนตามแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยประสานความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย ทั้งผู้เชี่ยวชาญ บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือสนับสนุนการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วมให้มีคุณภาพ

8. จัดประชุมสมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ ปี 2000 รวมทั้งเอกสารรายงานการประชุมดังกล่าวเพื่อเผยแพร่ความรู้และความเข้าใจในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

9. สนับสนุนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทในโรงเรียนแกนนำการจัดการศึกษาพิเศษ จำนวน 88 โรงเรียนทั่วประเทศโดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดประชุมปฏิบัติการการวิจัย และประเมินคุณภาพการศึกษาพิเศษให้ครูแกนนำทั่วประเทศ และศึกษานิเทศก์ที่เป็นกลุ่มทดลองจำนวน 26 จังหวัด เป็นเวลา 7 วัน เพื่อให้ได้กระบวนการในการพัฒนางานสอนของครูผู้สอน โดยใช้

กระบวนการวิจัยใน ชั้นเรียนแลเพื่อให้ศึกษานิเทศก์ทั้ง 26 จังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองจากทุก เขตการศึกษา เขตละ 2-3 จังหวัด ได้ขยายผลการทดลองและพัฒนานักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษในพื้นที่จังหวัด

10. การนิเทศ ติดตาม และ ปรับปรุงการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษให้มี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติจัดเตรียมทีมงาน ของสำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐาน รวม 19 ทีม เพื่อดูตามช่วยเหลือร่วมคิดร่วมทำงานกับ บุคลากรในพื้นที่ทุกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

11. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จะดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ที่จะนำผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยจะดำเนินงานให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วม และครูการศึกษาพิเศษ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นในการ พัฒนางาน และเป็นแนวทางในการร่วมมือกันระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชนในการพัฒนา ศักยภาพของเด็กอย่างต่อเนื่อง

12. สนับสนุนการดำเนินงานของทุกจังหวัด ในการจัดวันส่งเสริมศักยภาพของ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งกิจกรรมการเข้าค่ายเพื่อค้นหาเด็กที่มีแวว ความสามารถพิเศษด้านภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ดนตรี กีฬา ทัศนศิลป์ และ ศิลปะการแสดง เป็นต้น

13. จัดทำรายงานการวิจัย 2 เรื่อง ได้แก่ เรื่องการจัดการเรียนร่วม : มุมมองจาก ผู้ปฏิบัติจริงและเรื่องรายงานกระบวนการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ปี การศึกษา 2541-2543 และแนวทางการพัฒนาในอนาคต

14. จัดทำเอกสารส่งเสริมและพัฒนาโรงเรียนเรียนร่วม 2 รายการได้แก่แนวทางการ พัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม และสรุปสาระการประชุมร่วมคิด ร่วมทำนำคุณภาพ สู่การเรียนร่วม

15. จัดพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ ได้แก่ ประชุมสัมมนาศึกษานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบการศึกษาพิเศษของจังหวัดและอบรมวิทยากรแกนนำการศึกษาพิเศษระดับชาติ ประจำภูมิภาค 4 ภูมิภาค และส่วนกลาง เพื่อร่วมพัฒนาการศึกษาพิเศษในพื้นที่

16. จัดเข้าค่ายพัฒนาและส่งเสริมการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กเร่ร่อน โดยใช้กระบวนการ เรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเข้าค่ายเด็กพิการร่วมกับเด็กปกติ

17. จัดงบประมาณให้ทุกสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด พัฒนาครูการศึกษา พิเศษและผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วมตามความต้องการของแต่ละพื้นที่ โดยใช้หลักสูตรระยะสั้น อบรมต่อยอด

18. จัดทำรายงานการศึกษาพิเศษทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพเสนอต่อสาธารณชน เพื่อเป็นการสื่อสารให้ทุกฝ่ายเข้าใจและเกิดความร่วมมือกันในการพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุปการบริหารงบประมาณคือ การดำเนินการจัดวางแผนการใช้งบประมาณ และการบริหารการใช้งบประมาณทั้งจากทางราชการและเงินอุดหนุนอื่นที่จัดหามา เพื่อนำมาสนับสนุนในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม

6.5 ด้านสื่อและอุปกรณ์

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 13) แนวความคิด ไว้ในคำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ว่า สื่อ หมายความว่าสื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้คนพิการเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว การใช้สื่ออุปกรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง การผลิตและกาให้บริการสื่อ วัสดุ อุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนแก่โรงเรียนเรียนร่วมเป็นสิ่งจำเป็น ต้อง มีสื่อการเรียนการสอนบางอย่างอาจไม่มีจำหน่ายตามท้องตลาดทั่วไป มีการนำเข้าจากต่างประเทศ เช่น อุปกรณ์บางอย่าง เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เครื่องช่วยฟัง เป็นต้น สื่ออุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ การจัดซื้ออาจต้องใช้เวลานาน การเตรียมการบริการจึงต้องหา จากการสำรวจเพื่อประเมินความต้องการ สื่อบางชิ้นอาจให้โรงเรียนยืมเรียน เพราะเป็นสื่อที่คงทนถาวร เช่น เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์ เมื่อเด็กเรียนจบหลักสูตร สื่อเหล่านี้จะถูกเวียนไปใช้ยังโรงเรียนอื่นที่เปิดใหม่หรือที่ต้องการใช้ การบริการสื่อบางอย่างอาจให้บริการโดยผู้ชำนาญเฉพาะทาง เช่น การใช้เครื่องช่วยฟัง จะต้องมีการตรวจวัดการได้ยิน ซึ่งจะทำให้ได้โดยผู้ชำนาญเฉพาะทาง

ศูนย์การศึกษาพิเศษนครนายก (2548: 38) เสนอแนวคิด ว่า กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับ สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พุทธศักราช 2545 เป็นเครื่องมือในการกำหนดให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่อง มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อบริการ และความช่วยเหลืออื่นใดเพื่อนำมาใช้ในการเรียนร่วม และกำหนดให้มีการจัดสรรงบประมาณแต่ละปี เป็นเงินอุดหนุนสำหรับคนพิการในอัตราที่มากกว่า แต่ไม่เกินห้าเท่าของเงินอุดหนุนด้านสื่อและวัสดุการศึกษาที่จัดสรรให้แก่ นักเรียนทั่วไปต่อคน

สิ่งอำนวยความสะดวก (Accessibility) หมายถึง อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้คนพิการแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

กล่าวโดยสรุป สื่อและอุปกรณ์ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งจะเป็นเครื่องมือที่จะช่วยให้คนพิการเกิดการเรียนรู้ได้เหมาะสม และเกิดความเข้าใจดีและรวดเร็วการใช้สื่ออุปกรณ์ และเอกสารที่เกี่ยวข้องการผลิตอุปกรณ์การจัดการเรียนการสอนแก่โรงเรียนเรียนร่วม

6.6 ด้านบริการที่จำเป็น

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2536: 19) เสนอแนวความคิด ถึงการจัดบริการพิเศษว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการบริการพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อแก้ไขความบกพร่องต่างๆ เสริมความสามารถ เช่น มีห้องฝึกพูด ซึ่งจำเป็นมากสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินการสอนเสริมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และความบกพร่องทางสติปัญญา การเสริมวิชาการด้านความรู้หรือวิชาชีพ ตลอดจนจัดบริการรับปรึกษาปัญหาแก่นักเรียนหรือผู้ปกครองที่ต้องการมารับบริการปรึกษาปัญหาได้

ผดุง อารยะวิญญู (2541: 209-202) กล่าวโดยสรุปว่า บริการที่เด็กจะได้รับหมายถึง บริการในทางการศึกษาและบริการที่เกี่ยวข้อง บริการทางการศึกษาเป็นโครงการศึกษาพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดให้ นั่นคือจะต้องระบุว่า เด็กได้รับการบรรจุเข้าศึกษาต่อในโครงการใดโครงการหนึ่งต่อไปนี้

1. โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
2. โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา
3. โครงการสำหรับเด็กปัญญาอ่อน
4. โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
5. โครงการสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้
6. โครงการสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์
7. โครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนเปิดบริการส่วน

บริการที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การบริการอื่นที่ทางโรงเรียนจัดควบคู่ไปกับบริการทางการศึกษาพิเศษ บริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การแก้ไขการพูด การบำบัดทางกายภาพ ดนตรีบำบัด อาชีวบำบัด พฤติกรรมบำบัด บริการอ่านหนังสือให้เด็กตามอด บริการล่ามสำหรับเด็กหูหนวก บริการรถรับส่งนักเรียน บริการอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนจัดให้

เกียร์ฮาท และไวซาน (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2545: 8;

อ้างอิงจาก Gearheart and Weishahn. 1980) กล่าวถึงการจัดบริการพิเศษต้องกระทำอย่างฉับพลันทันทีที่ค้นพบความต้องการของเด็กพิเศษ และการจัดบริการสำหรับเด็กต้องครอบคลุมตั้งแต่เด็กวัยก่อนเรียนจนถึงระดับมัธยมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 13) เสนอแนวความคิดไว้ในคำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 ว่าบริการ หมายความว่า บริการต่างๆ ที่ช่วยสนับสนุนการศึกษาของคนพิการแต่ละประเภท เช่น บริการฝึกอบรม บริการเตรียมความพร้อม ทางการเรียนรู้ บริการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ เป็นต้น

กระทรวงศึกษาธิการ (ชอุ่ม อินทร์น้อย. 2546: 20; อ้างอิงจาก กระทรวงศึกษาธิการ. 2539: 110) กล่าวว่า การจัดบริการการศึกษาพิเศษสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องให้มีบทบาทใน

การช่วยเหลือสนับสนุนและป้องกัน การช่วยเหลือสนับสนุนมีลักษณะให้การศึกษา เพื่อจัดความสามารถในการเรียนรู้และหาวิธีการเรียนการสอนแบบต่างๆ มาทดแทน การป้องกันมีลักษณะให้การศึกษาเพื่อสนองความต้องการพิเศษของเด็ก และจัดหาวิธีการโดยร่วมทำงานกับผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ ด้านสังคม และอื่นๆ ป้องกันสภาพความพิการไม่ให้ขยายใหญ่ขึ้น และไม่ทำให้เกิดปัญหาเพิ่มขึ้น

สรเรเพ็ชฌ์ อินทะพันธุ์ (2546: 22-23) กล่าวว่า การจัดการเรียนร่วม นอกจากจะให้บริการทางการศึกษาแล้ว โรงเรียนควรจัดบริการเสริมด้านอื่นๆ ที่จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจไปพร้อมๆ กัน บริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริการแนะแนว บริการการแก้ไข บริการทางด้านจิตวิทยา บริการกายภาพบำบัด บริการกิจกรรม บำบัด บริการดนตรีบำบัด และบริการศิลปะบำบัด เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า บริการพิเศษเป็นบริการทางการศึกษาพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดให้เด็กจะต้องได้รับการบรรจุเข้าศึกษาต่อในโครงการใดโครงการหนึ่ง โดยเฉพาะความพิการ ได้แก่ โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสายตา โครงการสำหรับเด็กปัญญาอ่อน โครงการสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย โครงการสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ โครงการสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอื่นๆ ที่ทางโรงเรียนเปิดบริการ

6.7 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2536: 26) ได้เสนอแนวคิด อุปกรณ์ที่ควรจัดหาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่

1. เครื่องช่วยฟังเฉพาะตัว (นักเรียนทุกคนควรมีเป็นของตนเอง)
2. กระจกเงาสำหรับฝึกอ่านริมฝีปากและฝึกพูด
3. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ
4. เครื่องบันทึกเสียงเพื่อฝึกพูด
5. เครื่องขยายเสียงระบบบลู สำหรับห้องฝึกพูด
6. เครื่องตรวจสอบกำลังแบตเตอรี่
7. เครื่องสอนพูดสนามระบบ เอฟ.เอ็ม. หรือเครื่องบันทึกเสียงที่เป็นภาพคลื่นเสียง

อุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้โรงเรียนอาจเลือกซื้อได้ตามความเหมาะสม เช่น กระจกเงา เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียงระบบบลู หรือเครื่องสอนพูดแบบระบบ เอฟ.เอ็ม. เป็นต้น

อุปกรณ์ที่ควรจัดหาเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่

1. Stylus
2. Slate

3. เครื่องพิมพ์ดีดอักษรเบรลล์
4. เครื่องมือเรขาคณิต
5. ลูกคิด
6. กระดานกราฟ
7. ไม้เท้าสำหรับฝึก
8. กระดานสำหรับทำแม่พิมพ์เบรลล์
9. กระดาษเบรลล์ลอน
10. เครื่อง Thermoform

สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา (2544: 31) กล่าวว่า เครื่องมือ และ อุปกรณ์ในการจัดการเรียนร่วมเต็มเวลา ทางโรงเรียนไม่ต้องเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือมากนัก เพราะเด็กมีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ เครื่องมือส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น เครื่องมือช่วยฟัง (สำหรับเด็กหูตึง) เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติทางโรงเรียนได้เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับเด็กซึ่งอาจแยกกล่าวตามประเภทของความบกพร่องไว้ดังนี้

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทางโรงเรียนจัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือที่จำเป็นดังนี้

1. เครื่องช่วยฟัง (เด็กบางคนจัดหาเอง)
2. กระบอกขนาดใหญ่
3. เครื่องขยายเสียง
4. เครื่องมือในการบันทึกเสียง เพื่อแก้ไขการพูดโดยเฉพาะ
5. เครื่องดนตรีประกอบจังหวะ เช่น กลอง ฉิ่ง ฉาบ
6. เครื่องมือและอุปกรณ์อื่นๆ ที่ทางโรงเรียนใช้เครื่องมือและอุปกรณ์เดียวกันกับ

เด็กปกติแต่จัดหาให้เพียงพอและมีความแข็งแรงคงทน เนื่องจากครูต้องใช้อุปกรณ์ต่างๆ บ่อย โรงเรียนได้จัดเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือ ได้แก่ อุปกรณ์กายภาพบำบัด เครื่องดนตรีประกอบจังหวะของเล่นฝึกพัฒนาการ ไม้กระดานฝึกการทรงตัวอุปกรณ์ที่จำเป็นอื่นๆ เป็นต้น

เบญญา ชลธารินทร์ (2544: 6) กล่าวว่า การให้บริการด้านการศึกษาร่วมแบบเรียนร่วม บริการทางอ้อมสำหรับนักเรียนในเด็กพิเศษ อาจได้รับบริการสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ได้รับการตรวจวัดการเห็นและการแก้ไข โดยอาจต้องใส่แว่นหรือใช้แว่นขยาย หรือการตรวจประเมินทางจิตวิทยา การบริการล่ามภาษามือ เป็นต้น ในเด็กทั่วไปอาจได้รับการฝึกอบรมจากครูการศึกษาพิเศษเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน (peer tutor) ในชั้นเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2545: 13) ได้เสนอแนวคิด ในคำอธิบายเพิ่มเติมของมาตรฐานการจัดการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2543 สิ่งอำนวยความสะดวก

หมายความว่า อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้คนพิการแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวก และสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม มีราวจับทางลาด เป็นต้น

กล่าวโดยสรุปได้ว่า สิ่งอำนวยความสะดวก หมายความว่า อุปกรณ์ เครื่องมือ โครงสร้างทางสถาปัตยกรรม สิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้คนพิการแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล เช่น ห้องน้ำ ห้องส้วม มีราวจับทางลาด เป็นต้น

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นการสำรวจความคิดเห็นหรือเจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอนและการศึกษาองค์ประกอบ หรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนร่วม ดังนี้

7.1 งานวิจัยในประเทศ

ทองนวล ภูประเสริฐ (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วม พบว่าบุคลากรทางการประถมศึกษาเป็นกลุ่มประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วม และกลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วมมีเจตคติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่แตกต่างกัน ส่วนบุคลากรฝ่ายสนับสนุนมีเจตคติทางบวกสูงกว่าฝ่ายปฏิบัติการ และบุคลากรทางการประถมศึกษาฝ่ายปฏิบัติการ ที่มีประสบการณ์ตรงในการจัดการเรียนร่วมมีเจตคติทางบวกต่อการเรียนร่วมสูงกว่ากลุ่มที่ไม่มีประสบการณ์ตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุกัญญา ขำเพชร (2538: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องความพร้อมและความต้องการ ในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษากรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร มีความเห็นสอดคล้องกันว่าควรจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านสติปัญญาเป็นอันดับแรก และควรจัดการเรียนร่วมประเภทจัดชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เรียนร่วมเป็นบางเวลาเป็นอันดับแรกสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จรรยา บุญล้อม และคนอื่นๆ (2540: 50) ได้ทำการวิจัย เรื่องศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติของครูประจำชั้น และผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสงขลา พบว่า ครูประจำชั้นและผู้บริหารโรงเรียนมี ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กพิเศษกับเด็กปกติอยู่ ในระดับ

มาก และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนปรากฏว่า ครูประจำชั้นและผู้บริหารโรงเรียน ที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดต่างกั้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม ด้านการวัดผลและประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนด้านการประสานงานและการประชาสัมพันธ์และด้านการจัดการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาตัวแปรตำแหน่ง พบว่าทั้งครูประจำชั้นและผู้บริหาร โรงเรียนมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

เสรี บุญทอย (2542: 69) ได้ทำการวิจัย เรื่องความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเด็กพิเศษของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพังงา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษโดยภาพรวม และรายด้าน อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามตัวแปรประสบการณ์และขนาดของโรงเรียน ปรากฏว่าผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

สมบูรณ์ อาศิริพจน์ (2542: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหารและครูในโรงเรียนโครงการเรียนรวมที่มีต่อความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร พบว่าเจตคติของผู้บริหารและครูที่ทำการสอน และครูที่ไม่ได้ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนโครงการเรียนรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยผู้บริหารมีเจตคติในทางบวกต่อความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนสูงกว่าครูที่ทำการสอน และครูที่ไม่ทำการสอนนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษมีเจตคติในทางบวกสูงกว่าครูที่ไม่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ และครูที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการเรียนรวม 5 ปีขึ้นไป มีเจตคติในทางบวกสูงกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการเข้าร่วมโครงการน้อยกว่า 5 ปี

ทนันชัย อินทนาชัย (2542: 70-75) ได้ทำการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในจังหวัดพิษณุโลก โดยทำการศึกษาจากประชากรทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม คือ ประชากรที่เป็นผู้บริหารโรงเรียน 119 คน เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ 423 คน และสุ่มตัวอย่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพความพิการของเด็กในโรงเรียน สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนและแบบสัมภาษณ์ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกี่ยวกับความต้องการทางการศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ ส่วนใหญ่เป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย (29.20%) และศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา (78.51%)

2. ความต้องการทางการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องการเรียนร่วม โดยให้มีการส่งเสริมทางด้านทุนการศึกษา การสอนซ่อมเสริมการมีส่วนร่วมทางด้านวิชาการ การกีฬาและส่งเสริมการเรียนรู้วิชาชีพและสถานที่ทำงาน

3. สภาพการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนร่วมกับเด็กปกติ พบว่า

3.1 ด้านอาคารและสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่ยังไม่ได้มีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ สาเหตุเกิดจากความขาดแคลนงบประมาณ และความไม่เข้าใจในการดัดแปลงอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

3.2 ด้านบุคลากร ไม่มีบุคลากรด้านการศึกษาพิเศษและบุคลากรขาดทักษะในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 ด้านหลักสูตรและกิจกรรมเสริมหลักสูตร โรงเรียนใช้หลักสูตรปกติสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและจัดกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด เป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร

3.4 ด้านวิชาการ ขาดแคลนแหล่งความรู้ และผู้ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.5 ด้านการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดการเรียนการสอนร่วมชั้นปกติให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.6 ด้านสื่อการเรียนการสอน ขาดสื่อการสอนเนื่องจากงบประมาณไม่เพียงพอ และครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะการใช้สื่อการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

วิมาลา ชโยดม (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเขตภาคเหนือตอนล่าง พบว่า

1. ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน ทั้งในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา มีทัศนคติต่อปัญหาการจัดการสอนและบุคลากรทางการสอน ด้านการจัดงบประมาณ ด้านภูมิหลังของครอบครัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านความร่วมมือการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นเมื่อพิจารณาตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่ามีปัญหาระดับปานกลางในภูมิหลังของครอบครัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2. ผลการเปรียบเทียบปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามทัศนคติของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในด้านการจัดการเรียนการสอนและบุคลากรทางการสอน ด้านงบประมาณ ด้านภูมิหลังของครอบครัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านความร่วมมือการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เมื่อพิจารณาตามตำแหน่งที่พบว่ามีทัศนคติต่อปัญหาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามประสิทธิภาพการทำงาน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพการทำงานต่างกันมีทัศนคติต่อปัญหาในแต่ละด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนเด็กที่มีความ

ต้องการพิเศษในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัันมีทรรชนะต่อปัญหา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ใน 2 ด้าน คือ ด้านภูมิหลังของครอบครัวเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษและด้านความร่วมมือในการจัดการศึกษาที่เหลืออีก 2 ด้าน มีทรรชนะต่อปัญหาไม่แตกต่างกัน

กันยา จันทรใจวงศ์ (2546: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับอนุบาลของโรงเรียนใน สังกัดสำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานครและสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน พบว่าแต่ละโรงเรียนมีรูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อต้องการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้รับการพัฒนา ทุกๆ ด้านให้ใกล้เคียงกับเด็กปกติที่มีความต้องการพิเศษที่เข้าเรียนโรงเรียนเรียนร่วมจะต้องมีความพร้อมและได้รับการกระตุ้นพัฒนาการด้านต่างๆ มาก่อนที่จะเข้าเรียน และโรงเรียนจะต้องมีการเตรียมการในด้านบุคลากรต่างๆ เตรียมในเรื่องอาคาร สถานที่ งบประมาณ การจัดกิจกรรมและการประเมินผลการเรียนร่วม เพื่อที่จะทำให้การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

7.2 งานวิจัยต่างประเทศ

รีเดล (Riedel. 1991: 1164) ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของนักการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเกรด 5-9 ของโรงเรียนในรัฐเวอร์จิเนีย พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการรับรู้ในทางบวกสูงกว่านักศึกษา โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นวาระดับการสนับสนุนทางการบริหารทรัพยากรหรือบริการที่ได้รับ การวางแผนการสอนและการฝึกอบรมเกี่ยวกับการสอนเป็นองค์ประกอบที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนร่วม แต่นักการศึกษามีความเห็นว่องค์ประกอบเหล่านี้เป็นสิ่งขัดขวางกระบวนการเรียนร่วม

ฟาร์เลย์ (Farley. 1992: 4290) ศึกษาเกี่ยวกับเจตคติของครูใหญ่และครูระดับมัธยมที่มีต่อการเรียนร่วม พบว่า ครูใหญ่มีเจตคติที่แสดงความพึงพอใจมากกว่าครูทั่วไป องค์ประกอบสำคัญ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทางอ้อมกับเจตคติ คือ ประสบการณ์การทำงานกับบุคคลที่มีความบกพร่องเป็นพิเศษมาก่อน หรือมีพื้นฐานของการศึกษา หรือเรียนวิชาที่เกี่ยวกับการศึกษาพิเศษมาก่อน และขนาดของโรงเรียนมีความเกี่ยวข้องกับระดับความพึงพอใจของบุคลากรในโรงเรียนเมื่อต้องทำงานเป็นทีม

อีโกลส์ (Echols. 1992: 2883) ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูประถมศึกษาที่มีต่อการเรียนร่วมของเด็กปัญญาอ่อนในการศึกษาปกติ จากโรงเรียนบางโรงเรียนในรัฐเท็กซัส พบว่าครูที่มีอายุน้อยกว่ามีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีอายุมากกว่า ครูที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นต่อการเรียนร่วมไม่ต่างกันครูที่มีประสบการณ์การสอนน้อยกว่ามีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วมมากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมากกว่าครูที่มี

ประสบการณ์ในการสอนเด็กปัญญาอ่อนมาก่อน มีความคิดเห็นต่อการเรียนร่วมไม่แตกต่างจากครูที่มีประสบการณ์และครูประถมศึกษาไม่มีความคิดเห็นในทางบวกต่อการเรียนร่วม

มิลลินิกซ์ (Millinix. 1994: 435) ได้ศึกษาทัศนคติของครูใหญ่ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และต่อการเรียนร่วมและพบว่าครูใหญ่ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำแบบมีส่วนร่วม (participatorystyle) มีทัศนคติในทางบวกต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ แต่ครูใหญ่ที่มีความเป็นผู้นำแบบผูกขาดรวมอำนาจ (authoritarian style) มีทัศนคติในทางลบต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและต่อการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

ลัทธแฮม (Latham. 1997: 1245) ได้ศึกษาเจตคติและความเชื่อเกี่ยวกับการเรียนร่วมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการให้บริการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นครูปกติ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการศึกษาพิเศษ ซึ่งสอนในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 15 โรงเรียนของชุมชนทัสคาลูซาเคาต์ตี้ (Tuscaloosa County) เครื่องมือในการวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ พบว่า ครูปกติ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูการศึกษาพิเศษ มีเจตคติต่อการจัดการเรียนร่วมและมีความเชื่อตรงกันว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีสิทธิได้รับการบริการทางการศึกษา ครูปกติและครูการศึกษาพิเศษมีความเชื่อว่าการจัดการเรียนร่วมจะสำเร็จได้ ต้องได้รับความร่วมมือทั้งวิธีการจัดการเรียนการสอน ข้อมูล ข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ จากการศึกษาเอกสารทางวิชาการ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเมื่อเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมแล้วจะมีพัฒนาการดีขึ้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนร่วมโดยเฉพาะผู้บริหารและครูผู้สอนต่างมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ควรจัดการเรียนร่วมในบางเวลาโดยจัดเป็นชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ ส่วนความคิดเห็นของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นกับการเรียนร่วม ด้านการวัดผลและประเมินผลแตกต่างกันแต่เจตคติของผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนมีความคิดเห็นและเจตคติไปในทางที่ดี และมีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จในการจัดการเรียนร่วม

ซึ่งจากการประมวลเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมทำให้เกิดแนวคิดที่จะทำการศึกษาวิจัยในเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยเฉพาะโรงเรียนเรียนร่วมในอำเภอเมืองนครนายก ใน 7 ด้าน คือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ มีวิธีการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร โดยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หนังสือ วารสาร บทความ รายงานการวิจัย เพื่อนำมากำหนดกรอบการศึกษการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม และกำหนดปัญหาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมได้ 7 ด้าน ได้แก่ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยก ส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสื่ออุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก
2. ศึกษาภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน รวม 24 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาสรุปประเด็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 644 คน แยกเป็นผู้บริหาร จำนวน 42 คน ครูผู้สอน จำนวน 602 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน ได้ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 24 คน

ตาราง 1 จำนวนผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	จำนวนประชากร			ผู้ให้ข้อมูล		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
เล็ก	21	148	169	4	4	8
กลาง	16	230	246	4	4	8
ใหญ่	3	69	72	4	4	8
ใหญ่พิเศษ	3	197	200	2	2	4
รวม	43	687	687	12	12	24

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมใน 7 ด้านได้แก่ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้าง ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ใน 7 ด้าน
2. สร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเป็นแนวทางในการสนทนากับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ใน 7 ด้าน
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ตรวจสอบหาจุดบกพร่องและขอข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ฉบับร่างนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากขึ้นได้คำถามที่มีข้อความตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
4. นำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ที่ได้ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา

5. ปรับปรุงแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ซึ่งไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนวัดศิรีวัน โดยเป็นผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน และโรงเรียนบ้านคลองเหมื่อน ผู้บริหารโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอน 1 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ และซักซ้อมกระบวนการสัมภาษณ์

6. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการสัมภาษณ์ โดยการส่งแบบสัมภาษณ์ให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้า 2 วัน และนัดสัมภาษณ์ในวันที่ 6 - 15 มีนาคม พ.ศ. 2550 โดยมีนาย ประชา มณีเล็ก และนางอุไรวรรณ สุขพัฒน์ธี เป็นผู้ช่วยในการสัมภาษณ์ โดยทำการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอน เพื่อเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
2. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษานครนายก

3. เตรียมเครื่องมือในการเก็บข้อมูล
4. ประสานงาน ติดต่อ นัดหมาย ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
5. ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยบันทึกรายละเอียดข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้กล้องภาพนิ่งและเครื่องบันทึกเสียง เป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยใช้เพื่อบันทึกภาพบุคคลหรือเหตุการณ์ และบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ที่สามารถนำมาทบทวนเรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อป้องกันการลืมและการตกหล่นรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการบันทึกข้อมูล และการบันทึกเสียงจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่เป็นผู้ให้ข้อมูล
2. นำข้อมูลการสัมภาษณ์ ที่มาจากการจดบันทึกมาจัดกลุ่มของคำตอบที่ได้จากสัมภาษณ์คล้ายกันหรือเป็นไปในพฤติกรรมเดียวกัน และทำการถอดแบบบันทึกเสียงเพื่อตรวจสอบกับข้อมูลที่จดบันทึกว่ามีประเด็นที่สำคัญใดขาดหายไปบ้าง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มข้อมูลที่มีคุณลักษณะในทางเดียวกันมาประมวลและวิเคราะห์ผลเพื่อสรุปประเด็น การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ในเชิงพรรณนา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของงานวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารจัดการ โรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ได้กระทำตามลำดับความมุ่งหมาย ของการวิจัยที่กำหนดไว้ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ในการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ
ปรากฏผลดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล

สถานภาพ	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
โรงเรียนขนาดเล็ก	4	4	8	33.33
โรงเรียนขนาดกลาง	4	4	8	33.33
โรงเรียนขนาดใหญ่	2	2	4	16.67
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ	2	2	4	16.67
รวม	12	12	24	100

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่า จำนวนผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนแต่ละขนาดมีจำนวน
ใกล้เคียงกัน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 8 คน คิดเป็น
ร้อยละ 33.33 รองลงมาเป็นโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33
โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ จำนวน
4 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม

ผลวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผู้วิจัยทำการสรุปข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์โดยนำเสนอเป็นการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมจำแนกเป็นรายด้าน

ผลการวิเคราะห์การบริหารจัดการจำแนกตามรายด้าน

1. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

การจัดทำข้อมูลสารสนเทศเป็นการดำเนินการเพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศมีความหมายสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม การจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย ชัดเจน เพียงพอ เหมาะสม และสอดคล้องกับภารกิจที่จะดำเนินการ

1.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล ข้อมูลที่ได้รับโรงเรียนนำมาจัดทำประวัติของนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อการรายงานต่อสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก โดยมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เก็บไว้ไปใช้ในการกำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับความสามารถในการรับรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผน การบริหารงบประมาณ การวัดผล การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ครูผู้สอนจัดเก็บข้อมูลโดยเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ใกล้ชิด นำกรอกลงในแบบประวัติรายบุคคลของนักเรียน เพื่อนำข้อมูลมากำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนสอดคล้องกับความสามารถรับรู้ของนักเรียนในแต่ละด้าน ซึ่งได้แก่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับประวัติส่วนตัวของนักเรียน ข้อมูลทางด้านการแพทย์ ข้อมูลความสามารถในการพัฒนาในปัจจุบัน

ปัญหา คือการขาดแคลนครูผู้สอนที่จะมารับผิดชอบในการเก็บข้อมูลเฉพาะทางของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการนำเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษมาเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม

1.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล และจัดกระทำข้อมูล โดยข้อมูลที่ได้โรงเรียนนำมาจัดทำประวัติของนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เก็บไว้ไปใช้เป็นพื้นฐานในการปรับปรุงและแก้ปัญหาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการนำข้อมูลมากำหนดแนวทางในการพัฒนา การวางแผน การบริหารงบประมาณ การวัดผล การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ประมวลผล อย่างเป็นหมวดหมู่ ผู้บริหารโรงเรียนให้คำแนะนำในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ

ให้เป็นระบบ โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบประวัติส่วนตัวแยกเป็นรายบุคคล เพื่อสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านต่าง ๆ ได้ครบถ้วน

ด้านครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการได้รับ การสนับสนุนจัดทำประวัติของนักเรียนเป็นรายบุคคล การจัดระบบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยนำข้อมูลลงในฐานข้อมูลของโรงเรียน เชิญประชุมเพื่อจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดเก็บข้อมูลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งประกอบด้วยครู ผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิดนักเรียนไว้วางใจมาร่วมกันให้ข้อมูล เพื่อให้ข้อมูลเป็นไปอย่างถูกต้องตามความเป็นจริง อันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตัวเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยตรง

ปัญหา คือการขาดแคลนครูผู้สอนที่จะมารับผิดชอบในการเก็บข้อมูลเฉพาะทางของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.3. โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูล มีผู้รับผิดชอบการจัดทำข้อมูลโดยเฉพาะ จัดเก็บข้อมูลทุก ๆ ด้าน และมีการเชื่อมโยงข้อมูล แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน ลักษณะข้อมูลเป็นการจัดเก็บโดยใช้โปรแกรมของราชการ เช่น โปรแกรม OBEC , SMITH เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนในการจัดการบริหารงบประมาณ การวัดผล การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ครูผู้สอน การจัดเก็บข้อมูลโดยการซักถามนักเรียน ออกเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และสอบถามผู้ใกล้ชิดกับตัวนักเรียน เพื่อนำมาเก็บในโปรแกรม OBEC , SMITH เพื่อนำมาเตรียมจัดแผนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการเรียนร่วม และจัดวางระบบการดูแลช่วยเหลือเด็กนักเรียนต่อไป

ปัญหา โปรแกรม OBEC, SMITH ที่ใช้เก็บข้อมูลนักเรียนในโรงเรียนยังเป็นโปรแกรมที่ไม่สมบูรณ์เนื่องจากการเปลี่ยนโปรแกรมทุกปี จนทำให้ฐานข้อมูลของโรงเรียนเปลี่ยนแปลง และบุคลากรต้องเข้ารับการเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวโปรแกรมใหม่ ๆ ตลอด

1.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบในการจัดเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบการจัดทำข้อมูลโดยเฉพาะ ข้อมูลที่ได้รับโรงเรียนนำมาวิเคราะห์ประมวลผล จำแนกหมวดหมู่ ในการจัดโรงเรียนมีการจัดเก็บเพื่อนำมาใช้ในการวางแผนนโยบายเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งข้อมูลที่ได้มีคุณภาพและความถูกต้อง โดยมีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เก็บไว้ไปใช้ เพื่อนำมากำหนดแนวทางการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เกิดการพัฒนาสอดคล้องกับความสามารถในการรับรู้ นำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผน การบริหารงบประมาณ การวัดผล การดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ประมวลผล อย่างเป็นหมวดหมู่

ครูผู้สอน การจัดเก็บข้อมูลครูออกเก็บข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จากบ้านของนักเรียนโดยการซักถามข้อมูลจากตัวนักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน และผู้ใกล้ชิดกับนักเรียน รวมทั้งหลักฐานทางการแพทย์ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล การให้คำปรึกษากับนักเรียนเมื่อเกิดปัญหากับตัวนักเรียน

ปัญหา ไม่มี

2. ด้านการคัดแยก ส่งต่อเด็ก

การคัดแยก ส่งต่อ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการระบุว่าเด็กมีความบกพร่องด้านใด และควรจัดเด็กให้อยู่ในประเภทใด ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดชั้นเรียน และการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่อง

2.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูผู้สอน โดยใช้เครื่องมือคัดแยกส่งต่อ คือ การสัมภาษณ์ การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน วิธีการคัดแยกส่งต่อ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ มาเป็นข้อมูลในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็นประเภทต่าง ๆ โดยใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยก เด็กประเภทต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบเด็กมีปัญหาทางด้านใด เช่น มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาทางด้านสติปัญญา ปัญหาด้านพฤติกรรม การใช้เครื่องมือในการคัดแยก โรงเรียนใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้ใกล้ชิดกับเด็ก โรงเรียนใช้วิธีการเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อดูความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมของเด็ก และส่งนักเรียนให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญตรวจ การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนมีความสอดคล้องสภาพความต้องการ โรงเรียนจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมในบางกิจกรรม จัดนักเรียนเข้าเรียนตามความสามารถของเด็กเท่าที่สามารถจะเรียนได้

ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินศักยภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยการ ใช้เครื่องมือในการคัดแยก โดยใช้แบบสอบถามผู้ปกครอง สมุดประจำตัวคนพิการ บันทึกการประเมินศักยภาพของคนพิการเป็นรายบุคคล เพื่อจะแยกประเภทนักเรียนออกเป็นประเภทต่าง ๆ เพื่อจะได้ให้เด็กได้เลือกเรียนกับครูที่ตนเองต้องการเรียนด้วย เพื่อที่เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

ปัญหา โรงเรียนยังขาดเครื่องมือ และผู้ที่มีความชำนาญในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษทางด้านสติปัญญา ด้านพฤติกรรม โดยโรงเรียนใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิดกับเด็ก และการเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อดูความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมของเด็ก ซึ่งข้อมูลที่ได้ยังเป็นข้อมูลที่ยังไม่มีความเที่ยงตรงเท่าที่ควร การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนอาจจะไม่ความสอดคล้องสภาพความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมเรียนในบางกิจกรรม

2.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนให้ครูผู้สอนทำการสัมภาษณ์ การทดสอบ การสังเกต พฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน วิธีการคัดแยก ส่งต่อ โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาเป็นข้อมูลในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็นประเภทต่าง ๆ ครูผู้รับผิดชอบกับผู้ปกครองนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยก เด็กประเภทต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบเด็กมีปัญหาทางด้านใด เช่น มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาทางด้านสติปัญญา ปัญหาด้านพฤติกรรม ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วม การใช้เครื่องมือในการคัดแยก โรงเรียนใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และผู้ใกล้ชิดกับเด็ก โรงเรียนใช้วิธีการเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อดูความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมของเด็ก ส่งนักเรียนให้ผู้ที่มีความเชี่ยวชาญตรวจ การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนมีความสอดคล้องสภาพความต้องการ โดยโรงเรียนจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมในบางกิจกรรม จัดนักเรียนเข้าเรียนตามความสามารถของเด็กเท่าที่สามารถจะเรียนได้

ครูผู้สอน ใช้เครื่องมือในการคัดแยกเด็ก โดยการสัมภาษณ์ ทดสอบ เช่น การคัดแยกเด็กที่มีปัญหาด้านการมองเห็น ครูผู้สอนมีวิธีโดยการยืนห่างจากเด็กระยะ 3 เมตร ยกนิ้วชี้ขึ้น 3 นิ้ว แล้วให้เด็กบอกว่านิ้วมือที่ชี้ขึ้นมีกี่นิ้ว หรือให้เด็กอ่านหนังสือแล้ว สังเกตพฤติกรรมการอ่านในลักษณะใด ถ้าอ่านหนังสือใกล้สายตาก็รู้ว่ามีปัญหาด้านสายตา

ปัญหา โรงเรียนยังขาดเครื่องมือในการคัดแยกเด็กที่มีประสิทธิภาพ และ ความเที่ยงตรง ขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านการคัดแยกเด็ก

2.3. โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการคัดแยกเด็กนักเรียน โดยการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน และใช้เครื่องมือแป้นหมุน โดยทำการรวบรวมข้อมูลและนำข้อมูลทั้งหมดมาประเมินเพื่อตัดสินใจในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็นประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบกับผู้ปกครองนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยก เพื่อจะได้ทราบเด็กมีปัญหาทางด้านใด เช่น มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาทางด้านสติปัญญา ปัญหาด้านพฤติกรรม และใช้วิธีการสังเกต พฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้ามาเรียนร่วมโรงเรียนใช้วิธีการสัมภาษณ์ ผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิดกับเด็ก ใช้วิธีการเยี่ยมบ้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อดูความเป็นอยู่ และสภาพแวดล้อมของเด็ก การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนมีความสอดคล้องกับ สภาพความต้องการ โรงเรียนจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมในบางกิจกรรมจัดนักเรียน เข้าเรียนตามความสามารถของเด็กเท่าที่สามารถจะเรียนได้

ครูผู้สอน ใช้เครื่องมือในการคัดแยกส่งต่อ โดยการสังเกตพฤติกรรมทั่วไปของ เด็กนักเรียน การทดสอบ และเยี่ยมบ้านนักเรียน เช่นการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มี

ความบกพร่องทางด้านร่างกาย ด้านการเคลื่อนไหว ครูผู้สอนอาจให้เด็กเดินในระยะ 3-5 เมตร เพื่อสังเกตพฤติกรรมในการเคลื่อนไหวของเด็กว่าผิดปกติหรือไม่

ปัญหา การใช้เครื่องมือในการคัดแยกส่งต่อบางครั้งก็ไม่สามารถคัดแยกส่งต่อเด็กได้เที่ยงตรง และการส่งเด็กไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยกมีปัญหาเกี่ยวกับการยอมรับของผู้ปกครอง

2.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารแต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วย ครูผู้สอน ผู้ปกครอง โดยใช้เครื่องมือในการคัดแยก เช่นการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม เครื่องมือแป้นหมุน การเย็บบ้าน นำข้อมูลมารวบรวม และประเมินข้อมูลที่ได้ มาเป็นข้อมูลในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็นประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ครูผู้รับผิดชอบกับผู้ปกครองนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยก เพื่อจะได้ทราบเด็กมีปัญหาทางด้านใด เช่น มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาด้านสติปัญญา ปัญหาด้านพฤติกรรม การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนมีความสอดคล้องสภาพความต้องการ โรงเรียนจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าร่วมในบางกิจกรรม จัดนักเรียนเข้าเรียนตามความสามารถของเด็กเท่าที่สามารถจะเรียนได้

ครูผู้สอน ดำเนินการคัดแยกเด็ก ด้วยการสัมภาษณ์เพื่อต้องการทราบข้อมูลพื้นฐานของเด็กนักเรียน และศึกษาเอกสารข้อมูล เอกสารทางการแพทย์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อจัดเข้าเรียนในระดับชั้นที่เหมาะสม และการพัฒนาการของเด็กอยู่ในระดับใด และพิจารณาจากผลทางพัฒนาการด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย ศึกษาจากประวัติส่วนตัว เช่น การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางบ้านและครอบครัว

ปัญหา โรงเรียนขาดเครื่องมือและวิธีการคัดแยกที่จะให้ได้ทราบปัญหาของเด็กแต่ละคนได้อย่างเที่ยงตรง

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรเป็นภารกิจที่สำคัญของโรงเรียนในการจัดดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษ การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการพัฒนาบุคลากรทั้งผู้บริหาร โรงเรียน ครูผู้สอน และศึกษานิเทศก์ โดยมุ่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม 3 ด้าน คือ การเพิ่มพูนความรู้ การเพิ่มพูนทักษะ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนเรียนร่วม

3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาความรู้ในเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ จากการสัมภาษณ์ คือการส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่มีความชำนาญทางด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ศึกษาจากเอกสารด้วยตนเอง การนำครูผู้สอนไปศึกษาดูงาน โรงเรียนเรียนร่วมที่เป็นโรงเรียนแกนนำ การพัฒนาครูด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอนใช้กระบวนการวิจัย เพื่อพัฒนา การเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการเข้าอบรมการวิจัยที่หน่วยงานทางการศึกษาเปิดอบรม การจูงใจ การให้รางวัล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การชมเชยในการให้กำลังใจ

ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมด้านการทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ทางโรงเรียนจัดทำขึ้นในรูปแบบ คณะกรรมการโดยได้รับความร่วมมือและยินยอมจากผู้ปกครอง ซึ่งเป็นการรวบรวมข้อมูล ส่วนตัว ข้อมูลทางด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา

ปัญหา บุคลากรที่จะรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีน้อย เนื่องจาก บุคลากรไม่เพียงพอและไม่มีครูรับผิดชอบเพราะเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้สอน

3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาความรู้ในเรื่องเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยการเชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษาและบุคลากร ที่มีความชำนาญด้านการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมาให้ความรู้ ส่งครูผู้สอนเข้ารับการ อบรมจากหน่วยงานที่มีความชำนาญทางด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การนำครูผู้สอนศึกษา ดูงานโรงเรียนเรียนร่วม การสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ศึกษาจากเอกสารด้วยตนเอง การพัฒนาครู ด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอน ใช้กระบวนการการวิจัยเพื่อวิจัยเด็กที่มีปัญหาทางด้านต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการเข้าอบรมการวิจัยที่หน่วยงานทางการศึกษาเปิดอบรม

ครูผู้สอน ได้รับการพัฒนาความรู้ เข้ารับการอบรมจากศูนย์การศึกษาพิเศษ นครนายกจัดอบรมให้ในเรื่อง การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและการจัดทำแผนการสอน เฉพาะบุคคลประกอบด้วย ข้อมูลนักเรียน เนื้อหาวิชา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อ อุปกรณ์ โดยครูจะเข้ารับการพัฒนาอบรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการศึกษาจากเอกสารที่ส่งมาให้ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ปัญหา บุคลากรที่จะรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีภาระงานมาก จึง ไม่มีเวลาดูแลเด็ก

3.3. โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาความรู้ในเรื่องเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยการส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่มี ความชำนาญทางด้านเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การนำครูผู้สอนไปศึกษาดูงานโรงเรียนเรียน ร่วมที่เป็นโรงเรียนแกนนำ การสนับสนุนให้ครูผู้สอนได้ศึกษาจากเอกสารด้วยตนเอง การพัฒนา

ครูด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมในเรื่องการวิจัย
ปัญหาด้านการเรียนของนักเรียนจากสถาบันทางการศึกษา

ครูผู้สอน มีการจัดครูผู้สอนรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ
ซึ่งรับการพัฒนาความรู้ การอบรมจากหน่วยงานที่ทางราชการจัดอบรมให้ในเรื่อง การจัดทำ
แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลประกอบด้วย ข้อมูลนักเรียน
เนื้อหาวิชา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อ อุปกรณ์ โดยครูจะเข้ารับการพัฒนาอบรมอย่างน้อย
ปีละ 1 ครั้ง และมีการศึกษาจากเอกสารที่ส่งมาจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ปัญหา ครูผู้สอนยังมีความเข้าใจว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นภาระและ
เป็นอุปสรรคในการจัดเรียนการสอนของเด็กส่วนใหญ่ในห้องเรียน

3.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนให้ครูเข้ารับการพัฒนาความรู้ในเรื่องเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ มีการส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
การนำครูผู้สอนไปศึกษาดูงานโรงเรียนเรียนร่วมที่เป็นโรงเรียนแกนนำ การสนับสนุนให้ครูผู้สอน
ได้ศึกษาจากเอกสารด้วยตนเอง การพัฒนาครูด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
โรงเรียนส่วนใหญ่ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมครูผู้สอนใช้กระบวนการการวิจัย เพื่อพัฒนาการ
เรียนรู้ที่เหมาะสม โดยการเข้าอบรมการวิจัยที่หน่วยงานทางการศึกษาเปิดอบรม การจูงใจ การ
ให้รางวัล ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้การชมเชยในการให้กำลังใจ

ครูผู้สอน มีการจัดครูผู้สอนรับผิดชอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ
เข้ารับการพัฒนาความรู้ การอบรมจากหน่วยงานที่ทางราชการจัดอบรมให้ในเรื่อง การจัดทำ
แผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคลประกอบด้วย ข้อมูลนักเรียน
เนื้อหาวิชา จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม สื่อ อุปกรณ์ โดยครู จะเข้ารับการพัฒนาอบรมเกี่ยวกับการ
การจัดการเรียนร่วม อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และมีการศึกษาการจัดโรงเรียนเรียนร่วมจาก
เอกสารของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปัญหา ผู้บริหารและครูผู้สอนยังให้ความสำคัญในการจัดทำแผนการสอน
เฉพาะบุคคลน้อย เนื่องจากการทำแผนการศึกษาเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ด้านงบประมาณ

การจัดสรรงบประมาณของสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการดำเนินการการบริหาร
จัดการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยดำเนินการวางแผนการใช้
งบประมาณและการบริหารการใช้งบประมาณการศึกษาพิเศษ ที่ได้รับจากทางราชการ
และเงินงบประมาณอื่นที่ได้จัดหามา

4.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังนี้
โรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่มีการวางแผนงบประมาณ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและ

ไม่มีโครงการรองรับ เนื่องจากใช้งบประมาณร่วมกับเด็กปกติ บางโรงเรียนของงบประมาณสนับสนุนจากเอกชน และบุคคลอื่น การได้มาของงบประมาณส่วนใหญ่ได้จากงบประมาณของกระทรวงศึกษาธิการ และได้จากผู้บริหารของงบประมาณการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

ปัญหา ทางโรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากใช้งบประมาณของทางโรงเรียน ซึ่งมีงบประมาณไม่เพียงพออยู่แล้ว โดยผู้บริหารต้องขอของงบประมาณจากบุคคลอื่น

4.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนงบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และมีโครงการรองรับ เนื่องจากมีงบประมาณพอเพียง โรงเรียนของงบประมาณสนับสนุนจากเอกชน และบุคคลอื่น การได้มาของงบประมาณส่วนใหญ่ได้จากงบประมาณของทางราชการ ผู้บริหารขอของงบประมาณการสนับสนุนจากบุคคลอื่น

ปัญหา ทางโรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ นอกจากใช้งบประมาณจากงบอุดหนุนทั่วไปของเด็กปกติ

4.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการวางแผนงบประมาณและการบริหารงบประมาณตรงตามวัตถุประสงค์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษและมีโครงการรองรับ โรงเรียนดำเนินการของงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานอื่น ๆ การได้มาของงบประมาณส่วนใหญ่ได้จากงบประมาณของทางราชการ ผู้ปกครองของนักเรียน

ปัญหา โรงเรียนไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติม นอกจากใช้งบประมาณของทางโรงเรียน จึงทำให้การจัดทำแผนบริหารงบประมาณของโรงเรียนให้ความสำคัญกับเด็กเหล่านี้น้อย

4.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนงบประมาณให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการวางแผนบริหารงบประมาณและการใช้งบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยมีโครงการรองรับ โรงเรียนของงบประมาณสนับสนุนจากเอกชน การได้มาของงบประมาณส่วนใหญ่ได้จากงบประมาณของราชการ

ปัญหา โรงเรียนต้องจัดหางบประมาณจากหน่วยงานอื่นมาเพิ่มเติม และให้ความสำคัญกับการจัดโรงเรียนเรียนร่วมน้อย จึงทำให้งบประมาณที่จะนำมาจัดกิจกรรมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่เพียงพอ

5. ด้านสื่อและอุปกรณ์

โรงเรียนจัดหาสื่อและอุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเกิดความเข้าใจดีขึ้นและรวดเร็ว

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนจัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อใช้ในการเรียนการสอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุนทั่วไปในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ ได้แก่ สื่อสำเร็จรูปสำหรับการเตรียมความพร้อม บัตรคำ ผู้บริหารขอรับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปในการบริจาคสื่อและอุปกรณ์ เช่น อุปกรณ์เครื่องเล่น ส่วนการจัดเก็บสื่อ การทำทะเบียนสื่อ จากการสัมภาษณ์ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดเก็บและทำทะเบียนสื่อร่วมกับสื่อของเด็กปกติ การบันทึกการยืม/การใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีเอกสารการยืมสื่อและการใช้สื่อเป็นปัจจุบัน

ครูผู้สอน โรงเรียนได้สนับสนุนจัดสื่อสำเร็จรูปสำหรับการเตรียมความพร้อม การจัดหาบัตรคำเพื่อใช้ในการเรียนสอน บัตรภาพ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ร่วมกับเด็กปกติได้ ดังนั้นจึงไม่มีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ แยกเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัญหา โรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านการจัดหาสื่อ อุปกรณ์ เนื่องจากสื่อ อุปกรณ์บางชนิดมีราคาแพงและใช้สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพิการเฉพาะคนที่จัดในโรงเรียนเรียนร่วม

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนจัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งจะช่วยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน สื่อสำเร็จรูปสำหรับเตรียมความพร้อม บัตรภาพ บัตรคำ โรงเรียนส่วนใหญ่จัดหาสื่อและอุปกรณ์ มีการยืมสื่อ อุปกรณ์จากศูนย์การศึกษาพิเศษจังหวัดนครนายก ส่วนการจัดเก็บสื่อ การทำทะเบียนสื่อ จากการสัมภาษณ์ ปรากฏว่าโรงเรียนส่วนใหญ่จัดเก็บและทำทะเบียนสื่อร่วมกับสื่อของเด็กปกติ การบันทึกการยืม/การใช้ โรงเรียนส่วนใหญ่มีเอกสารการยืมสื่อ และการใช้สื่อเป็นปัจจุบัน

ครูผู้สอน จัดหาและยืมสื่อ อุปกรณ์บางชนิดจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โรงเรียนได้สนับสนุนจัดสื่อสำเร็จรูปสำหรับการเตรียมความพร้อม การจัดหาบัตรคำเพื่อใช้ในการเรียนสอน บัตรภาพ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ร่วมกับเด็กปกติได้ ดังนั้นจึงไม่มีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ แยกเฉพาะเจาะจงสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้สอนจัดทำทะเบียนสื่อ การซ่อมแซมสื่อ อุปกรณ์ การทำทะเบียนยืมสื่อโรงเรียน การใช้สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนเป็นสื่อการสอน

ปัญหาโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาทางด้านการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ เนื่องจากสื่อและอุปกรณ์ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีราคาแพงและใช้ได้เฉพาะความพิการของแต่ละคน จึงไม่คุ้มกับจัดการเรียนร่วมสำหรับโรงเรียนเรียนร่วม

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารโรงเรียนจัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อใช้ในการเรียนการสอน และการรับการสนับสนุนสื่อ อุปกรณ์จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุนทั่วไปในการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ ผู้บริหารขอรับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปในการบริจาคสื่อและอุปกรณ์ ส่วนการจัดเก็บสื่อ มีการจัดทำทะเบียนสื่อ จัดเก็บและทำทะเบียนสื่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นการเฉพาะ การบันทึกการยืม/การใช้ โรงเรียนมีเอกสารการยืมสื่อ และการใช้สื่อเป็นปัจจุบัน

ครูผู้สอน ได้รับการสนับสนุนทางด้านสื่อการเรียนการสอนจากผู้บริหาร โรงเรียนและมีการคิดสร้างสรรค์สื่อและอุปกรณ์จากครูผู้สอนในสื่อบางประเภท นอกจากนี้ครูผู้สอนยังนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ปัญหา การใช้สื่อและอุปกรณ์ในการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้สอนต้องดูแลอย่างใกล้ชิดทำให้การดูแลนักเรียนปกติทำได้น้อย และสื่อ บางประเภทต้องแยกในการเรียนกับเด็กปกติ

5.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อใช้ในการเรียนการสอน โดยใช้งบประมาณจากเงินอุดหนุนทั่วไปในการจัดหา สื่อและอุปกรณ์ที่คณะกรรมการจัดหาจะจัดหาตามสภาพความพิการของเด็ก และผู้บริหารขอรับการสนับสนุนจากบุคคลทั่วไปในการบริจาคสื่อและอุปกรณ์ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนการจัดเก็บสื่อ การทำทะเบียนสื่อ โรงเรียนแต่งตั้งครูผู้สอนให้รับผิดชอบจัดเก็บและทำทะเบียนสื่อเป็นการเฉพาะ การบันทึกการยืม/การใช้ โรงเรียนส่วนมีเอกสารการยืมสื่อ และการใช้สื่อเป็นปัจจุบัน

ครูผู้สอน ครูผู้สอนได้รับการสนับสนุนการจัดหาสื่อและอุปกรณ์จากผู้บริหาร โรงเรียน และสามารถยืมสื่อจากเจ้าหน้าที่พัสดุมาใช้ในการเรียนการสอน สื่อและอุปกรณ์บางประเภทสามารถใช้ร่วมกับเด็กปกติได้ บางประเภทต้องให้สื่อและอุปกรณ์แยกออกมาใช้เฉพาะความพิการของนักเรียน เช่น เด็กที่บกพร่องทางด้านสายตา เด็กที่มีความบกพร่องทางด้านร่างกาย แขน ,ขา

ปัญหา ไม่มี

6. ด้านบริการที่จำเป็น

การจัดบริการที่จำเป็นนอกจากจะให้บริการทางการศึกษาแล้ว โรงเรียนจัดบริการเสริมด้านต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน บริการที่เกี่ยวข้องที่โรงเรียนจัด การบริการด้านแนะแนว บริการทางด้านจิตวิทยา บริการด้านดนตรีบำบัด และบริการด้านศิลปะบำบัด

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนจัดบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น บริการแนะแนว บริการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน บริการศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัด บริการสุขภาพนักเรียน จากการสัมภาษณ์ โรงเรียนจัดการแนะแนวให้กับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมอบหมายให้ครูผู้สอนที่สามารถเข้ากับนักเรียนได้ทำหน้าที่แนะแนว โรงเรียนจัดเตรียมความพร้อมให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ บางโรงเรียนจัดกิจกรรมศิลปะให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูผู้สอน ให้การแนะแนวโดยการพูดคุยเพื่อให้ทราบพื้นฐานความรู้ ความถนัด และความสามารถในการรับร่ำเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พร้อมทั้งให้คำปรึกษาและแนะนำในการอยู่ร่วมกับนักเรียนปกติ และการเตรียมความพร้อมในการเรียนเพิ่มเติมเพื่อนำไปสู่สิ่งที่ครูผู้สอนตั้งจุดมุ่งหมายไว้

ปัญหา โรงเรียนขนาดเล็กมีครูผู้สอนไม่เพียงพอ ทำให้การจัดครูแนะแนวเฉพาะไม่ได้ ส่วนการใช้ศิลปะบำบัด และดนตรีบำบัด ผู้บริหารใช้วิธีขอคำแนะนำกับบุคคลที่มีความเชี่ยวชาญด้านนี้

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนจัดบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดให้มีห้องแนะแนว จัดครูผู้สอนบริการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียน จัดครูที่มีความรู้ด้านศิลปะ ดนตรีบำบัด บริการสุขภาพนักเรียน จัดครูผู้สอนให้บริการเตรียมความพร้อมในด้านการปรับตัวให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ร่วมกับเด็กปกติได้อย่างมีความสุข โดยการปรึกษาร่วมกับผู้ปกครองเพื่อเตรียมสภาพความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การทำงานร่วมกับเพื่อน การให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในด้านต่าง ๆ ที่จำเป็น

ครูผู้สอน ให้การบริการทางด้านแนะแนวโดยให้คำปรึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษในการอยู่ร่วมกับเด็กปกติ ด้านการเรียน ด้านความพร้อมในการรับรู้และความสามารถในการร่วมกิจกรรมบางกิจกรรม มีครูอนามัย สาธารณสุขตำบล สาธารณสุขจังหวัด และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มาให้คำแนะนำ การทดสอบสมรรถภาพทางร่างกายด้านสภาวะด้านโภชนาการให้กับเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดบริการตรวจสายตาให้กับเด็กที่ปัญหาทางการมองเห็น

ปัญหา โรงเรียนไม่มีครูที่จบทางการแนะแนวเฉพาะ

6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารโรงเรียนจัดบริการต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดครูผู้สอนที่จบด้านแนะแนวและจัดห้องบริการแนะแนว จัดครูผู้สอนบริการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในด้านต่าง ๆ ในการปรับตัวเพื่อเขาอยู่ร่วมกับเด็กปกติ การปรับตัวในการจัดการเรียนในชั้นเรียนปกติ จัดครูผู้สอนด้านศิลปะใช้วิชาศิลปะบำบัดด้านเด็กสมาธิสั้น ให้บริการสุขภาพนักเรียนโดยขอความร่วมมือกับสาธารณสุขตำบล สาธารณอำเภอ สาธารณสุขจังหวัด ในการตรวจสอบสุขภาพให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ครูผู้สอน โรงเรียนสนับสนุนครูแนะแนวที่ศึกษามาโดยตรง ทำการแนะแนวทั้งเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดห้องแนะแนวเป็นเอกเทศเพื่อให้คำปรึกษากับนักเรียนทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมในการปรับตัวของนักเรียนที่เข้าเรียนในโรงเรียน นักเรียนจะได้เรียนอย่างมีความสุขและปรับตัวได้ตามสภาพแวดล้อมของโรงเรียน โดยมีครูผู้สอนและผู้ปกครองร่วมกันวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ที่จำเป็นให้กับนักเรียน

ปัญหา ไม่มี

6.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุน บริการแนะแนวโดยจัดครูแนะแนวที่มีประสบการณ์ให้คำปรึกษากับนักเรียน ให้บริการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนที่เข้ามาเรียนร่วมตามสภาพความพิการของเด็ก จัดห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นห้องที่ประกอบด้วยสื่ออุปกรณ์ เครื่องมือ และเอกสารที่จำเป็นสำหรับผู้รับบริการ โดยมีครูเสริมวิชาการปฏิบัติงานประจำอยู่ในห้องจะเป็นผู้จัดทำตารางเวลาการใช้ห้องเรียนให้เด็กได้มาเรียนตามเวลาที่กำหนด ครูผู้สอนวิชาศิลปะจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนศิลปะโดยให้คิดสร้างสรรค์ผลงานของตนเอง จัดห้องอนามัยเพื่อให้บริการสุขภาพนักเรียนในโรงเรียนและดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นพิเศษ

ปัญหา ไม่มี

7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งอำนวยความสะดวกที่โรงเรียนสามารถจัดให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ อุปกรณ์ เครื่องมือ สภาพสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน เพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทได้รับการศึกษาโดยสะดวกและสอดคล้องตามความจำเป็นของแต่ละบุคคล

7.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

ผู้บริหารโรงเรียนไม่ต้องเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือมากนักเพราะเด็กมีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนโดยสนับสนุนทางงบประมาณให้กับครูผู้สอนในการจัดสภาพภายในห้องเรียนให้เหมาะสมกับสภาพความพิการของเด็ก เช่น โรงเรียนบ้านคลอง 3 จัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีปัญหาทางด้านสายตา

โดยจัดหาแว่นตาและจัดที่นั่งให้นักเรียนได้นั่งใกล้กระดานดำ เพื่อให้นักเรียนเห็นได้ชัดขึ้น
โรงเรียนบ้านชาวบัวจัดมุมเสริมวิชาการให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ทางด้านการเรียนรู้
ภายในห้องเรียน

ครูผู้สอน จัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนของเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษ โดยจัดสภาพห้องเรียนไปพร้อมกับเด็กปกติ จัดห้องเรียนให้มีที่ว่างสำหรับการจัด
กิจกรรมการเรียนการสอนและออกกำลังกาย จัดโต๊ะ – เก้าอี้ให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ให้มั่นคงและแข็งแรงเป็นพิเศษ โดยจัดเด็กที่ปัญหาด้านสายตานั่งติดกระดานดำและนั่งแถว
หน้าสุด

ปัญหา การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนบางอย่างต้องใช้งบประมาณ
มาสนับสนุน เช่น การจัดหาแว่นตาให้กับเด็กที่มีความพิการทางสายตา

7.2 โรงเรียนขนาดกลาง

ผู้บริหารโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยจัดสภาพแวดล้อมให้
มีความปลอดภัย มีความอบอุ่นเหมาะสมตามศักยภาพของโรงเรียน สนับสนุนทางด้าน
งบประมาณให้กับครูผู้สอนในการจัดสภาพภายในห้องเรียนเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียน
ทั่ว ๆ ไป เนื่องจากต้องการให้สภาพภายในห้องเรียนเป็นเสมือนการดำรงชีวิตจริง ที่เด็กต้องได้
พบในขณะที่อยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นตามปกติ นอกจากนี้ผู้บริหารจัดสถานที่เล่นให้มีความ
ปลอดภัยสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้เป็นการเฉพาะซึ่งเป็นสถานที่ที่ครูผู้สอนจะต้อง
ดูแลเป็นพิเศษ

ครูผู้สอน จัดสภาพภายในห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนของเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษ โดยการเตรียมห้องเรียนเหมือนปกติเพื่อให้เด็กจะได้พบสภาพเป็นจริงและ
ปรับตัวเข้าเพื่อนที่เรียนร่วมกันได้ดี

ปัญหา การจัดเครื่องเล่น และสนามสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เล่น
ต้องใช้งบประมาณ และครูผู้สอนต้องสละเวลาในการดูแลให้กับเด็กมากขึ้น

7.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

ผู้บริหารโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนและปัจจัยที่จำเป็นสำหรับ
เด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับความสะดวก โดยการปรับปรุงสภาพห้องสุขาให้มีความ
สะดวกเพื่อให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองได้ ตามทางเดินมีการแสดงจุดสังเกตที่เด่นชัด

ครูผู้สอน จัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมและมีความสะดวกกับเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษในการเรียนการสอนภายในห้องเรียน โดยครูผู้สอนต้องดูแลเด็กเป็นพิเศษ
เพื่อให้เด็กมีความปลอดภัย

ปัญหา การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ต้องใช้
งบประมาณในการปรับปรุงให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้ความสะดวกและปลอดภัย

7.4 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ผู้บริหารโรงเรียนจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียน โดยสนับสนุนทางด้านการงบประมาณให้กับครูผู้สอนในการจัดสภาพภายในห้องเรียนให้เหมาะสม จัดสภาพทางเดินให้เหมาะสมกับความพิการของนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียนได้พยายามจัดสภาพแวดล้อมเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก เช่น การสร้างห้องส้วมที่มีขนาดเหมาะสมปลอดภัย การจัดห้องเรียนสะอาด บรรยากาศในห้องเรียนเหมาะสม การจัดสนามกีฬาเพื่อฝึกซ้อมกีฬา

ครูผู้สอน จัดสภาพภายในห้องเรียนเหมือนปกติพยายามให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษปรับสภาพของตนเองเข้ากับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้ ครูผู้สอนพยายามดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ปลอดภัยในการออกเล่นนอกห้องเรียน โดยให้เล่นร่วมกับเพื่อน ๆ เพื่อให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้

ปัญหา ไม่มี

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษางานวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้านคือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สรุปสาระสำคัญและผลการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้านคือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 จำนวน 644 คน จำแนกเป็นผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 42 คนและครูผู้สอน จำนวน 602 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ปีการศึกษา 2549 ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่ 2 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 4 โรงเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก 4 โรงเรียน ในแต่ละโรงเรียนสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 1 คน ได้ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 24 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น คือการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมใน 7 ด้านได้แก่ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อความที่ได้จากการสัมภาษณ์ของผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการจัดกลุ่มของคำคำตอบที่ไปในทิศทางเดียวกัน เข้ามาไว้ในกลุ่มเดียวกัน และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นภาพรวมของทุกโรงเรียน โดยแยกข้อมูลตาม ด้าน ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านจัดข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

สรุปผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านจัดข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคคล ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ปรากฏผลดังนี้

1. ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ

ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ จัดทำและจัดเก็บข้อมูลเด็กเป็นรายบุคคล โดยผู้บริหารโรงเรียนให้คำแนะนำในเรื่องการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเป็นรายบุคคล โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบประวัติส่วนตัวแยกเป็นแฟ้มรายบุคคล เพื่อสะดวกต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนา วางแผน การบริหารงบประมาณ การวัดผล และการให้ความช่วยเหลือเด็ก

ครูผู้สอน ดำเนินการจัดทำและจัดเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยนำลงกรอกในแบบประวัติรายบุคคล และนำข้อมูลลงเก็บในโปรแกรม OBEC และ โปรแกรม SMITH ของโรงเรียน

2. การคัดแยกส่งต่อเด็ก

ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการในการคัดแยก ส่งต่อเด็กเด็ก ด้วยวิธีหลากหลาย โดยใช้การสัมภาษณ์ แบบทดสอบ การสังเกตพฤติกรรม การตรวจผลงานเด็ก การสอบถามผู้ปกครองและผู้ใกล้ชิด และการใช้เครื่องมือแป้นหมุน เพื่อรวบรวมข้อมูลนำมาแยกประเภทความพิการของเด็กเป็นประเภทต่าง ๆ

ครูผู้สอน ดำเนินการคัดแยก ส่งต่อ โดยใช้การสัมภาษณ์และการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐาน เพื่อแยกประเภทความพิการของเด็กออกเป็นประเภทต่าง ๆ และจัดเด็กเข้าเรียนตามความสามารถในการเรียนรู้ของเด็ก

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนจัดส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรม ศึกษาจากเอกสารการจัดโรงเรียนเรียนร่วม และการศึกษาดูงานจากโรงเรียนแกนนำ เพื่อการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และนำมา

ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอน โดยครูผู้สอนมีการทำวิจัยปัญหาการจัดการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล และสร้างนวัตกรรมขึ้น เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการสอน ให้มีประสิทธิภาพในการบริการการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ครูผู้สอน ต้องการเข้ารับการอบรมเพื่อการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) และการเขียนแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) และนำมาปรับปรุงและพัฒนากระบวนการสอน จากหน่วยงานที่มีความชำนาญ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

4. ด้านงบประมาณ

ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการจัดทำแผนของโรงเรียน โดยดำเนินการวางแผนการใช้งบประมาณ และการบริหารการใช้งบประมาณทั้งจากทางราชการและเงินอุดหนุนอื่นที่ได้จัดหามา ซึ่งทางโรงเรียนได้ร่วมกันจัดหาทุนการศึกษาจากเอกชน และมูลนิธิต่าง ๆ เพื่อช่วยลดปัญหาการขาดแคลนงบประมาณสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

5. ด้านสื่อและอุปกรณ์

ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ เพื่อดำเนินการสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดสื่อและอุปกรณ์ใช้ในการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดทำทะเบียนสื่อและอุปกรณ์ การทำทะเบียนการยืมและการใช้สื่อ

ครูผู้สอน ต้องการการสนับสนุนด้านสื่อและอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การซ่อมแซมสื่อ การยืมสื่อและอุปกรณ์จากศูนย์การศึกษาพิเศษ

6. ด้านบริการที่จำเป็น

ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนจัดให้มีบริการแนะแนวกับเด็กที่มาขอรับคำปรึกษา ทั้งที่เป็นเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล โดยการจัดห้องพิเศษต่าง ๆ เช่น ห้องเสริมวิชาการ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องดนตรี สื่อวีดีทัศน์ ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถใช้ร่วมกับเด็กปกติได้ และการนำเด็กไปตรวจสุขภาพที่สถานอนามัยที่ใกล้โรงเรียน โรงพยาบาลประจำจังหวัด

ครูผู้สอน ให้คำแนะนำและคำปรึกษากับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการอยู่ร่วมกับเด็กปกติ และใช้ห้องพิเศษต่าง ๆ ในการเรียนการสอนเด็กนักเรียน

7. ด้านสิ่งแวดล้อมความสะดวก

ผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการปรับปรุงสภาพแวดล้อมเพื่อที่จะอำนวยความสะดวกด้านต่าง ๆ และคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก เช่น การสร้างห้องส้วมที่มีขนาดเหมาะสมปลอดภัย การจัดบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความสะดวกกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดสนามกีฬาเพื่อฝึกซ้อมกีฬา นอกจากนี้โรงเรียนยังมีสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับนักเรียน ในด้านสภาพห้องเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ให้มีบรรยากาศน่าอยู่ น่าเรียน มีแหล่งศึกษาหาความรู้ ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความพึงพอใจและอยู่ร่วมกับเด็กปกติได้ด้วยความสนุกสนานและมีความสุข

ครูผู้สอน จัดสภาพภายในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เกิดความสะดวกและปลอดภัย และใช้เวลาในการดูแลเด็กเป็นพิเศษ

อภิปรายผล

จากสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนให้ ข้อมูลการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก พบว่าการดำเนินการในแต่ละด้านดังต่อไปนี้

1. ด้านการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศผู้บริหารโรงเรียนเรียนร่วม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ให้ความสำคัญกับการจัดการโรงเรียนเรียนร่วม โดยมุ่งเน้นที่มีการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพของครูผู้สอนให้มีความสามารถในการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การมีข้อมูลจะนำไปสู่การประกันโอกาสทางการศึกษาให้แก่นักเรียนเหล่านี้ โดยนำข้อมูลสารสนเทศมาวางแผนในการจัดชั้นเรียนและการเตรียมบุคลากรได้มีการสำรวจข้อมูลนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษหรือที่มีความบกพร่องและจัดทำเป็นแฟ้มข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเด็กเฉพาะบุคคล ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. 2546: 94) การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศเป็นการดำเนินการ เพื่อให้ข้อมูลสารสนเทศมีความหมายสามารถนำไปใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม ระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดีต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย ชัดเจน เพียงพอ เหมาะสมและสอดคล้องกับภารกิจที่จะดำเนินการ ข้อมูลสารสนเทศสำคัญที่จะต้องจัดให้มีอย่างละเอียดเป็นระบบ ระเบียบง่ายในการใช้งานทั้งในการวางแผนการทำงาน ดำเนินการ และตัดสินใจในการทำงานนั้นๆ ควรเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนแต่ละคนอย่างรอบด้านโดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานโครงการพิเศษ. 2541: 79) โรงเรียนทำการสำรวจและจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนให้ถูกต้องครบถ้วน เป็นปัจจุบันและสะดวกต่อการใช้งาน เพื่อการวางแผนจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้ปกครอง โรงเรียน และชุมชน การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ เป็นข้อมูลสารสนเทศที่มีการจัดเก็บ การวิเคราะห์ประมวลผล การจำแนกหมวดหมู่ การให้บริการ และการรายงานอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 8)

2. การดำเนินการด้านการคัดแยก ส่งต่อ ผู้บริหารโรงเรียนได้ให้การสนับสนุนครูผู้สอน โรงเรียนส่วนใหญ่ใช้ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ มาเป็นข้อมูลในการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกเป็นประเภทต่างๆ ครูผู้รับผิดชอบกับผู้ปกครองนำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปให้ผู้เชี่ยวชาญในการคัดแยก เด็กประเภทต่าง ๆ เพื่อจะได้ทราบเด็กมีปัญหาทางด้านใด เช่น มีปัญหาด้านการเรียนรู้ ปัญหาทางด้านสติปัญญา ปัญหาด้านพฤติกรรม อันดับรองลงมาโดยส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ศูนย์พัฒนาศึกษาแห่งชาติของประเทศไทยและสำนักเลขาธิการอาเซียน. 2529: 31) ในการดำเนินงานโรงเรียนเรียนร่วมควรพิจารณาสาระสำคัญเกี่ยวกับกระบวนการ ในการวินิจฉัยและตัดสินใจว่าเด็กที่อยู่

ในชั้นเรียนปกติเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การคัดเลือกเด็ก การพิจารณาจัดเด็กที่มีความผิดปกติแต่ละประเภทและแต่ละคนเข้าเรียนร่วม ด้วยวิธีที่เหมาะสมที่สุด (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (2536: 38) การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องมีการระบุว่าเด็กมีความบกพร่องด้านใด และควรจัดเด็กให้อยู่ในประเภทใด เช่นจัดว่าเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการจัดชั้นเรียน และการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพความบกพร่องนั้น ๆ วิธีการคัดแยกเด็กที่กล่าวถึงมี 2 แบบ คือ การทดสอบที่ไม่เป็นทางการ ส่วนอีกประการหนึ่งคือ การทดสอบที่เป็นทางการ (จินตนา อัมพรภาค 2546: 30) การคัดแยกเด็กยังไม่ถูกต้องทั่วถึง เนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น ครูขาดความรู้ความเข้าใจ เครื่องมือที่จัดสรรมีน้อย มีความยุ่งยากในการใช้ไม่มีเครื่องมือที่ง่ายในการปฏิบัติงานของครูและโรงเรียน (สรระพีชญ์ อินทะพันธ์. 2546: 17) การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีความสำคัญมาก เพราะหากดำเนินการคัดแยกและตั้งข้อสังเกตผิดพลาดจะส่งผลกระทบต่อการวางแผนการจัดการเรียนการสอน และให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก

3. การดำเนินการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้โดยรวมและรายด้าน การพัฒนาบุคลากรดำเนินการโดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดอบรมบุคลากรตามหลักสูตรฝึกอบรม พุทธศักราช 2531 (ปรับปรุง พ.ศ. 2541) (200 ชั่วโมง) การอบรมดังกล่าว ครูจะศึกษาชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษรวม 14 เล่มและมีผู้เชี่ยวชาญ สาขาต่าง ๆ เป็นผู้อบรมเข้มและฝึกปฏิบัติ (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2544: 7) การพัฒนาบุคลากรเป็นกิจกรรมที่สำคัญในการดำเนินงานการจัดการศึกษาพิเศษ เพราะในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กพิการซึ่งมีหลายประเภท การจัดการเรียนการสอนจะต้องสามารถสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล การพัฒนาบุคลากรเพื่อให้มีความรู้ความสามารถตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สิริมา หมอนใหม่ (2543: 41-43) การพัฒนาชุดการสอนรายบุคคล เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยสำหรับครูผู้สอน ผลการวิจัยและพัฒนาทำให้ได้ชุดการสอนเพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพทางการวิจัยที่ผู้เรียนสามารถศึกษาด้วยตนเอง หรือนำไปใช้ฝึกอบรมกลุ่มเล็กและภาคสนามได้ (นภาพร สิงห์ทัด. 2531: 92)

4. การดำเนินการด้านงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนจัดสนับสนุนงบประมาณให้กับครูผู้สอน เพื่อให้การเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด การบริหารงบประมาณ คือการจัดการทางด้านงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามโครงการ ได้แก่ เงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ เงินบริจาคโดยมีวัตถุประสงค์ การจัดหารายได้ เงินจากองค์กร หน่วยงานอื่นทั้งในและนอกประเทศ (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2536: 6) โรงเรียนมีการดำเนินการจัดทำแผนงบประมาณของโรงเรียน โดยดำเนินการวางแผนการใช้งบประมาณและการบริหารการใช้ทั้งที่ได้รับจากทางราชการและเงินงบประมาณอื่นที่ได้จัดหา

มาเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของทางราชการและบังเกิดประโยชน์สูงสุด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ 2523: 9)

5. การดำเนินด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนด้านสื่อและอุปกรณ์ในเรื่องงบประมาณและจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดผลิตสื่อการเรียนการสอน และการส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้มีความสามารถในการใช้สื่อวัตกรรมการเรียนรู้ และการส่งเสริมสื่อทางการศึกษา ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหรือเครื่องมือที่ช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมเกิดความเข้าใจดีขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545: 13) เครื่องมือและอุปกรณ์ ในการจัดการเรียนร่วมเติมเวลาทางโรงเรียนอาจไม่ต้องเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือมากนัก เพราะเด็กมีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ เครื่องมือส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น เครื่องช่วยฟัง (สำหรับเด็กหูตึง) (ผดุง อารยะวิญญู. 2533 : 193) สื่อการเรียนการสอนคือ สิ่งต่าง ๆ ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดความรู้ ทักษะและเจตคติจากผู้สอนให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพ (พรศรี โรจน์เมมี. 2540: 19)

6. การดำเนินการบริการที่จำเป็น ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนครูผู้สอนได้ดำเนินการจัดบริการด้านแนะแนว สอนศิลปะบำบัด (สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2536: 19) โรงเรียนควรจัดให้มีการบริการพิเศษสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อแก้ไขความบกพร่องต่าง ๆ เสริมความสามารถ เช่น มีห้องฝึกพูด ซึ่งจำเป็นมากสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การสอนเสริมแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และความบกพร่องทางสติปัญญา การเสริมวิชาการด้านความรู้หรือวิชาชีพ ตลอดจนจัดบริการรับปรึกษาปัญหาแก่นักเรียนหรือผู้ปกครองที่ต้องการมารับบริการปรึกษาปัญหาได้ (สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์. 2546: 22-23) การจัดการเรียนร่วม นอกจากจะให้บริการทางการศึกษาแล้ว โรงเรียนควรจัดบริการเสริมด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน บริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ บริการแนะแนว บริการการแก้ไข บริการทางด้านจิตวิทยา บริการกายภาพบำบัด บริการกิจกรรม บำบัด บริการดนตรีบำบัด และบริการศิลปะบำบัด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2543: 9) ดำเนินการจัดการโรงเรียนเรียนร่วมประสบความสำเร็จและมีผลส่งถึงการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยอาจจัดให้มีบริการอื่นไปพร้อมกับบริการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ บริการแนะแนว ศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัด การแก้ไขการพูด

7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนทางด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา. 2544: 31) กล่าวว่า เครื่องมือ และอุปกรณ์ในการจัดการเรียนร่วมเติมเวลา ทางโรงเรียนไม่ต้องเตรียมอุปกรณ์และเครื่องมือมากนัก เพราะเด็กมีความพร้อมใกล้เคียงกับเด็กปกติ เครื่องมือส่วนใหญ่เป็นเครื่องมือส่วนตัวสำหรับเด็ก เช่น เครื่องมือช่วยฟัง (สำหรับเด็กหูตึง) เป็นต้น แต่ถ้าเป็นการจัดชั้นพิเศษในโรงเรียน

ปกติทางโรงเรียนได้เตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับเด็กซึ่งอาจแยกกล่าวตามประเภทของความบกพร่อง (เบญจา ชลธารินทร์. 2544: 6) กล่าวว่า การให้บริการด้านการศึกษาระบบเรียนร่วม บริการทางอ้อมสำหรับนักเรียนในเด็กพิเศษ อาจได้รับการสื่อสารวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น เช่น ได้รับการตรวจวัดการเห็นและการแก้ไข โดยอาจต้องใส่แว่นหรือใช้แว่นขยาย หรือการตรวจประเมินทางจิตวิทยา การบริการล่ามภาษามือ เป็นต้น ในเด็กทั่วไปอาจได้รับการฝึกอบรมจากครูการศึกษาพิเศษเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยสอน (peer tutor) ในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการสำรวจถึงปัญหาของครูผู้สอนในการจัดทำข้อมูลและเก็บข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับความต้องการของครูผู้สอนและการนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.2 ด้านการคัดแยก ส่งต่อ ผู้บริหารควรดำเนินการหาเครื่องมือในการคัดแยกส่งต่อเด็ก ได้แก่ เครื่องมือแป้นหมุน เครื่องมือทดสอบสติปัญญาแบบไม่ใช้ภาษา สามารถดำเนินการประเมินศักยภาพของเด็กได้เอง

1.3 ด้านการพัฒนาบุคลากร ผู้บริหารควรดำเนินการจัดอบรมครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเขียนแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP) การจัดทำแผนการสอนเฉพาะบุคคล (IIP) การจัดเอกสารให้ศึกษา ศึกษาดูงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

1.4 ด้านงบประมาณ ผู้บริหารควรจัดหางบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ได้แก่ งบจัดสรรงบประมาณของทางราชการ และการสนับสนุนทุนจากเอกชน เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ การจัดหาสื่อและอุปกรณ์ การจัดส่งครูผู้สอนเข้ารับการอบรม การจัดครูผู้สอนศึกษาดูงาน

1.5 ด้านสื่อและอุปกรณ์ ผู้บริหารควรดำเนินการจัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น สื่อที่ใช้กับเด็กสมาธิสั้น สื่อสำหรับเด็กที่บกพร่องทางการเรียน เป็นต้น และจัดระบบการใช้ / ยืมสื่อให้เป็นปัจจุบัน

1.6 ด้านบริการที่จำเป็น ผู้บริหารและครูผู้สอนดำเนินการจัดห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเป็นห้องขนาดเท่าห้องเรียนหรือขนาดเล็กกว่าก็ได้ มีเครื่องมือและอุปกรณ์ ตลอดจนเอกสารและหนังสือที่จำเป็นต้องใช้ในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องแนะแนว ห้องพยาบาล ห้องศิลปะ ห้องนันทนาการ

1.7 ด้านสิ่งแวดล้อมและความสะดวก ผู้บริหารและครูผู้สอนดำเนินการปรับปรุงจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในห้องเรียน กรณีเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย ต้องจัดชั้นเรียนไว้ชั้นล่างของอาคาร มีห้องน้ำห้องส้วมเฉพาะ และมีทางลาดขึ้น – ลง ส่วนภายนอกอาคารเรียนควรทำทางเดินให้เรียบโดยการปูอิฐตัวหนอนหรือเทพื้นปูนซิเมนต์ เพื่อความปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาเฉพาะด้านการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ในเขตอำเภอเมืองนครนายก ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมอื่น ๆ ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
2. ควรมีการศึกษาถึงแนวดำเนินการในการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม ตามความคิดเห็นของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของ รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ ครูการศึกษาพิเศษ ครูแนะแนว
3. ควรมีการศึกษาความพร้อมของโรงเรียนที่จะจัดการเรียนร่วม และมีการชี้แจงทำความเข้าใจและอบรมครู เจ้าหน้าที่ของโรงเรียน เกี่ยวกับโครงการการเรียนร่วมที่จะเริ่มขึ้นในโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). การพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม. เล่มที่ 1. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- กันยา จันทน์ใจวงศ์. (2546). การศึกษาการจัดการเรียนร่วมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษใน
ระดับอนุบาล. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญศรี คำชาย. (2540). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ: DESKTOP.
- กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2543). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544). รายงานการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ปีการศึกษา
เพื่อคนพิการ. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่
2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ
พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. (2531). คู่มือการจัดเด็กพิการเรียนร่วมในโรงเรียนสงเคราะห์. กรุงเทพฯ:
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา
- _____. (2542). สภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับคนพิการในโรงเรียนปกติในประเทศไทย.
กรุงเทพฯ: กองการศึกษาเพื่อคนพิการ.
- _____. (2542). การจัดเด็กพิเศษเรียนร่วมในชั้นปกติ. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- กองการศึกษาพิเศษเพื่อคนพิการ. (2542). คู่มือการจัดทำโปรแกรมการศึกษาเฉพาะบุคคล.
เชียงใหม่: ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2543). คู่มือการจัดการเรียนร่วมในระดับมัธยมศึกษา. ขอนแก่น: ศิริภรณ์ออฟเซต.
- จินตนา อัมพรภาค. (2546). การสำรวจความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อการปฏิบัติงาน
ในโรงเรียนตามมาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชอุ่ม อินทร์น้อย. (2546). การทดลองใช้ชุดฝึกอบรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยใช้วิธีทัศน์สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทองนวล ภูประเสริฐ. (2538). การศึกษาเจตคติของบุคลากรทางการประถมศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและการเรียนร่วม. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธนัตถ์ จันทวาท. (2549). ผลของการใช้การฝึกอบรมแบบบูรณาการที่มีต่อความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่ใช้สมองเป็นพื้นฐานของครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่เข้าร่วมโครงการโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม จังหวัดนครราชสีมา. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจ ชลธารนนท์. (2543). การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล. กรุงเทพฯ: ศูนย์ การศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). เอกสารการสอนรายวิชา การศึกษาแบบเรียนร่วม รหัสวิชา 1083601. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการฝึกหัดครู สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พี.เอ.แอนด์ พรีนติ้ง.
- _____. (2542). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แว่นแก้ว จำกัด.
- พีรพัฒน์ ชูชัย. (2548). ศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน อำเภอทุ่งยางแดง จังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). สงขลา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ. ถ่ายเอกสาร.
- วิมาลา ชโยดม. (2543). ปัญหาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการในเขตภาคเหนือตอนล่าง. รายงานการวิจัย. พิษณุโลก: ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- วารี ธีระจิตร. (2537). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2541). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริพงษ์ เสาภายน. (2547). *หลักการบริหารการศึกษา:ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บั๊ค พอยท์.

ศรียา นิยมธรรม. (2548). *การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: แวนแก้ว.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2545). *จิตวิทยาเด็กที่มีลักษณะพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.

ศรีศักดิ์ ไทอารี และคณะ. (2542). *สถานภาพการให้บริการการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

ศูนย์พัฒนาการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทยและสำนักเลขาธิการอาเซียน. (2529). *คู่มือการจัดการเรียนรู้ร่วมโครงการการศึกษาพิเศษ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. (2536). *การศึกษาพิเศษการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

สมบูรณ์ อาศิรพจน์. (2542). *การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติของผู้บริหาร และครูในโรงเรียนโครงการเรียนร่วม ที่มีต่อความสามารถในการเรียนและการปรับตัวของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงเรียนกรุงเทพมหานคร*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธ์. (2546). *การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สหภัทร์ เจริญยศ. (2540). *การศึกษาความต้องการ ปัญหา เจตคติของครูและผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการเรียนร่วม ในโรงเรียนวัดโพคัยกับโรงเรียนราชวินิต*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สัมภาษณ์ ปลอดภัย. (2549). *ศักยภาพในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของครูโรงเรียนที่จัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ปีการศึกษา 2548*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). *คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ: อรุณสาลาดพร้าว.

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ. (2547). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). คู่มือการดำเนินงานการศึกษาพิเศษสำหรับศึกษานิเทศก์. กรุงเทพฯ: กองวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2543 ก). การประกันคุณภาพการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม แนวทางการพัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานการศึกษาพิเศษโรงเรียนเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- _____. (2543 ข). แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- _____. (2543 ค). รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2542-2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานการศึกษาจังหวัดพิษณุโลก. (2546). เครือข่ายการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิการวัยเรียนตามบ้านของจังหวัดพิษณุโลก. พิษณุโลก: พิษณุโลกปริทัศน์
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2548). การสังเคราะห์งานด้านการจัดการเรียนร่วมสู่ภาคปฏิบัติเพื่อนำสู่นโยบายการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพสำหรับเด็กและเยาวชนพิการ. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก. (2548). คู่มือการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา. นครนายก: นครนายกการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). การพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือผู้บริหารโรงเรียนแนวดำเนินการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบเพื่อการเรียนร่วม. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2544). รายงานผลการดำเนินงานการศึกษาพิเศษ ปีการศึกษา 2542-2543 ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- สิริมา หมอนไหม. (2543). การศึกษาพิเศษ: องค์ความรู้และกระบวนการทัศน์. กรุงเทพฯ: กลุ่มส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษา.
- สุกัญญา ขำเพชร. (2538). ความพร้อมและความต้องการในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษากรุงเทพมหานคร. ปรินทิพย์ กศ.ม.(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: ภัณฑิลาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุนทร โคตรบรรเทา. (2547). หลักการและทฤษฎี การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย.

สุวิทย์ มูลคำ และคณะ. (2543). *เด็กเรียนรู้ด้วยคู่มืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ที พี พรินท์
 เสนาะ ตีเอวาร์. (2544). *หลักการบริหาร*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
 ธรรมศาสตร์.

อุทัย ธรรมเดโช. (2531). *หลักบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาการพิมพ์

Riedel, P.B. (1991, July). An Investigation and Analysis of Educator Perceptions of
 Mainstreaming Handicapped Students in Grade 5-9 in Randomly Selected
 Urban and Rural School Divisions in Virginia Public Schools. *Dissertation
 Abstracts International*. DIA-A 52/04 :1164.

Echols, I.J. (1992, September). An Analysis of Elementary Teachers' Opinions
 Toward Mainstreaming Moderately to Severely Mentally Retarded
 Children in Regular Education in Some Selected Schools in Texas.
Dissertation Abstracts International. DIA-A 52/08 : 2883.

Farley, J.I. (1992, May). The Current Attitudes of Principals and Teachers
 Regarding Mainstreaming in Virginia Middle-Level Schools. *Dissertation
 Abstracts International*. DAI-A 52 / 12 : 4290.

Latham, Dianne Lewis. (1997, October). Teacher and Building Administrators
 Attitude and Beliefs about Inclusion. *Dissertation Abstracts International*.
 58(04) A : 1245.

Mullinix, Barbara J. (1994, September). The Relationship between Principal Sample
 and attitudes toward Mainstreaming of Handicapped Children, as
 Perceived by Teachers. *Dissertation Abstracts International*. 54(04) A :
 435.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครนายก

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูผู้สอนเกี่ยวกับการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ใน 7 ด้าน คือ ด้านจัดทำข้อมูลสารสนเทศ ด้านการคัดแยกส่งต่อเด็ก ด้านพัฒนาบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านสื่อและอุปกรณ์ ด้านบริการที่จำเป็น และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ขอให้ท่านได้แสดงความคิดเห็นโดยอิสระ โดยท่านไม่ต้องเขียนคำตอบลงในแบบบันทึกการสัมภาษณ์นี้ ผู้วิจัยจะเป็นผู้ทำการบันทึกเอง

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิเคราะห์เนื้อหาของการสัมภาษณ์โดยภาพรวม ดังนั้นคำตอบของท่านจะไม่ส่งผลกระทบต่อท่านใดเป็นส่วนตัว แต่จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วมโดยตรง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายสมยศ สุขพัฒน์ธี

นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์

เรื่อง

การศึกษาการบริหารจัดการโรงเรียนเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

นครนายก

ชื่อ นามสกุล ผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่..... เดือน..... พ.ศ.....

เวลา.....

สถานที่สัมภาษณ์

1. ด้านการจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ

1.1 สถานศึกษาของท่านมีวิธีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมอย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.2 ข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวมมีลักษณะอย่างไร มีคุณภาพเป็นที่พอใจหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.3 มีการนำข้อมูลสารสนเทศที่เก็บไว้ไปใช้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

1.4 มีปัญหา และอุปสรรค อะไรบ้างเกี่ยวกับการจัดการเก็บข้อมูลสารสนเทศ

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการคัดแยก ส่งต่อเด็ก

2.1 สถานศึกษาของท่านมีวิธีการคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนอย่างไร

.....

.....

.....

2.2 มีการใช้เครื่องมือและวิธีการอะไรบ้างในการคัดแยก

.....

.....

.....

2.3 การจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียน มีความสอดคล้องกับสภาพความต้องการอย่างไร

.....

.....

.....

2.4 มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้างเกี่ยวกับด้านการคัดแยก ส่งต่อ

.....

.....

.....

3. ด้านการพัฒนาบุคลากร

3.1 สถานศึกษามีการสนับสนุน การจัดกิจกรรมพัฒนาให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ ด้านกระบวนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3.2 มีการพัฒนาครูด้านการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การสนับสนุนให้ครูใช้
กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน อย่างไร

.....

.....

.....

3.3 มีการจูงใจ การให้รางวัล การส่งเสริมวิทยฐานะที่เหมาะสมแก่ครูอย่างไร

.....

.....

.....

3.4 มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้างด้านการพัฒนาบุคลากร

.....

.....

.....

4. ด้านงบประมาณ

4.1 สถานศึกษามีการวางแผนงบประมาณ การจัดลำดับความสำคัญของโครงการรองรับ
การใช้งบประมาณเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างไร

.....

.....

.....

4.2 สถานศึกษาได้งบประมาณสำหรับการศึกษาพิเศษจากแหล่งใดบ้าง

.....

.....

.....

4.3 มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้างด้านงบประมาณ

.....

.....

.....

5. ด้านสื่อและอุปกรณ์

5.1 สถานศึกษามีการจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

.....

.....

.....

5.2 มีระบบการบริการสื่อ เช่น การจัดเก็บสื่อ การจัดทำทะเบียนสื่อ การบันทึกการยืม / การใช้สื่ออย่างไร

.....

.....

.....

5.3 มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้างด้านสื่อและอุปกรณ์

.....

.....

.....

6. ด้านบริการที่จำเป็น

6.1 สถานศึกษามีการจัดบริการที่จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

.....

.....

.....

6.2 มีการปรับพฤติกรรม การบำบัดสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

6.3 มีการช่วยเหลือ เช่น การแนะแนว การตรวจสุขภาพให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร

.....

.....

.....

6.4 มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้างด้านบริการที่จำเป็น

.....

.....

.....

7. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

7.1 สถานศึกษามีการจัดสภาพสิ่งแวดล้อมภายนอกห้องเรียนให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

7.2 สถานศึกษาจัดสภาพภายในห้องเรียนเพื่อเอื้อต่อการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

7.3 มีปัญหา และอุปสรรคอะไรบ้างด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

.....

.....

.....

@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีระ สุภากิจ	อาจารย์ประจำภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
นายสุนทร เชยชื่น	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
นายชัยรัตน์ บุษราคัมวดี	ศึกษานิเทศก์ ระดับ 8 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก
นายมนัส บ้านเล่า	ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดท่าทราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายสมยศ สุขพัฒน์ธี
วัน/เดือน/ปีเกิด	วันที่ 18 สิงหาคม 2501
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	150 / 153 ตำบลบ้านใหญ่ อำเภอเมืองฯ จังหวัดนครนายก 26000
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชวดบัว จังหวัดนครนายก

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2526	อาจารย์ 1 ระดับ 3 โรงเรียนบ้านโคสด จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2532	อาจารย์ 2 ระดับ 5 โรงเรียนวัดอารีราษฎร์ จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2541	ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนวัดดอนยอ จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2542	ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านชวดบัว จังหวัดนครนายก

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2517	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จาก โรงเรียนปัทมโรจน์ราษฎร์บำรุง จังหวัดอ่างทอง
พ.ศ. 2523	การศึกษามัธยมศึกษา (ประวัติศาสตร์) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ